

Gedichten. Nog eens winterloof en Dennenaalden

Nicolaas Beets

bron

Nicolaas Beets, *Gedichten. Nog eens winterloof en Dennenaalden*. A.W. Sijthoff, Leiden 1904 (2de druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/beet005gedi07_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Nog eens winterloof.

[Mijn Winter duurt, maar is niet streng]

Mijn Winter duurt, maar is niet streng,
Mijn loof niet afgevroren.
Kan 't handvol dat ik nogmaals breng,
Uit zwak voor de oude stam en steng,
Nog een toegevend oog bekoren?

Nog eens winterloof.

Teringlijders.

Bladzijde uit het Dagboek van een Geneesheer.

Ik ging mijn teringzieken rond.
 De een liet het hoofd met lokken lang en blond
 Mistroostig op de peluw zakken;
 De Moedermond gaf antwoord op mijn vraag;
 'Het was nog al een *goede* dag vandaag.'
 Maar in het oog van 't Kind begon een traan te blinken.
 'Wat zegt de zieke zelve?' vroeg ik zacht.
 En zij: 'Het was wèl beter dan vannacht.'
 'O beter, heel wat beter!' sprak de Moeder;
 'Als nu maar eerst die koorts verwonnen was,
 Dat nachtzweet ophield, en die wond genas'
 Zoo had zij ook gesproken van den broeder,
 Sinds lang reeds rustende onder 't kerkhofgras.

De tweede, een Jonkman. Op; geheel gekleed - ten teeken
 Van beterschap! - Een vuurblos op de wang;
 Met afgewenden blik, onrustig, wreevlig; bang
 Dat ik hetgeen hem bang maakte uit zou spreken.
 'Heel wèl; wat huivrig soms; maar weinig van belang.'
 'Uw pols!' De maagre hand werd geemlijk toegestoken.
 'Opgeven?' 'Iets; bij 't pas ontwaken; maar niet veel.'
 'Nog wel eens rood?' 'Soms wel, maar enkel uit de keel.'
 'Geen pijn dus op de borst?' - Het antwoord werd ontdoken.
 De vuurblos kwam weer op, en week niet meer geheel.
 'Het was *vervelend*; want hoe *kan* een mensch genezen,
 Die geen beweging, die geen lucht heeft; tot zijn straf
 Moet blijven daar hij is, en niets kan doen dan - lezen?
 Als ook de goede God maar eens goed weder gaf,
 Hij ging weer uit, en werd de man wel van voordezen!'
 Daar brak de hoestbui door en de arme grootspraak af.

De derde - een jonge Vrouw. Zij wist wel wat haar derde,
 Maar noemde 't niet om man en kindren. 't Was zoo hard
 Voor hem, wien (zag zij 't niet?) geheime vrees verteerde;
 Die alles kocht en zocht wat ze al of niet begeerde,
 Wien niets te veel zou zijn, als *zij* maar beter werd!

Het Zuiden! Ach, hij kwam haar dag op dag betoogen:
 Het kostte wat het kostte, dáár was baat!....
 Maar dan de kindren? Die te missen zou meer kwaad
 Dan 't andre goed doen. En? - zij pinkte een traan uit de oogen -
 'En, dokter, is het niet te laat?'

1887.

Bij het graf van Oberlin. Op het kerkhof te Urbach in het Steinthal.

- der Pfarrer im Steinthall OBERLIN (1740-1826 ein Heiliger der
 protestantischen Kirche, zum Zeug niss gesetzt, was ein rüstiger,
 schwärmerischer un doch einfacher Mensch durch Gott vermag für di
 geistige und leibliche Wohlfahrt einer Gemeinde.
 HASE.

Verhef geen Cesars om hun glans,
 Geen Alexanders om den krans
 Der zege op duizend legervanen!
 De Heerschers schittren door geweld,
 De lauwer van den Oorlogsheld
 Verkondigt bloed en tranen.

Die onder dézen grafsteen ligt,
 Heeft meer en grooter uitgericht
 Dan wat als groot wordt opgevijzeld;
 Zoover zijn arm reikte en zijn kracht,
 Heeft hij geluk en troost gebracht,
 Behouden, niet verbrijzeld.

Ontbloot de slapen! Zie in 't rond!
 Uw voeten drukken heilgen grond,
 Gewijd door godgewijde dingen,
 Door wondren die een liefde wrocht,
 Die met volharding 't GOEDE zocht
 Voor dervend' en geringen.

Van God gewis, heeft hier haar hand
 Den moerbeiboom in zee geplant,
 Haar staf de barre rots geslagen,
 Dat zij voor doornen dennen droeg,
 En voren aannam van de ploeg,
 Om Gode vrucht te dragen;

Dat bij het koestren van de zon,
 Als ceedren van den Libanon,
 Op 't hoog gebergt, haar handvol koren
 Mocht ruischen, en een psalm van lof
 Van 't steendal gaan naar 't hemelhof,
 Voor aller englen ooren.

Waar is nu 't dàl, waar 't hært van steen,
 Dat koud en ondoordringbaar scheen
 Voor zonnegloed en malschen regen?
 Waar, 't volk voor eigen welzijn blind,
 Dat, hoofdfig als 't onwetend kind,
 Zijn armoe koos voor zegen?

Ei, zie hoe in zijn zomerpracht,
 't Herschappen oord u tegenlacht,
 Bevolkt met *menschen*, die 't zich weten;
 Waar orde heerscht, en vrede woont,
 En welvaart, als zij d' arbeid kroont,
 Het zweet des aanschijns doet vergeten;

Waar 't vrome hart niet enkel dankt
 Voor wat het liefs van God ontvangt,
 Maar ook bij leed zijn naam leert loven,
 Zijn wil verstaat, zijn heil verbeidt,
 En bij 't verslindend graf niet schreit
 Dan met het oog naar boven.

Dat is de hope en 't werk geweest,
 Man vol van Liefde en Heilgen Geest!
 Dier lang gerekte levensdagen,
 Waarin ge, als Vader, Broeder. Vriend
 Uws volks, Gods raad hebt uitgediend,
 Uws Heilands beeld gedragen;

Die, als die Heiland, onverpoosd
 Hier alle treurigen getroost
 En 't oog van blinden hebt ontsloten,
 Aan slechten wijsheid hebt geleerd,
 Afkeerigen tot God bekeerd,
 En niemand ooit verstooten;

Maar, toonende in wiens naam gij kwaamt,
 De kleinen in uw armen naamt,
 Ontfermend neerzat bij de zieken,

En uit een ruw en stomp geslacht
Den Heer een volk hebt toegebracht,
Dat eeuwig u zal danken.

Het kruis, waarbij uwe assche rust,
Wordt door kindskinderen gekust
Van die u voor den Troon omringen;
Uw naam zal nimmermeer vergaan,
Maar vonken uit de keien slaan,
En liefdebronnen doen ontspringen.

Juli 1887.

Het hoogwoud.

Leve 't Woud, leve 't Woud! Dat het groei, dat het bloei
Leve 't Woud op de hoogte der bergen,
Waar het bronnat der beken zijn wortel besproei,
En zijn toppen den hemel doe tergen!
Leve 't Woud, leve 't Woud, van de zonne doorspeeld,
Die de stammen van beuken en dennen
Met haar kantlichten treft, en haar cirkelrond beeld
Honderdvoud op het pad doet herkennen!

Leve 't Woud, dat den bodem, die 't voedt, op zijn beurt
Weer versterkt met de spijs van zijn blaren,
En, van bloemen doormengd en van bezies doorgeurd,
Hem verbergt onder klimop en varen;
Waar aan de oevers der spranken vergeet-mij-niet lonkt,
En violen de hoogten beklimmen,
Waar met bloedroode kelken de vingerhoed pronkt,
En het hertshooi zijn sterren laat glimmen!

Leve 't Woud met zijn wond'ren van moed en van kracht,
Dat niet schroomt door 't gesteente te boren
Met zoo sober een schoonheid, zoo statig een pracht,
Als een ernstig gemoed mag bekoren;
Met zijn plechtige stilte en ontroerend gezuis,
Als de wind door de toppen komt zweven!
Leve 't Woud, dat ik daaglijks eerbiedig doorkruis!
God zij lof, die me er kracht toe blijft geven!

Hohwald (Vogezen); Augustus 1887.

Im Gasthof. (Reisherinnering.)

De mooie kasteleinese
 Zit aan het hoofd van d' avonddisch
 Zoo jong en frisch;
 Wie meldt van haar gepeinze,
 Ons de geheimenis?

Wie van de jongelingen,
 Die ze aan hun bier helpt of hun wijn,
 Zal boven zijn
 In haar bespiegelingen
 Na afloop van 't festijn?

Dees, met de kling op zijde,
 Die, als het Duitsche Vaderland
 Wordt aangerand,
 Strijdvaardig t' allen tijde,
 Zal schittren in zijn hand?

Die, hoop der kunstenaars,
 Toekomstig Holbein, Rafaël,
 Die 't schoon model
 Met oogen aan blijft staren,
 Bij beurten teêr en fel?

Dit puikje der studenten,
 Dat, voor den kansel opgeleid.
 Van manlijkheid
 't Merk op een wang liet prenten,
 Die nog den baard verbeidt?¹⁾

Haar voorkeur weg te dragen,
 Een wenkje, een woordje, een lieven blik,
 Die 't hart verkwikk'
 Als blijk van welbehagen
 In hun voortreffelijk Ik:

1) Men kent de fraaie noodzakelijkheid voor de duitsche studenten van elke faculteit, om zich door een tweegevecht met de sabel als zoodanig te legitimeeren.

Ziedaar waar zij naar dingen
 Met jokkernij en geestigheid,
 Een mond die vleit,
 Vertellen kan en zingen,
 En kunstgedienstigheid.

Ziedaar hetgeen zij gisten
 Van 't lachje, dat van tijd tot tijd
 Hun hart verblijdt,
 Dat ze aan elkaar betwisten,
 En eigenen om strijd.

Het lachjen ondertusschen,
 Mijnheeren! op dit lief gezicht,
 Gaat uit naar 't wicht,
 Dat ze in zijn slaap gaat kussen,
 Zoo haast ge uw hielen licht.

Mainz, 1887.

Klacht van een kind der eeuw.

'Daar was een tijd, dat ik aan God geloofde,
 Een Heiland kende, een Heiland voor mijn ziel,
 Vloek over de Eeuw, die mij de eenvoud roofde,
 Waardoor mij God en ik mijzelf ontviel!
 Thans leef ik voort, en ken geen hóoger leven;
 Ik lijd vergeefs, en heb geen troost in 't leed;
 Kort is 't genot dat mij de zinnen geven;
 Ik acht het niet, maar elke ontbering wreed.

De Wetenschap verrukt, verrijkt, veroverd,
 Regeert en wordt verheerlijkt als een god.
 'k Heb haar altaar, en zij mijn kruin omlooverd;
 Maar kan zij mij verheffen boven 't lot?
 't Genot der Kunst - ik laat me er door vervoeren -
 Daar 't wonden streelt, maar die het niet geneest!
 Wreed Klankenspèl! uw zacht, uw woest ontroeren,
 Wat is het dan een *spelen* met mijn geest?

Mijn *geest!* Wat geest? Ach, kinderlijke droomen,
 Door 't "voorrecht van te denken" lang verstoord!
 De *stof* is 't al. 'k Ben stof van stof gekomen,
 En valt ze uit een, zij zet haar kreitsloop voort.

Een zelfde stroom verzwelgt de best' en boosten;
 Beschavingsbloem en vuig philisterdom;
 De *mensch* verdwijnt, en hoort om hem te troosten:
 “De *mensch-heid* blijft.” Het zij zoo; maar Waarom?

Waarom 't *bestaan*? Zoo vraag ik duizendwerven.
 Waartoe de *pijn* verzelvigd met het *zijn*?
 Waartoe een *schijn van leven* om te sterven,
 En zoo veel leeds verbonden aan dien schijn?
 “Strijd *om 't bestaan*” zij de inhoud van dat leven;
 Maar voor 't *bestaan* wat reden, doel of grond?
 Benijdbaar, die van beiden wordt ontheven,
 Vernietigd en verlost in d' eigen stond!

1887.

Vrijmoedigheid.

Zeg maar wat gij gaarne hadt;
 Laat uw Vader 't hooren!
 Die vertrouwend tot hem trad,
 Vond steeds willige ooren.
 Maar geen nietig dit of dat
 Mag uw hart bekoren.

Vraag hem om geen geld of goed,
 Rang of groot beheeren.
 Vrij te zijn van tegenspoed
 Moogt gij niet begeeren.
 Wat het leven loutren moet
 Kan geen mensch ontberen.

Vraag geen steenen; vraag het brood
 Dat zijn hand wil geven:
 Nooddruft bij der ziele nood,
 Kracht tot heilig leven;
 Moed om voor geen hel of dood
 Immermeer te beven;

Waar verzoeking dreigt of vleit,
 Wapens om te strijden;
 IJver tot zijn dienst bereid;
 Lijdzaamheid in lijden;
 Trouw om in volkomenheid
 Hem uw hart te wijden. -

Om een liefde zonder maat,
 En dier ziele vrede,
 Die haar God regeeren laat,
 Rijs tot hem uw bede!
 Waar die zucht ten hemel gaat,
 Bidden de engelen mede.

C.H.D. Buys Ballot **onze groote Metereoloog.**

Die altijd weet van waar het waait,
 Maar met geen wind ter wereld draait,
 Is Buys Ballot.

Die, hoe het buldert of tempeest,
 Altijd bewaart een effen geest,
 Is Buys Ballot.

Windkenner steeds, windmaker NOOIT,
 Verdienste in zedigheid getooid,
 Is Buys Ballot.

Wiens naam, geprezen en beroemd,
 Zoo ver de wind waait wordt genoemd,
 Is Buys Ballot.

Wiens weerwijs hoofd veelmeer dan dit
 Aan kostbre wetenschap bezit,
 Is Buys Ballot.

Wiens nobel hart, niets menschlijks vreemd
 Diep deel aan al wat goed is neemt,
 Is Buys Ballot.

Wien ieder onzer eert, bemint,
 Begroet en toedrinkt als een vrind,
 Is Buys Ballot.

16 November 1887.
 Aan den feestdisch ter viering van zijn veertigjarig professoraat.

Kindergroetje.

Wat 's eermetaal of ridderlint
 Bij 't vriendlijk knikje van een kind,
 Verblijd mijn oog te ontmoeten?
 't Is on-gedwongen, on-geveinsd,
 Geen gunst die over weergunst peinst,
 Of waar mij afgunst voor doet boeten.

Geroemd te worden zegt niet veel;
 Geliefd te zijn is 't schoone deel,
 Mij onverdiend te beurt gevallen:
 Och lieve menschen, klein en groot,
 Wier harte zich voor 't mijne ontsloot,
 Hoe zegen ik u allen!

Maar u het eerst, maar u het meest,
 Gij kinderkopjes, op mijn geest
 Van altijd onverzwakt vermogen,
 Die van geslachte tot geslacht
 Met lachjes mij hebt opgewacht
 En toegelinkt met uw reine oogen.

1888.

Huwbaar.

De Vrouw is in het Meisje ontwaakt.
 Het uur genaakt
 Van nieuwe en onbegrepen dingen;
 Van heimlijke onrust die 't benart;
 En 't volle h art
 Begint het lied der Min te zingen.

Wien geldt dat lied?
 Zij weet het niet.
 't Is de On-gekende
 O dat die God, die *zielen* paart,
 Een edel hart, het hare waard,
 Haar tegenzende!

Dan krijgt haar schoon zijn schoonsten gloed,
 Haar jeugd een moed,

Die al het sluimrende op doet waken;
 En met een nieuw en fier gevoel
 Erkent zij 't leven en zijn doel,
 En gaat gelukkig maken.

Gezegende staat.

Als, met het leven ONDER 't hart,
 Het MOEDER-hart
 Zichzelf gewaar wordt, diep bewogen,
 Nooit schooner lach om bleeken mond,
 Nooit dankbrer traan dan in dien stond,
 In stralende en straks biddende oogen.

Het DIEP geluk maakt haar bedeesd.
 Zij hoopt, - maar vreest
 Aan 't zoet verwachten toe te geven.
 Haar blijdste ontroering maakt haar bangst
 Maar heel haar wezen is verlangst,
 En in de Toekomst heel haar leven.

Eerste kind.

Evertje, uit de kool gekropen,
 Doet zijn oogjes nog niet open,
 Maar is welgebouwd en kloek.
 Zacht gekoesterd in het schootje
 Van zijn Grootje,
 Slaapt hij in zijn wollen doek.

Kraamheer over haar gebogen,
 Met een traan in glinstrende oogen,
 Gluurts langs d'opgehouden tip;
 Kraamvrouw ziet het uit de verte,
 En de vreugde na de smerte
 Glimlacht om haar bleeke lip.

'Wat dit kindeken zal wezen'
 Staat op 't voorhoofd niet te lezen,
 Wat het *nu* is, blijkt hier fijn:
 Kraamheers TROTS, zoo zeer als zegen
 Kraamvrouws RIJKDOM, zuur verkregen;
 Grootjes TWEEDE MOEDERZIJN.

Een van hart en zin.**Coupletten van H. Kletke. Muziek van Franz Bendel.**

Zoet ontroeren t'elken stond,
 Dat het zoetste tart,
 Als een woord uit uwen mond
 Mij ook lag op 't hart!
 Wat is 't uwe, en wat het mijn?
 Hoe ontwar ik 't mij,
 Die, in 's leven lust en pijn,
 Steeds gevoel als gij?

Wederkeurig zielsverstaan,
 Wonderwerk van God!
 Waar, als één, twee harten slaan,
 Is uw zalig lot.
 Zoet ontroeren t'elken stond,
 Dat het zoetste tart,
 Als een woord uit uwen mond
 Mij ook lag op 't hart!

Broodschrijvers.

Broodschrijvers zijn gelijk aan 't huurpaard voor den wagen;
 Is 't sterk en goed, het draaft en komt waar 't wezen MOET;
 Daar 't moedige eigen span, als door den wind gedragen,
 Zich in den rit VERHEUGT, met vleuglen aan den voet.

‘De algemeene wensch.’

‘MEN zegt, MEN zoekt, MEN wenscht in alle kringen,
 Het VOLK, de NATIE,’ - Zeg de DAGBLADPERS, mijn vrind!
 Door wat die opwerpt, voelt zich hoog en laag bewind,
 Vertegenwoordiging, gewest- en stadsraad dringen -
 ‘Maar de ALGEMEENE wensch!’ Hier is hij, zonder meer:
 De kleinen willen geld, de grooten geld en eer.

1888.

Weet, of wacht.

WEET wat gij doen gaat. of WACHT met uw daden.
 WEET wat gij toejuicht, of WACHT met uw lof.
 Niemand wordt wijzer bij tasten en raden;
 't Licht, dat niet dóórbrandt, blijft scheemrig en dof
 Slechts waar de Plicht in uw hart heeft gesproken,
 WEET GIJ GENOEG, en wacht NIET, maar volbrengt:
 Want ook dit WEET gij: van kracht die God schenkt
 Blijft die dan aarzelt rechtvaardig verstoken.

Poëzie.

La poésie est dans l'esprit; pour qui n'ajoute aux choses rien de lui-même,
 le monde est silencieux et muet.

RAOUL ALLIER.

De Poëzie zit in den geest. Voor hem
 Die aan wat is niets van het zijne toe kan voegen,
 Is heel de wereld dof en zonder stem;
 Hij moet zich met haar proza vergenoegen.

Geschiktheid.

Nos aptitudes sont des tentations et le pouvoir de faire une chose est une
 invitation à l'entreprendre.

RAOUL ALLIER.

Geschiktheid is verzoeking; iets te kunnen
 Verlokt tot doen; maar eer ge iets waagt,
 Met ernst den Wachter-in-het-binnenste afgevraagd:
 Is 't met geen plicht in strijd? Kunt *gij* 't vergunnen?

Plagiaat.

Il n'est pas défendu en littérature de ramasser une arme rouillée; l'important est de savoir aiguïser la lame et d'en reforcer la poignée à la mesure de sa main.

DAUDET.

Een oud, verroest, vergeten wapen,
 Dat op uw weg ligt, op te rapen
 En toe te eïgen, staat u vrij;
 Alleenlijk dient gij zorg te dragen
 't Opnieuw te slijpen en te vagen,
 Zoo dat het scherp en glinstrend zij.
 En, wilt gij 't als het uw' hanteeren,
 Dit ééne kan het niet ontberen:
 De greep moet naar uw hand versmeed;
 Zoo zult ge er niet *vergeefs* mee pralen,
 Maar overwinningen behalen,
 Daar elk zijn herkomst bij vergeet.

Die goed is.

Die goed is weet te ontzien, te sparen, te voorkomen
 Wat misverstand verwekt, verkeerd wordt opgenomen.
 Die achting heeft voor ANDREN, weet
 Te leven, en bespaart ZICHZELVEN last en leed.

De weg tot grooter.

Sluit, zonder afgunst, u bij waarlijk GROOTEN aan;
 Zij worden warm, die door de Zon zich doen bestralen.
 Die tot de KLEINEN gaat, om zelf als groot te pralen,
 Blijft die hij was en is, in spijt van wensch en waan.

Lentedeuntje.

Klink luid, mijn lied, door bosch en veld,
 En rol langs beek en stroomen!
 Het lenteweer, lang uitgesteld,
 Mocht eindlijk, eindlijk komen;
 De bladknop puilt, de bloemknop zwelt,
 De tortel wordt vernomen.

Blink vroolijk, heldre zonnestraal,
 Dat mist en damp verdwijne!
 Daal, malsche lenteregen, daal,
 Dat groei en bloei herschijne!
 Stort uit uw liedren, nachtegaal,
 En overtref het mijne!

20 April 1888.

Willem de Clercq.

I. Zijn beeld en boek.¹⁾

Een hart vol liefde, een hoofd met kennis overladen,
 De reinheid van een kind, het teedre van een vrouw,
 De hoogste dichtgeest, aan de schoonste roeping trouw,
 Spreekt uit dit Beeld u toe, en leeft in deze Bladen.

II. Zijn improviseren.

Een tonder, door een vonk in gloed geraakt,
 Een smeulend vuur tot heldre vlam ontwaakt,
 In stralen uitgespat, en in een regen
 Van vonken aller kleuren neergezegen,
 Welluidend ruischende in uwe ooren, met een glans
 Zoo rein en klaar als van Gods sterren aan den trans.

Aan zijn kleindochter. Bij de voltooiing van haar arbeid aan de openlijke uitgave van zijn Dagboek.

Nu KENT gij, dien gij nimmer hebt aanschouwd;
 Nu zijt gij met zijn ziel en geest vertrouwd;
 Dien geest, zoo rijk begaafd, waarvan de gloed

1) Willem de Clercq, naar zijn Dagboek, door A. Pierson en De Clercq's jongste kleindochter, 2de Dr. met portret. Haarlem 1888.

Uw donker oog als 't zijne tintlen doet,
 En nagloeit in uw hart; hem waardig kind,
 Had Grootvâar u gekend, hoe had hij u bemind!

De wonder-gaaf, die hem de Hemel gaf,
 Verdween met hem in een ontijdig graf;
 Maar 't heerlijkst deel, dat hem te beurte viel,
 De schoonheid van een reine Christen-ziel,
 Der menschheid trouw, en eerlijk met haar God,
 Staat in dit boek geprent, en zij ook Lili's lot.

Mei, 1888.

Franciscus Cornelis Donders, Zeventig jaar. - 27 Mei 1888.

Geen tienmaal zeven jaar maakt onze DONDERS oud;
 Hij is slechts oud voor die zijn roem neemt voor zijn jaren.
 Geen zilver dekt zijn kruin, maar frissche lauwerblaren,
 En wat dat brein nog baart is goudener dan goud.
 Lang mogen Tijd en Leed dat hoofd, en 't harte sparen,
 Voor al wat Goed is warm, voor niets dat Schoon is koud.

Herinring handelt als de dichters.

HERIN'RING handelt als de dichters, gaat voorbij
 Wat in 't Verleden slechte proza was,
 Werpt over 't geen meest treft een glans van poëzy,
 En wil dat ieder 't zien zal door *haar* glas.
 Haar Zuster HOOP, die naar de Toekomst ziet,
 Werkt in denzelfden geest op *haar* gebied.

Het godlijke in ons.

't Is 't godlijke *in* ons, dat het hart naar God doet *vragen*;
 't Is 't godlijke *in* ons, dat hem in zijn Werk *aanschouwt*,
 Hem in zijn Wegen eert, hem in zijn Woord *vertrouwt*.
 En, door zijn Geest gevoed, steeds toeneemt, nooit verflauwt,
 De Toegeneegne wordt een Vriend; komt nader
 En nader, tot 'de man een Kind wordt' - van den Vader!

Sineesche wijsheid.

I.

In d' omgang met voorname mannen,
 Hoe zacht, hoe vriendlijk uw gelaat!
 Hoe ver blijft van uw ziel gebannen
 Al wat onteert, al wat misstaat.
 Houd ook in 't eenzaam, stil vertrek,
 Uw ziel zoo rein en zonder vlek!

Zeg niet 'k word door geen mensch vernomen;
 Dees plaats is heimlijk'. - Wacht u zeer
 En vrees. De geesten kunnen komen,
 En niemand weet vooraf wanneer.
 Weet altijd, waar gij gaat of staat,
 Als of hun oog u gadeslaat.

II.

Eerbiedig heb ik mijne schreden
 Naar 't effen pad des plichts gewend;
 Des Hemels wil is mij bekend;
 Maar zwaar, van d' aanvang tot het end
 Zijn gunst te hechten aan mijn treden.

Laat ik niet zeggen bij mij zelven:
 'De Hemel is zoo ver en hoog;
 Hij heeft voor 's menschen doen geen oog!'
 Want uit die hooge stargewelven,
 Steeds om ons wentlende in hun kring,
 Beschouwt hij ieder sterveling,
 En velst een vonnis Zijner waardig
 Op wat niet trouw is, niet rechtvaardig.

III.

Hoe groot is God, de rechter onzer daden.
 Ontzaglijk, met verschrikkingen bekleed,
 Schijnt ons zijn doen een strakheid te verraden,
 Waarvan de ziel ontzet terugge treedt.
 Maar de aard, den mensch door 's Hemels wil gegeven,
 Staat van 't begin bloot aan verandering;
 Elk hart is goed en trouw in 't kinderleven,
 Maar tijd en lot verkeert den sterveling.

SJI.

IV.

[Berouw is de Oogst der dwaze vreugden,]
 Berouw, de Lente van de deugden.

Rabbijnsche wijsheid.**I.**

Van uwen Meester leert gij veel,
 meer van uw Leergenooten;
 Maar door uw Leerling wordt u eerst
 de Wetens-mijn ontsloten.

II.

Wees mild! Uw goed bederft, ontzegt ge u dit.
 Weldadigheid is 't zout van uw bezit.

III.

Een booze neiging is in 't eerst
 zwak als een spinnerag;
 Maar sterker dan een wagenstreng
 wordt zij van dag tot dag.

Christen wijsheid.**I.**

Gij schiept ons t'uwart, en ons hart, o God die leeft!
 Hoe zou het rusten eer het U gevonden heeft?

AUGUSTINUS.

II.

Volo quod vis, volo quomodo vis, volo quamdiu vis, volo quia vis.

‘k Wil wat gij wilt, zooals, zoolang, en wijl gij 't wilt!’
 Zeg dit tot God, en al uw onrust is gestild.

III.

Vrees God, mijn Zoon! opdat uw binnenst vreesloos zij.
 Van menschenvrees maakt slechts de Godsvrees vrij.

RÜCKERT.

Duivelen wijsheid.

I. De Tien Geboden naar de nieuwste lezing.

1. DIEN SLECHTS EEN EENIG GOD. Zoo zij 't!
Voor twee heeft niemand lust of tijd.
2. KNIEL VOOR GESNEDEN BEELDEN NIET.
Tenzij gij ze op rijksdaalders ziet.
3. VLOEK NIET. Wat helpt het? Blijf bedaard,
En kijk uw vijand in de kaart.
4. KERK ELKEN ZONDAG. Wat men zegg',
Het blijft tot veel de beste weg.
5. EER UWEN MEERDRE. 't Is de man,
Van wien bevordring komen kan.
6. NIET DOODSLAAN. Ook niet, tot uw schâ
In 't leven houden voor en na.
7. GEEN ECHTBREUK (foei!) GEEN OVERSPEL.
't Bekomt den minsten menschen wèl.
8. NIET STELEN. 't Is een hals, die 't doet.
Beetnemen werkt wel eens zoo goed.
9. GEEN VALSCH GETUIGENIS. Laster vindt
Zijn weg wel zonder u, mijn vrind.
10. BEGEEREN? *Nonsens!* De eisch des tijds
Is: Concurrer, om 't even op wat wijs!

Naar ARTHUR HUGH CLOUGH.
(Poems, Londen, 1863.)

II. Hoofdsom van de Wet.

Wees, vrije mensch, uw eigen god;
 Dien, zoek U ZELF met al uw krachten
 Ziedaar het eerst en groot gebod;
 En 't ander, even heilig te achten:
 Bedenk alom, vooral, altijd,
 Dat gij UZELF de naaste zijt!

Josephus Albertus Alberdingk Thijm. Overl. 16 Maart 1889.

POËET uit de echte bron en, door zichzelf, GELEERDE,
 Een hart vol gloed voor Vaderland en Stad;
 Die al wat groot en schoon en heilig was vereerde,
 En, steeds zichzelf gelijk, zijn eigen weg betrad.

‘Slechts instinct’?

Spreek niet minachtend van 't geen gij instinct noemt; zeg:
 Die GODS-gaaf faalt niet; wèl, mijn MENSCHLIJK overleg.

Gij grooten, wie gij zijt.

Gij grooten, wie gij zijt, trekt u de kleinen aan!
 Deed de Aller-Grootste 't niet, hoe zou het U vergaan?

Geluk en genot.

Wanneer GELUK u tegentreedt,
 Houd maat in naar GENOT te vragen.
 De weg is kort van lief tot leed.
 Slechts die zijn voorspoed wèl besteedt
 Kan tegenspoed verdragen.

Jonge weduwe.

Het is gedaan.
 't Geluk - vergaan!
 De droom - vervlogen!
 De krans - verdord
 Uiteengestort!
 Slechts nacht voor de oogen.

Zij zit en staart;
 Niet hemelwaart,
 Maar voor zich henen;
 Versteend, verstomd;
 Geen traantje komt -
 Ach, KON zij weenen!

'Een troostrijk woord?'
 O Breng 't niet voort
 Te kwader stonde!
 Laat eerst de pijn
 U heilig zijn
 Der versche wonde;
 En dan, uw olie en uw wijn.

Mijnen kinderen te Batavia.

Voert golven, wind, en stroom! eens Vaders groet,
 Uit Noordschen mist naar Oosterzonnegloed,
 Op 't koopren feest, mijn kindren te gemoet,
 En doet hen weten
 Dat in mijn borst nog klopt hetzelfde hart,
 Meelevende in hetgeen verheugt of smart,
 Oud hart, dat nog wel menig jonger tart
 In 't niet vergeten.

Mijn jaren klimmen en mijn leeftijd slijt.
 Toch spoort mij de oude lust tot de oude vlijt;
 Veel spaart mij God, waaraan zoo menig lijdt
 En weg moet kwijnen;
 Geen zegen faalt; geen aardsch, geen hemelsch goed;
 De lieve jongen, dien gij missen moet,
 Maakt mij des levens avond dubbel zoet,
 Met al de mijnen.

Maar gij zijt ver, en blijft het. Wederzien,
 Voor u en mij, rust op een zwak 'Misschien!'
 Wat nood? indien de Algoede, wien ik dien,
 Slechts u blijft sparen;
 Blijft sparen en bewaren bij 't genot
 Van 't heilig zoet van uw vereenigd lot,
 Tot ge ook uw kind, als gij gespaard door God,
 Met dank in 't hart in 't open oog moogt staren.

Maart 1889.

Schoonheid.

De Schoonheid wint het hart, maar elke Schoone niet.
 Geen zielloos meesterstuk van vormen, trekken, kleuren
 Zal, wie de Schoonheid mint, zijn liefde waardig keuren;
 't Van ZIEL doorstraalde schoon mint ieder die het ziet.

Nog.

Heel mooi; wel lief: maar onbeduidend. 't Schijnt
 Dat lief en mooi allengs daarbij verdwijnt.

Redemta.

God heeft u van uzelv' gered,
 Uw reedlooze' angst en zielsbeklemming
 Verdreven, en uw sombre stemming
 In moedig opzien omgezet;
 Nog eenmaal lacht u 't leven aan.
 De Heer heeft alles wèl gedaan.

Als van een sterfbed opgeleefd,
 Als uit den vreemde weergekomen,
 Zijt ge in den kring weer opgenomen,
 Die juicht dat hij u weder heeft;
 Den kring van liefde, nooit verzaad
 Van 't weerzien van uw lief gelaat.

Verzilverd is het vloeiend goud,
 Dat we om uw slapen golven zagen;
 Maar heel den glans der vroeger dagen
 Wordt op uw voorhoofd weer aanschouwd;
 Zoo vast uw blik, zoo klaar uw oog,
 Als of geen wolkje 't ooit betoog.

Gelouterd kind van God! treed nu
 Al zachtkens verder op uw wegen;
 Het donker dal ligt achter u;
 De heldre bergtop straalt u tegen;
 En die u derwaarts opvoert, is
 Die licht schiep in uw duisternis.

1889.

Vrees voor verkettring.

Vrees voor verkettring, schoon ge er niet aan sterft,
 Daar 's niets dat een karakter meer bederft.

Loens links noch rechts naar hen die anders denken;
 Zie recht op Hem, die kracht en moed zal schenken.

Wettisch.

De hooge toon gevoerd door dien en dezen
 Kan ergren, maar bevreemdt niet op den duur.
 Het blijft in de orde der natuur:
 Die wettisch is, wil ook WETGEVER wezen.

Doe.

Toon, waar de ellende krijt, geen WERKLOOS medelijden,
 Maar strek de handen uit tot redding, of verzacht.
 De DAAD zal de engelen Gods verblijden;
 Zij wenden de oogen af van tranen zonder kracht.

Geven.

Gij die veel geeft, vergeet niet, dat
 Het HOE nog meer is dan het WAT.

Rijkdom.

Wie onzer is een rijker man
 Dan hij, die rijk is door hetgeen hij missen kan?

Geen 'halve'.

Gij wilt, te midden van ons staats en kerklijk strubbelen,
 Niet van de 'halven' zijn: wat dunkt u van de dubbelen?

Vrijdenkers.

Vrijdenkers, die NIET denken, ken ik velen.
Ook eng BEPERKTEN, die de VRIJEN spelen.

Poëtsche geest.

‘Poëtsche geest’
Is steeds geweest
Het deel van velen,
Doet Jan en Piet,
Al zijn zij 't niet,
Den Dichter SPELEN.

Maar Dichter ZIJN
In meer dan schijn,
In 't innig wezen,
Naar gloed en gaaf -
Een witte raaf
Nu, en voordezen!

Zijt mij gegroet,
Die d' echten gloed
In 't binnenst voedt
En uit laat breken,
Die treft, ontroert,
Verheft, vervoert,
De banden van het hart ontsnoert,
En tranen van genot doet leken!

Gevonden. Goethe.

Ik dwaalde 't bosch in,
Ging mijmrend door;
Niets zag, niets zocht ik,
Niets had ik voor.

Daar lachte een bloempje
 Mij toe van ver;
 't Lonkte als een oogje,
 Straalde als een ster.

Als ik 't wou plukken,
 Kwam een bedrukt:
 'Slechts tot verwelken
 Word ik geplukt!'

Met al zijn wortels
 Groef ik het op,
 En droeg het huiswaart
 Met blad en knop.

En in mijn hofken
 Op nieuw gepoot,
 Groeit, bloeit en tiert het,
 En heeft geen nood.

De Grieksche zanger onder de Turksche Overheersching. Lord Byron. (Don Juan C. III. 1820.)

O Hellas, Hellas! Heerlijk land
 Van lust en leven, glans en gloed,
 Der Wijsheid en der Kunst verpand,
 Tooneel van oorlogsroem en moed!
 Uw zon bedekt u, als voorheen,
 Met luister, maar - uw zon alleen!

't Homerisch lied van speer en zwaard,
 't Anacreontisch, zoet en zout,
 Vond weer- en nagalm over de aard,

Met lof en roem, die Gij 't onthoudt;
 't Verst westen naar de tonen haakt,
 Door eigen land en volk verzaakt.

De bergen zien op Marathon,
 En Marathon op 't bruisend meer.
 Mij, die een uur daar mijmren kon,
 Scheen Grieken vrij gelijk weleer.
 Wie, voelt zich slaaf en onderjukt,
 Wiens voet het graf des Perzers drukt?

Een koning, zeetlende op een rots,
 Zag, voor 't omgolfde Salamis,
 Zijn honderd schepen, met den trots
 Die van zijn voorspoed zeker is.
 Hij telde ze, als de morgen blonk -
 Waar waren ze, als de dagtoorts zonk?

Waar waren zij? - En waar zijt gij,
 Mijn land? Uw kust is stil en stom;
 Daar klinkt geen helden-poëzij,
 Daar gaat geen helden-geest meer om;
 Daar is de luite, goden waard,
 In handen als de mijne ontaard.

Nog iets is 't, waar ons de eer ontbreekt,
 Nog iets is 't bij der ketens prang,
 Zoo 't vaderlandsche hart nog spreekt
 In 't rood, dat doorbreekt op de wang.
 Wat blijft den Zanger? Bij hun schand'
 Een bos voor 't volk, een traan voor 't land.

Hoe? Tranen, tranen, week en laf!
 De vaadren hebben BLOED gestort....
 Spartanen in uw bloedig graf!
 Staat op en brengt ons wat ons schort.
 Drie der Driehonderd, steunt mijn beê!
 En 'k zie een nieuw Termopylae.

Wat? Stilte alom? Gij slaapt, en zwijgt!
 Neen, neen! 't Ontwakend heldenheir
 Gelijkt een vloed die bruisend stijgt!
 Ik hoor hun stem: 'Wij komen weer!
 Stel slechts een levende aan ons hoofd!'
 - Maar al wat leeft is uitgedoofd.

Welaan mijn luite; een andre klank!
 'Vul hoog den kelk met Samos' wijn!
 Laat Turken tuk op krijgsroem zijn:
 Ons eerloof is de wijngaardrank!'
 Hoor, hoe de dronken feestgalm rijst,
 En 't bachanaal zijn zanger prijst!

Den dans van Pyrrhus danst gij veel;
 Maar Pyrrhus' phalanx komt niet wéer.
 Waarom vergeten 't beste deel
 En 't manlijkst van de dubbele leer?
 Van Cadmus houdt gij 't letterschrift:
 Een slavenvolk onteert zijn gift.

'Vul hoog den kelk met Samos' wijn,
 En spaar ons preek en zedeles!
 't Deed Teios zanger zanger zijn,
 Hij diende'.... Wien? Polycrates.
 'Een dwingland'.... Maar in elk despoot
 Stak toen voor 't minst een landgenoot.

De Chersonesische tiran
 Was vrijheids eerste en eelste Vrind
 Och, baarde ons 't huidig uur een man,
 Miltiades, als gij gezind!
 Waar zulk een vorst en heer gebiedt,
 Verbindt de band en knelt hij niet.

'Vul hoog den kelk met Samos' wijn!
 Op Souli's bergen, Parga's kust,
 Moet nog een overblijfsel zijn,
 Zijn Dorische afkomst zich bewust;
 Daar mogelijk wordt een zaad geteeld,
 Waar Heraclidisch bloed in speelt.

Wacht van den Frank geen heul of scherm!
 Een Franken-koning veilt en koopt.
 Des landzaats zwaard, des landzaats arm
 Is 't, waar een volk zijn heil van hoopt!
 Maar schut noch schild, hoe machtig, baat
 Bij Turksch geweld, Latijnsch verraad.

'Vul hoog den kelk met Samos' wijn!
 In 't lommer danst een maagdenrei,
 Haar oogen schittren, maar het mijn

Blinkt van de tranen die ik schrei.
 Moet, zucht ik, moet een slaafsch gebroed
 Aan zulke boezems zijn gevoed!

Plaats mij op Suniums steile rots!
 Daar zal de zee mijn klacht verstaan,
 Als ik, haar klagend golfgeklot;
 Daar sterve ik zingende, als de zwaan!
 Geen slavenland kan 't mijne zijn -
 Aan gruis, gij kelk met Samos' wijn!

Toelichting.

Op Souli's bergen, Parga's kust. De dapperheid der Soelioten, krachtige volkstem (Epirus), die zijn akker bebouwde met het zwaard in de hand, en zijn oogst onder de aarde verborg, had uitgeblonken bij de overwinning in 1790 op Ali Pacha behaald, en in den wanhopigen, maar somtijds zegevierenden tegenstand, in 1792 en 1800 tegen hem volgehouden.

De bewoners van Parga (Rumenië) in 1814 door Ali Pacha belegerd, hadden de hulp der Engelschen ingeroepen, met den wensch hun grondgebied met het gemeenebest der Iönische eilanden vereenigd te zien, maar werden door hen aan Ali Pacha overgeleverd. Verontwaardigd, verlieten zij hunne stad, liever dan onder Turksche heerschappij te leven. 1819.

Laat dwazen daar.

Laissuns les fols, as sages nus tenuns.
 La Chanson de ROLAND.

Laat dwazen daar, en houd u aan de wijzen.
 Hun groot getal, hun waan ontzette u niet;
 Een dwaas vindt altijd dwazer die hem prijzen;
 Maar 't loopt verkeerd wat naar zijn raad geschiedt.
 Laat dwazen daar, en houd u aan de wijzen.

Leen wijzen 't oor, en luister naar geen dwazen.
 Het hoogste woord zij hun gedwee gegund.
 Versmaad hun lof, hoe loflijk uitgeblazen;
 Veracht hun smaad, en mijd hen waar gij kunt.
 Leen wijzen 't oor, en luister naar geen dwazen.

Laat dwazen daar, en houd u aan de wijzen;
 Maar hoed u voor de wijzen van den dag.
 De tijdgeest doet hun moed en aanzien rijzen,
 En zweert bij 't aan hemzelf ontleend gezag.
 Laat dwazen daar, en houd u aan de wijzen.

Mistrouw die zich laat voorstaan op zijn jaren,
 Zich gelden laat om wat hij weet en doet.
 Bescheiden spreekt die rijp is en ervaren;
 Wijs overWICHT steunt niet op overMOED.
 Leen ware wijzen 't oor, laat wijze dwazen varen.

Hebt gij ooren.

Hebt gij ooren, hebt gij ooren,
 Toegericht
 Om de melodie te hooren
 Van een deugdlijk maatgedicht;
 Hebt gij harten om te smaken,
 Wat bij vol- en wederklank,
 In eens echten Dichters zang,
 't Innigst van 't gemoed kan raken,
 Vroolijk of weemoedig maken,
 Van een eedlen toorn doen blaken,
 Liefde en geestdrift op doen waken,
 Smelten doen in lof en dank:
 Wend u tot uw Hoofds en Vondels,
 Meesters van 't rechtschape lied,
 Tot de Bilderdijksche bondels,
 Maar tot hun Verachters niet.

Gevelde boom.

De kruin stierf in, het loof liet los
 De takken, een voor een, verdorden,
 En 't hoogste sieraad van ons bosch,
 Was voor den bijlslag rijp geworden.

Treurt, treurt, gij die zoo langen tijd
 Zijn breede schaduw hebt genoten,
 U in de kracht en pracht verblijd
 Van dezen grootsten onder grooten!

Maar weest niet bitter tegen 't lot,
 Beticht geen bijl, die geen verstand heeft!
 Die hier den bijl bestelde is God;
 Mag hij niet vellen, die geplant heeft?

En die hier velde, plant weer bij.
 En mogelijk, eer gij 't durft vermoeden,
 Zal, in de wreed geschonden rij,
 Een jonge d' ouden boom vergoeden.

Bij Clara's graf.

Ontslapen tot de rust van 't graf!....
 Nu staan we u af,
 Aan 't graf niet, maar aan God hierboven!
 Aan God, die u doorlouterd heeft.
 En wien gij, onder alles bleeft
 Beminnen en gelooven.

Rust zacht, door gade en kroost betreurd;
 Ook mij gescheurd
 Van 't hart, zoo teêr aan 't uw' verbonden!
 Ik heb u, als een Eigen kind,
 Met Vaderlijke trouw bemind;
 Nn hebt gij, door den besten Vrind,
 In 't Godlijk Vaderhuis, uw plaats bereid gevonden.

Maar 't hart van goud, de heilge gloed,
 De lijdensmoed,
 Die christen HELDEN-moed mocht heeten,
 De vonkling van uw rijken geest,
 't 'Lief schepsel,' dat ge ons zijt geweest,
 Wordt door geen onzer ooit vergeten.

Aan mijn vrouw.
20 Oct. 1889.

Driemaal tien jaren hield ons God
 Te zaam verbonden,
 En doet ons, juichende in ons lot,
 Zijn lof verkonden.
 Wij hebben voor ons hart en huis
 Een schat van zegen
 En, bij beproeving, kracht naar kruis
 Van Hem verkregen.

Al daalt de weg, al kort de dag,
 Het wordt niet duister;
 Het licht, dat ons beschijnen mag,
 Behoudt zijn luister.
 Gods liefde blijft dezelfde altijd,
 Uw hart, als 't mijne,
 En kind en kleinkind toont om strijd
 De trouw van 't zijne.

Zoo mogen wij ons afgaand pad
 Getroost betreden,
 Al gaat het mogelijk iet of wat
 Snel naar beneden.
 Zoo blijven wij des Heeren naam
 In alles loven;
 Het oog - zoo lang 't mag zijn, TE ZAAM! -
 En 't hart naar boven.

Godsdienst.

De Godsdienst HEEFT een leer; maar IS geen leer. Een ZIJN,
 Een DOEN, dat's wat hij is. Wat minder is, is schijn.

‘Atheïstische nuance van het christendom.

Een Gods-dienst, ZONDER God -
 Is 't meenens of is 't spot?
 Mocht iemand van gezonde hersens vragen....

O wijsheid, ZONDER wijsheid, onzer dagen!

Liefde.

Het christendom is liefde, als ook de on-christnen weten,
 Schoon zij meest DIT vergeten:
 Zijn ‘Eerst en Groot gebod’
 Is liefde JEGENS GOD.
 Zij schijnen 't zóó te lezen,
 Dat liefde jegens HEN het een en 't al moet wezen.

Een slecht zoon.

Een slecht ZOON voor den besten VADER,
 Maar voor zijn vrienden een voortreflijk vriend,
 Is dat een mensch die lof verdient?
 Zoo niet, hoe dan de Godversmader,
 Schoon Jan en Alleman hem mint
 Als eerlijk man en menschen-vrind?

Die beter willen doen dan goed.

Die beter willen doen dan goed,
 Doen erger soms dan kwaad.
 Het goede GOED TE DOEN vereischt een kalm gemoed;
 Ook 't EDELST dwepen schaadt.

Voor een die op geen middlen ziet.

Voor een die op geen middlen ziet.
 Is 't slagen juist zoo moeilijk niet;
 Maar wèl 't niet al te mooi te maken,
 Zoodat, door van de been te raken,
 Hem 't HAAST bereikte nòg ontschiet.

Raad.

'k Heb zelden raad *gevraagd*, maar on-gevraagden raad,
 Waar ik dien dacht te *vinden*
 Bij vijanden of vrinden,
 Wel stil ter hart genomen, vroeg, en laat.

Niet aannemelijk.

Prijs niet als mooi mijn rede of lied,
 Of zeg mij WAT ge er moois in ziet;
 Lof-in-'t-gemeen vertrouw ik niet.

Naar Shakespeare.

Geef weinigen uw stem, maar leen aan velen 't oor;
Neem elks berisping aan; behoud u 't oordeel voor.

Aan J.J.L. ten Kate, op zijn 70sten verjaardag, 23 Dec. 1889.

Moog liefde en eerbewijs een zachten glimlach vergen
Van uw betrokken mond;
Geen schut van lauwren kan 't cypresenloof verbergen,
Waarbij gij zit en zucht, in 't innigst hart gewond.
Maar 't Kerst-feest volgt uw feest. De Sterre blinkt in 't Oosten;
Der Englen lofzang rijst,
Om alle treurigen te troosten
Met Hem, wien ook uw Liefde oneindige Eer bewijst.

† Op 2^{den} Kerstdag.

Aan J.P. Hasebroek. Op het feest onzer zesenvijftigjarige vriendschap.

Gij 'ZIJT nog wat gebleven,'¹⁾
En ik ben óok nog daar,
Nog rustig, lustig, even
Als voor zoo menig jaar.
Geen 'Invloed' uit den Ooste,
Geen Noorder windgeblaas,
Al vielen beste en booste,
Bracht ons van onze plaats.²⁾

1) 'Och, blijf nog wat!' April 1883. Zie *Nog eens Najaarsbl.* 147.

2) Geen Influenza, uit Rusland over de geheele wereld verbreid, nog de buitengewoon strenge winter.

Daar is een luit gesprongen,
 Daar is een harp ontsnaard,
 Een lied voor 't laatst gezongen,
 Heel Neerland lief en waard;
 Daar is een hart gebroken,
 In eenzaamheid en rouw,
 Een zon ter kim gedoken,
 Die nooit weêr rijzen zou.¹⁾

Maar ònze citerklanken
 Gaan nog van ziel tot ziel,
 Met loven en met danken,
 Omdat het God geviel
 Wat zes en vijftig jaren
 Verbonden was geweest
 Nog weer een jaar te sparen,
 Voor 't vieren van ons feest.

Zal 't zich nog vaak herhalen?
 Zal van de TWINTIGSTE eeuw
 Nog 't morgenlicht bestralen
 Het bloempjen, in de sneeuw
 Der late winterdagen,
 Die ons de Hemel schikt,
 Spijt kille en dichte vlagen,
 Bevroren noch verstikt?

Wij mogen 't niet verwachten;
 Maar vreezen doen wij 't niet,
 Zoo maar de geest zijn krachten
 Zich niet ontzinken ziet;
 Zoo maar het brein blijft werken
 En van ons heilig vuur
 Zich nog wat gloeds laat merken,
 Als in dat feestlijk uur.

1890.

1) Ten Kate.

**Wij brengen onze jaren door als een gedachte.
Ps. XC. 9b.**

‘Wij brengen onze jaren,
Als een gedachte door -’
Och of 't een goede ware en
Wij in het rechte spoor!
Hoe makkelijk viel dan 't scheiden
Van dit ons kort bestaan!
Hoe zou ze ons voorbereiden
Om 't eeuwige in te gaan!

Maar goed uit kwaad te maken.
Te beetren, nimmer moe,
Wat we in onszelven wraken -
Daar hoeft wat levens toe!
Ook dan, als God almachtig
Een nieuw beginsel gaf.
- Mijn ziel! wees des indachtig! -
Is nog de taak niet af.

Mijn denken, mijn gevoelen,
De stemming mijns gemoeds,
Mijn wenschen en bedoelen
Moet dagelijks op den toets.
Den wortel na te delven
Van wat er spruit en bot.
Trouw omgaan met mijzelven
En een alwetend God:

Daarvoor zijn mij gegeven,
Verlengd tot op dit uur,
De jaren van mijn leven,
Met al hun zoet en zuur.
Hoe heb ik mij gekweten?
Hoe dees mijn taak volbracht?
O God! te vaak vergeten
Wat steeds moest zijn bedacht.

Rara avis.

In u is gloed, in u is leven;
 Uw oog verraadt
 Waar, door een eedlen geest gedreven,
 Uw hart voor slaat.
 Gij kunt bewondren, gij vereeren
 Uit vol gemoed,
 Gij, met uw gansche ziel waardeeren
 Wat groot is, schoon en goed.

Gij voelt nog wat het zegt 'te voelen,'
 Maar vat niet recht
 Wat onverschilligen en koelen
 Aan 't leven hecht.
 Gij zoudt een schoonen dood verkiezen
 Voor deze pijn:
 Uw heilige geestdrift te verliezen,
 En - LEVEND dood te zijn.

Hou 't hoofd omhoog.

Hou 't hoofd omhoog, wat valle of sta,
 Wat dreigen moge of treffen!
 Kal van geen 'noodlots ongenâ,'
 Noch koester wanbeseffen
 Van 'géen, tenzij een wréeden God',
 Maar toon u grooter dan uw lot,
 Groot door een Godsbetrouwen,
 Dat mannen maakt uit vrouwen.

Gedoken hoofd maakt de enkels slap
 En doet de knieën knikken;
 Een zorglijk pad eischt vasten stap
 En recht-vooruit te blikken.
 't Gaat wèl, bij kracht uit de ECHTE bron!
 Die heel zijn moed verliezen kon,
 Had eerst zijn God verloren.
 Of nooit gekend te voren.

Aan den heiland.

Die zich in zonden baadde,
 Maar U heeft aangeraakt,
 Dien zuivert uw genade,
 Die nooit haar woord verzaakt.
 Maar die-ook voelt de krachten,
 Die van u uitgegaan,
 Naar zijn vernieuwing trachten,
 Naar zijn volmaking staan.

Hij heeft van U verkregen
 Gezondheid, kracht en moed,
 Een weldaad, en een zegen
 Die doorwerkt in zijn bloed,
 Die in zijn ziel en zinnen,
 In al wat in hem leeft,
 Een arbeid doet beginnen,
 Die nimmer einde heeft.

Geen eind; schoon menigmalen
 Verslapping van de vlijt,
 Ontzag voor hinderpalen,
 Verzuim van taak en tijd,
 Een knikken van de knieën
 Een weigren van den voet,
 Slechts vaakrig weerstand bieën
 Aan wat de traagheid voedt.

U heb ik aangegrepen,
 Gij hebt mijn hand gevat!
 Ei, blijf mij medesleepen
 Op t hachlijk levenspad,
 Waar wankelen en hinken
 Steeds NIEUWE krachten vraagt,
 En machtloos neer moet zinken,
 Dien gij niet schraagt en draagt.

Met vlag en wimpel.

‘Met Vlag en Wimpel.’ Maar *wat* vlag?
Wat vlag en *welke* wimpel?
 Vlag, die haar kleuren toonen mag,
 En wimpel zonder smet of rimpel?
 In Zee dan! Tart de baren;
 Laat u geen storm vervaren!
 Bezeilt gij land: u toeft ontzag;
 Vergaat gij: ook in 't zinken,
 Blijft vlag en wimpel blinken.

Nos poma natamus.

‘Wij applen hebben zwemvermogen’,
 Sprak, vóór den wind zijn tak ontvlogen,
 En voortgerold tot in den vloed,
 Een goudreinet met blijden moed,
 En liet met innig zelfbehagen
 Zich met de strooming verder dragen.
 Gevallen van een hoogen boom,
 Heeft IEDER wel zijn grootheidsdroom.
 ‘Fraai!’ riep de kleinste der forellen,
 Die over zich hem voort zag snellen,
 ‘Maar zwem, als ik, eens TEGEN stroom!’

Altijd weer.

A thing of beauty is a joy for ever

KEATS.

Iets schoons doet, steeds opnieuw, ons hart weldadig aan;
 't Bekoorbre er van neemt toe en weet van geen verflauwen;
 Want wat bewondring was bij 't eerste gadeslaan,
 Wordt stil, maar diep genot bij ieder weeraanschouwen.

Eens voor al.

't Opzichtige is niet schoon, 't Onmatige is niet groot.
Die mij verbazen gaat, slaat mijn bewondring dood.

Duisterheid.

Hoe luidkeels ook geprezen
Als zinrijk, pittig, fijn:
Die niet verstaan wil wezen,
Moet niet gelezen zijn.
Ik mijd hem, die door phrasen,
Verwongen, vreemd en stroef,
Zijn lezer wil verbazen
En stellen op de proef.
'k Wil slechts van schrijvers weten,
Die, krachtig, klaar en kort,
Bij 't geen gelezen wordt
Zichzelven doen vergeten.

HOOFT, volgens zijn Brieven, 'kende er die de duisterheid voor de Duitsheid verkoren,
om te beter geesten te schijnen.

'Zeden zijn de beste kronen.'

Zeden zijn de beste kronen,
Zuivre zeden, zachte deugd.
Waar zij wonen,
waar zij tronen,
Lacht de zielsrust, lonkt de vreugd;
Waar ze in 't zedig oog zich toonen,
Blinkt wat schoonst is in de Schoonen,
Heerlijkst, in den glans der Jeugd.

Groot en klein.

Quo quisque est maior, magis est placabilis irae.
 OVIDIUS.

Hoe grooter geest, hoe ruimer hart,
 Hoe eerder reê
 Tot liefde en vreê,
 Toegeven en vergeven.
 De kleinste ziel is lichtst geraakt,
 En wat haar eens heeft boos gemaakt,
 Zoo haast niet uitgewreven.
 Wat ge in een STROOM werpt, voert hij meê;
 Het gaat naar zee,
 Met duizend soortsgelijken.
 Wat ge in zoo'n stilstaand POELTJE gooit,
 Verlaat zijn enge omperking nooit,
 En dook het onder, 't komt weer kijken.

Meizoentje.¹⁾

Alom waar Mei het grasveld kust,
 Ontspruit een bloempje fijn en rein,
 Voor 't oog een vreugd, voor 't hart een lust,
 Al is het nog zoo klein.

Het knopje bloost, eer 't zich ontvouwt;
 't Ontsloten kransje is hagelwit;
 En 't hartje, dat daar binnen zit,
 Dat hartjen is van goud.

Nu, lieve kindren! gaat en stoeit
 In 't gras dat met zijn bloempjes prijkt;
 Plukt wat, voor u, er groeit en bloeit,
 En - daar gij op gelijkt.

1) Een der vele volksnamen van het Madeliefje.

De roos.

O Nooit onttroonbre Koningin,
 Gezalfd met de eelste balsemgeuren,
 Vorstinne bij de gratie Gods!
 Uw heerschappij is zonder trots,
 En nooit zult gij uw recht verbeuren.
 Uw lof weerklinkt de wereld rond
 Uit ééne mond,
 Uit alle harten -
 VERTEEDREND Schoon,
 Ziedaar een kroon,
 Die aller kronen glans kan tarten.

Waterlelie.**Nymphaea alba.**

Een adderkop
 Gelykt de knop.
 Laat des u niet verstoren;
 Verbeid den tijd,
 Dat hij zich splijt,
 En zie de bloem geboren,
 Die rozenvormig, leliewit,
 Als op een troon van water zit,
 Tot zedig heerschen, rein bekoren.
 Verlang niets meer!
 Haar schoon en eer
 Zijn aan die plaats gebonden.
 Die haar den vloed
 Verlaten doet,
 Heeft majesteit-geschonden.
 Hij ziet een mist haar glans beslaan,
 Haar kracht vergaan,
 Haar stille pracht door snel bederf verslonden.
 Die niet ontziet
 Wat hij geniet,
 Geniet voor korte stonden.

Zomermiddagstilte.

Het windje houdt zijn adem in,
 En durft niet suizen;
 Het beekje. onrustig bij 't begin,
 Vergeet zijn bruisen.

Daar gaat geen fluistren door het riet,
 Door top noch twijgen;
 Ook 't espenblaadje ritselt niet;
 De vooglen zwijgen.

Geen tortel kirt, geen koekoek geeft
 Zijn naam te hooren;
 Geen leeuwrik, die ten hemel streeft,
 Vergast uw ooren.

De duifjes, glinstrende op het dak,
 Zien slaaprig neder;
 De zwaan ligt stil op 't vijvervlak
 En roert geen veder.

De bloemkens, schuw van 't schelle licht,
 Door niets bewogen,
 Staan met gedoken aangezicht
 En sluiten de oogen.

Een enkle vlinder, wit, of bont,
 Zweeft op het zachte,
 Het donzen vlerkje, onhoorbaar rond,
 Als mijn gedachte.

Twee masten.

Twee masten op een schip: 't *kan* goed gaan: maar twee roeren,
 Als de Oudheid kende? 't Ging. Maar twee Gebieders? Neen.
 En als de Loods aan boord verscheen,
 Die u de haven in moet voeren:
 Aan hem 't gezag, aan hem alleen!

Veelweterij.

Gij krijgt daardoor den boom niet meê,
 Al zamelt ge al zijn blaren;
 Gij peilt de diepte niet der zee,
 Al telt gij al haar baren.

Juffermacht.

Juffer-blikken stichten brand.
 Wonden heelt een juffer-hand.
 Wat een juffer-tong misdoet,
 Juffer-lippen maken 't goed.
 Maar niets heeft zoo groot vermogen
 Als een traan in juffer-oogen;
 Mannen-kracht en mannen-moed
 Brengt hij aan een juffer-voet.

Beeltenis van prinses Wilhelmina.

Een frissche Oranjetelg, te goeder ure ontsproten,
 Haars Vaders troost, haar Moeders trots, 's Volks liefde en lust,
 Vergoeding, door Gods gunst, voor de afgescheurde loten,
 Toont u dit vriendlijk beeld en stelt uw hart gerust.

Aug. 1890.

Tiende verjaardag van de prinses.

Nu juublen alle steden,
 Nu juicht het gansche land;
 Nu stijgen hartsgebeden
 Tot God, van elken kant;
 Nu klinken stem en snaren,
 Der hoogste vreugd ten blijk -
 Prinses! in uw verjaren
 Verblijdt zich arm en rijk.

De Driekleur schudt haar banen,
 De Oranjewimpel zweeft;
 Nooit zal zijn goudkleur tanen,
 Nooit, nooit, zoo lang gij leeft!
 En nooit de gloed verkoelen
 In harten U gewijd,
 Die zich gelukkig voelen
 Als Gij gelukkig zijt.

Gij zijt het, Bloem der bloemen!
 Gij zijt het, frissche Roos,
 Waarop ons hof mag roemen,
 Zoo schoon en smetteloos!
 O, Blijf het, naar de droomen
 Die elke moeder droomt -
 Uw schoonste jaren komen;
 Verbeid hen onbeschroomd!

‘Uw schild en uw betrouwen
 Zij maar uw God en Heer!
 Zoo wie op Hem wil bouwen,
 Verlaat hij nimmermeer.’
 Bid, dat gij ‘vroom moogt blijven,
 Hem dienen t' allen stond,’
 Zoo zal 't geluk beklijven,
 Dat thans uw' oog verkondt.

Verkondt het, vriendlijke oogen!
 Verkond het, lieve lach!
 Heft onze ziel ten hoogen,
 Op dees geboortedag,
 Dankzeggende d' Almachten
 Voor wat ons hart beleeft.
 En wat het mag verwachten,
 Waar Hij zijn zegen geeft.

WILHELMINA VAN NASSOUWE,
 Aanvallig Koningskind!
 U blijft het volk getrouwe,
 Het volk, dat U bemint;
 Zijn bidden en bedenken,
 Zijn hart is U verpand;
 Die U een haar zou krenken,
 Geen zoon van Nederland.

31 Aug. 1890.

Gij dichters die geen zangers zijt.

Gij dichters die geen Zangers zijt,
 Spaart uw geleerde kelen!
 Aan 't lied, dat van geen leven trilt,
 Zijn kunst en kracht vergeefs verspild;
 Het streele 't OOR, zooveel gij wilt,
 Het kan geen HARTEN streelen.

Wat niet dan mooi is, laat ons koud;
 't BEHAAG, maar kan niet TREFFEN;
 't Moest frisch zijn, en uit de echte bron,
 't Moest tintlen van het licht der zon,
 Wat ooit een ZIEL verkwikken kon
 En aan zichzelf ontheffen.

Zoo de ECHTE Zang-uit-hartedrang
 Gehoond wordt en gelasterd,
 Aan u de schuld, op u de doem,
 Die glans voor gloed geeft, blad voor bloem,
 En, jagend naar een valschen roem,
 Kunstvaardig poëstastert.

Geduld!

Hebt gij begaafdheid, voelt ge u kracht;
 Uw eerezucht zij geduldig; wacht! -
 Wat u de Tijd zal waardig keuren,
 Laat hij zich uit de hand niet scheuren
 't Komt niet, of 't wordt u thuisgebracht.
 Verhaasten is verbeuren.

De liefde blijft.

De Liefde blijft, al wijkt de Roem
 Bij 't klimmen van de jaren
 Laat dorren op uw hoofd een krans van groene BLAREN
 Gij hebt genoeg aan deze BLOEM.

In september 1890.

Aan elken band ontzwollen stroomen,
 Vernietigde oogsten, stedebrand,
 Hier, schudding onder de aard vernomen,
 Daar, noodkreet van 't geteisterd land,
 Verwoesting door verwoede orkanen,
 Verplettring onder stortend steen,
 Zijn teeknen, die tot ernst vermanen
 Voor volken, die zich veilig wanen,
 Waar 't al van wedstrijd droomt, en *sport*, en feestlijkheên....
 Poksmet, met chólera in wedstrijd, stapelt lijken,
 In Spanje, op lijken!.... '*Spanje is veer!*'
 Het Rijndal ligt verdronken in een meer!....
 '*Ginds zijn de BERGEN! Hier, de DIJKEN.*'
 Dank God, die u bewaart, en raak niet aan Zijn eer.

Geen oorlog.

Daar ZAL geen oorlog zijn, in spijt der donkre wolken
 Met heilloos vuur gelaân, die ge aan het Staatswerk ziet,
 Daar ZAL geen oorlog zijn van volken tegen volken;
 Het zwaard blijft in de scheê. Maar niet alzo de dolken
 Der on-tevredenheid bij wat men vrede hiet!
 't Bevel der VORSTEN aan hun honderdduizendtallen,
 Gewapend, en gezind, den nabuur aan te vallen,
 Op bloed en wraak belust,
 Blijft op hun LIPPEN (in hun HARTEN niet): 'Plaats rust!
 Maar wie bezweert den krijg van allen tegen allen?
 't Inwendig smeulend vuur, wie waakt er die het bluscht?

Genoeg is meer.

Lijfspreuk van Anna Roemers.

GENOEG IS MEER -
 Dan wat? Dan Veel.
 Erken 't; waardeer
 't BESCHEIDEN deel.
 Waar Veel verlokt,
 Begeerte tokt,
 Jaloerschheid mokt:
 Zeg altijdweer,
 Zeg honderd keer:
 GENOEG IS MEER.

'Het kwam allemaal.'

Jozua XXI: 45b.

God zij geloofd, 't Is àl gekomen,
 Wat zich mijn jonkheid had beloofd!
 Zijn zegen, op mijn buigend hoofd,
 Was grooter dan mijn stoutste droomen!
 God zijn geloofd! 't Is àl gekomen.'

Een heilig werk mij opgelegd;
 Een schoone loopbaan voor mijn schreden;
 En zuivre min; een heilige echt;
 Een talrijk kroost, van Hem gebeden;
 Een liefde-schat, mij hier bereid,
 En opgelegd voor de eeuwigheid;
 Een oogst van bloemen op mijn paden,
 En ook.... een handvol groene bladen!

't Kwam allemaal.' 't Bleef lang te zaam.
 Wat zal ik Hem, die 't zond, vergelden?
 Wat KAN ik, dan zijn grooten naam
 Met schaamte en luiden dank vermelden!....

4 Oct. 1890.

Vijftigste verjaardag der aanvaarding van mijn ambt te Heemstede

Grootheid.

Hic est magnus animus, qui se deo tradidit.
 SENECA Ep. 107.

'Die ziel is groot, die zich aan God kon overgeven'
 Werd eenmaal door de stift eens HEIDENS neergeschreven.
 Verstaat gij 't, CHRISTENMENSCH, en zijt ge er reeds aan toe?
 Of staart ge u altijd nog op MINDRE grootheid moê?

Schoonste kunst.

Life is the finest of the Fine Arts.
 DRUMMOND.

Wij kweeken 't daaglijksche, en verzuimen 't ongewoonste:
 De Kunst van Leven is der Schoone Kunsten schoonste.

Aan een kind.

Kind, wandel voor Gods aangezicht,
 En wees oprecht!
 Treed aan zijn hand, zie bij zijn licht,
 Hoor wat hij zegt!
 In zijne gaven ZIET gij Hem;
 't Geweten is zijn STEM....

Indien uw lieve Moeder sterft -
 O Bitter lot! -
 Indien ge uw braven vader derft:
 Nog blijft u God;
 God die, vergoedende elk gemis,
 Der weezen Vader is.

Maar zoo gij God verlaten hebt,
 Rampzalig kind!
 U buiten Hem een wereld scheidt,
 Hem eert noch mint:
 Schoon ge al het goed dier wereld hadt,
 Arm kind! wat baatte u dat?

Aan de ‘moeilijke vertroosters.’ (Zie Job. XVI.)

Uw schrale Deernis brengt der smart
 verscherping voor verzachting;
 Van Liefde zij ze een verre Nicht:
 ze is Zuster van Verachting.

De beste hulde.

Hij strooit een bloem op 's Braven graf,
Die doet, waarvan hij 't voorbeeld gaf.

1 December 1890, op Het Loo.

De zon bescheen met vriendlijk licht,
Op d' eersten der Decemberdagen,
Het Loo, als voor mijn aangezicht
Zijn Vorst en Heer werd uitgedragen.
De kroon praalde, in dien zachten glans
Op 't deksel van zijn laatste woning,
En rozen- en cipressenkrans
Sprak van de liefde voor den Koning.

Zoo stil en plechtig kwam de stoet
Mijn vensterraam voorbij getogen
Ik zag hem na met vol gemoed,
Verbleekten mond en vochtige oogen.
Nog bleef ik op 't verlaten plein
Met ingehouden adem staren,
Als reeds de laatsten van den trein
Aan mijn gezicht onttrokken waren.

't Was doodsch en ledig om mij heen;
Geen stem of voetstap werd vernomen;
'k Stond in 't verlaten Huis alleen,
Waar nooit de Meester weer zou komen.
Niets hoorde ik dan de treurmuzijk,
Wier tonen stervend tot mij kwamen,
En 't siddren van de vensterramen
Op 't eerbewijs aan 't Vorstelijk lijk.

Ik ben de rouwzaal ingetreên,
Waar tot den morgen 't waslicht gloorde
En al de sombre pracht bescheen,
Die tot eens konings lijkpraal hoorde.

't Was uitgebluscht; de bloemenschat
 De omkranste lijkbaar nagedragen;
 Verstrooid lag palm- en lauwerblad,
 En de optreë zelf uiteengeslagen.

Ach, pracht en praal had afgedaan,
 Fluweel en floers en zilvertooisel;
 Twee zwarte schragen grijnsden me aan,
 Niet meer verheeld door 't zwaar omplooisel.....
 Toen is - ik beef als ik 't herhaal -
 Dit denkbeeld in mijn ziel gerezen:
 Zou niet de aldus onttooide zaal
 Beeld van 't ontluisterd Neerland wezen?

Ontluisterd - niet door eigen schuld,
 Als honderd jaar niet doen vergeten,
 Maar door den Dood, met ongeduld
 Op ons te groot geluk gebeten.
 - 'k Zag Drie Oranjes op den troon,
 En Zeven, van zijn glans beschenen;
 Nu slaapt het Tiental bij de doôn,
 En 'k leef om ze allen te beweenen.

- Daar trad weer 't Kind mij voor den geest,
 Dat gisteren avond, bij mijn spreken,
 Zoo stil aandachtig was geweest,
 Zoo ernstig mij had aangekeken;
 Het engelen-kopjen in den glans
 Van 't levend goud der blonde lokken...
 Neen, riep ik, Hoop des Vaderlands!
 Ons noodlot is nog niet voltrokken.

Groen Rijsje, uit afgehouden tronk
 Zoo heil voorspellende opgestegen,
 De Hemel, die u 't aanzijn schonk,
 Besproeie u met zijn dauw en regen,
 Bestrale u met zijn zachten gloed,
 En doe noch licht noch kracht ontbreken
 Aan de Onwaardeerbare, die u kweeken,
 Bewaken, en verzorgen moet!

Een vaderlandsch lied, na 's Konings dood.

Nu Riddertrouw gezworen
 Der jonge Koningin!
 Haar moet ons hart behooren;
 Haar Vader leeft er in,
 Met al de voorgeslachten
 Van vroege en later eeuw,
 Getrouwe en sterke wachten
 Om Neerlands Tuin en Leeuw.

Nu dicht aaneengesloten
 In d' ouden Eendrachtsband,
 Gij kleinen en gij grooten
 Van 't ééne Vaderland!
 Partijen, leuzen, veeten,
 Baat-, eerezucht, eigen zin,
 Bij d'eenen kreet vergeten:
 'Voor volk en Koningin!'

Nu trouwe samenwerking
 Tot welvaart, orde, tucht;
 Genezing en versterking
 Van al wat ziekte en zucht;
 Opbeuring en verkwikking
 Van wat nog kwijnt en lijdt;
 Afwering en verstikking
 Van twistvuur, nijd en strijd!

Gij Koninklijke Vrouwe,
 Die voor uw Kind regeert!
 Wij weten van uw trouwe,
 En deugden hooggeëerd;
 Gij zult haar schreden leiden,
 Haar Vorstlijk voorbeeld zijn,
 Haar voor haar taak bereiden,
 Totdat haar dag verschijn!

U blijven wij gelooven,
 Almachtig God en Heer!
 Zie uit uw Hof der hoven,
 Ontfermend op ons neêr.

Leer ons ons kwaad verwinnen,
 Ons goed te doen met vlijt,
 En sterk onz' Koninginnen,
 Gij die haar Koning zijt.

Dat blijft zoo.

Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn!
 Oranje en Nederland zijn een,
 Zijn schot- en lot- en God-gemeen;
 Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn.

Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn!
 Oranje heeft aan 't Vaderland,
 Wij aan Oranje, 't hart verpand;
 Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn.

Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn!
 Oranje blijft ons hou en trouw;
 Een oude liefde roest niet gauw;
 Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn.

Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn!
 En is Oranje nu een Kind,
 Dat Kind wordt des te meer bemind;
 Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat kan niet anders zijn.

Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat mag niet anders zijn!
 't Is eens gezegd en blijft gezegd:
 ORANJE IN 'T HART, EN NIEMANDS KNECHT!
 Dat blijft zoo, dat blijft zoo,
 Dat ZAL niet anders zijn!

Bij een doodbed.

Rust uit, rust uit van 't lange lijden!
 Al lijdt ons hart om uw gemis,
 Niet een zal u de rust benijden,
 Dit eindelijk u beschoren is:
 De rust van 't afgelegde stof;
 De rust der ziel, in 't hemelhof.

Die geestkracht, bij zoo felle smarten,
 Dat stil geduld in 't pijnlijkst lot,
 Wat was 't, dan 't groot geloofs uws harten,
 De onkrenkbre vrede met uw God;
 Dan, bij den scherpen 'doorn in 't vleesch',
 'De zwakheid', die 'Gods kracht' bewees?

Gij hebt uw kruis Hem nagedragen,
 Die 't op den kruisberg droeg voor u,
 U zelf verloochend, zonder klagen;
 Het kruis was zwaar, de weg was ruw;
 Gij hebt volhard en, voor Gods troon,
 Draagt gij uw palmtak en uw kroon.

Februari 1891.

Ik zal den heere zingen in mijn leven; ik zal mijnen God psalmzingen terwijl ik nog ben.

Psalm 104:33.

Ik ben nog, en verhef uw lof,
 O Heer van dood en leven!
 De borst nog warm, het oog niet dof,
 De stem nog zonder beven.
 Nog klopt mijn hart met vasten slag,
 En dankt dat ik u loven mag.

Waar vang ik aan, waar eindig ik
 Met uwen lof te zingen?
 Van oogenblik tot oogenblik
 Bleef mij uw gunst omringen;
 Mijn jonkheid, manheid, ouderdom
 Ging in uw schuts en voorzorg om.

Wat zal ik luidst, wat zal ik meest
 In uwe liefde prijzen?
 Dat ze Overvloedig is geweest
 Met duizend gunstbewijzen?
 Dat, op den donkren weg der smert,
 Haar Steun mij niet onthouden werd?

Mijn hart, keer tot uzelf in,
 En ondervraag mijn leven!
 Wat ziet gij? Zelfzucht, eigenzin,
 Verzuim en tegenstreven -
 Mild en Weldadig waart ge, o Heer!
 Maar uw Lankmoedigheid zegt meer.

Doch looft mijn hart dat groot Geduld,
 Dat mij verdroeg en spaarde:
 Te zwaarder weegt de groote Schuld,
 Die 'k op mijn hoofd vergaarde.
 Tenzij ontheven aan dien druk,
 Spijt al uw weldaân, geen geluk!

Gij naamt haar weg, barmhartig God! -
 Verzoening van mijn zonden,
 Verlossing, vrijspraak, zielsgenot
 Heb ik bij u gevonden.
 Mijn hoogste en diepste jubeltoon
 Stijgt VAN DEN KRUISBERG tot uw troon.

De zwaluw.

‘Maart roert zijn staart;’ 't blijft koud; bevroren nachten;
 Des daags een oostenwind, die in de wangen snijdt:
 Toch zal de zwaluw, die wij wachten,
 Weer komen op haar tijd.
 Wat de Almacht in haar heeft gelegd,
 Volgt ZIJ gehoorzaam op - WIJ dikwijls slecht.

Maart 1891.

In mei.

Gij weder dáar in vollen lentedos,
 En ik nog weer gespaard om u te aanschouwen,
 Vernieuwde pracht van 't wreed ontbladerd bosch,
 Herboren lief van beemden en landouwen!
 Voor 't laatst misschien? Nú toch misschien voor 't laatst!
 Nog eenmaal dan met volle borst genoten,
 Wat uit Gods bron zoo mild komt toegevloten!
 De Tijd gaat vliegens om, de Dood maakt mogelijk haast.

1891.

Ken u zelve.

*'Mijn paard wil niet zoals ik wil:
 't Slaat door, of steigert, of staat stil;
 Wijkt uit ter rechte of linkerzijde;
 Slechts enkele malen gaat het goed -'*
 Eén vraag, mijn waarde! Kunt gij rijden?
 Stijg anders af en ga te voet.

'Geoefend durft.'

Geoefend durft. Maar ongeoeffend vreest
 Of - waagt. De vrees *verlamt*, de moed *bedriegt* ook sterken.
 Men draagt geen stieren om door worstelperken,
 Tenzij begonnen met beknopter beest.

Hoflijkheid.

Wat is uw hoflijkheid? Een vriendelijk gevoelen
 Wat gij aan andren zijt verschuldigd, dat zich kwijt?
 Of zorg om zonder fout te toonen dat gij zijt
 Die elk in u verwacht? Gemaskerd zelf-bedoelen?

Gezelschapsregel.

Die niets te zeggen heeft, mag zwijgen,
 En wil hij 't niet, hij zij tevreên
 Geen weerwoord op zijn woord te krijgen,
 Geen aandacht voor zijn beuzelreên.
 Zoo dit hem wrevel baart of spijt,
 Hij schelde ons zijn gezelschap kwijt.

Ter plechtige begroeting van H.M. de Koningin-Regentes met H.M. Koningin Wilhelmina in de Nieuwe Kerk te Amsterdam, 27 Mei 1891.

Zooals de coupletten hier gegeven worden, waren zij voor deze heuglijke gelegenheid, in voldoening aan de vereerende opdracht van den Heer Burgemeester der hoofdstad en de door hem ingestelde Feestcommissie, geschreven. Men vond echter beter de laatste twee te vervangen door couplet 1, 2 en 5 van het Lied: 'Nu Riddertrouw gezworen' enz. vroeger door mij geschreven (zie hiervóór blz. 54), nu voor een afzonderlijk nummer op het programma aan de hand gedaan en waarop de verdienstelijke Componist BERNARD ZWEERS zijne zinnen, en met uitstekend gevolg, naar ik geloof, ook reeds zijne noten gezet had.

Hoe klopt het hart, daar de oogen U ontmoeten,
 Vorstinnen, ons zoo waard!
 Aan schuldig' eerbied paart
 Zich liefde en dank bij 't feestelijk begroeten.

Lief Koningskind! te goeder uur geboren,
 Om aan bewolkten trans,
 Met liefelijken glans,
 Gelijk een Ster van troost en hoop, te gloren!

Gij Koninklijke Vrouwe en Eer der vrouwen,
 Regeester vroom en vroed,
 Wie met gerust gemoed
 Een dankbaar volk den staf kan toebetrouwen!

Gij Dochtertje en Gij Moeder, Koninginne,
 Die met den krans der Jeugd,
 Dees met den glans der Deugd
 Gekroond, en die wij beide om 't zeerst beminnen,

Aanvaardt den groet, het Welkom dat we u zingen,
 Daar Ge onder ons verschijnt.
 En elke wolk verdwijnt
 Voor 't vriendlijk licht, waarmeê ge ons komt omringen.

KOOR.

Oranje leeft in 't Koningskind,
 Dat Neerland zal regeeren;
 't Volk, dat den Vader heeft bemind,
 HEM in zijn Lievling eeren.
 Wien Neerlandsch bloed door de aadren vloeit,
 Zal voor Haar welzijn bidden,
 Wiens hart voor 't Vorstelijk Stamhuis gloeit,
 Haar zeegeen in ons midden.

De Moeder, die dit Kind bewaakt
 In hares levens morgen,
 En Nederland gelukkig maakt
 Door haar getrouwe zorgen,
 Zij door, en in, en met dit Kind,
 Zoolang Haar 't licht zal dagen,
 Vereerd, gezegend, en bemind,
 En op ons hart gedragen!

Doen en willen.

Velle parum est: cupias, ut re potiaris, oportet Et faciat somnos haec tibi
cura breves.

OVIDIUS.

Te willen zegt niet veel; maar ernstiglijk verlangen
Het oogmerk te bereiken, daar ge op staart,
Dat is uw zorg en korte nachtrust waard,
En doet u loon naar werk ontvangen.

Uitstel.

Stel niet tot morgen uit om wijs te zijn.
Wie zegt u dat de Zon van morgen u beschijn?

CONGREVE.

Geleden smart. Vervlogen vreugd.

GELEDEN SMART wordt met een zoet gevoel herdacht;
Bedenk dit, gij die schreit!
VERVLOGEN VREUGD, met pijn; voorzie dit, gij die lacht,
En houd u voorbereid!

Hartzeer.

Harts-TOCHTEN maken diepe rimpels, maar hart-ZEER
Nog dieper en nog meer.

Ladder Jacobs.

De ladder Jacobs rust op de aard;
 Haar top reikt tot in 's Hemels zalen,
 Waaruit gediensdige Englen dalen
 En stijgen op- en nederwaart.
 Zij komen af met zegeningen
 En hulpbewijzen van hun Heer,
 En keeren tot zijn zetel weer
 Met bede en dank van stervelingen.

Gezegend wie die ladder ziet!
 Al jaagt hem een verolgen broeder,
 Daar hij zijns vaders huis ontvliedt,
 Van 't hart gescheurd der teerste moeder
 Al is zijn voorland een woestijn,
 In eenzaamheid en doodsgevaaren;
 Al moet een steen zijn peluw zijn,
 En wicht van schuld zijn ziel bezwaren.

‘Daar is een God, die zich ontfermt,’
 Zeg hem zijn hart van ZIJNENT-WEGE;
 Hij voelt zich veilig en beschermd,
 En treedt de donkre toekomst tegen.
 Zijn weg loope over berg en dal,
 Door diepten, engten, Jabboksbeken:
 Hem zal geen moed of kracht ontbreken;
 De ladder Gods staat overal.

Gij zijt te sterk.

Jer. XX: 7.

‘Gij zijt te sterk; gij overmoogt’
 Hen die U weerstand bieden,
 Gij, die 't ontkomen niet gedooft
 Van wie u poogt te ontvlieden,
 Die de U vergetenden gedenkt,
 Geen rust laat, natreedt, inhaalt, wenkt,
 Tot staan brengt, door kastijden,
 Tot schaamte, door verblijden.

‘Geen ontrouw doet uw trouw te niet;’
 Geen weigren stremt uw nooden;
 Uw heil, ‘zoo lang het heden hiet,’
 Blijft altijd aangeboden.
 Gij rekt een korten levensduur,
 Om, zij het ook ter elfder uur,
 Ver blinde stervelingen
 Tot hun geluk te dwingen.

Slechts die, ten einde toe verhard,
 Tot aan zijn jongste snikken
 Den arbeid uwer liefde tart,
 Haar koorden mijdt als strikken,
 Om vrij te blijven, vrij van God!
 Krijgt zijn begeerte tot zijn lot,
 Mag voorts zichzelf behooren,
 ZAL vrij zijn en - verloren.

Weerkeurig.

Een meer dan tachtjarigen Man togedacht.

De Tijd leeft gaarne zacht met Mannen van Bedrijve,
 Karakters, die hij eert en acht;
 Hij tast ze niet hardhandig aan den lijve,
 Maar spaart hun welzijn en hun kracht.
 Hij wil hen 't hoofd nog lang rechtop zien dragen,
 Laat lang hun wangen frisch en rood;
 Hij heeft in hen te diep een welbehagen,
 Om ze uit te leevren aan den Dood.
 Hij houdt ze jong, terwijl hij ze oud laat worden,
 En geeft aan 't hoofd, dat hij vergrijst,
 In 't zilvren haar, een schoon van hooger orden,
 Dan dat men in de jonkheid prijst. -
 En tracht hun dank het Waarom na te sporen
 Van 't veel dat hij hun laat en geeft,
 Dan fluistert hij hun zacht in de ooren:
 ‘Gij, hebt ge ooit slecht met MIJ geleefd?’

Nacht-oogen.

De Vogel van Minerf ziet scherp! mits 't donker zij;
Bij daglicht ziet een huismusch meer dan hij.
Dit 's met haar Priesters ook wel vaak 't geval:
Waar 't U stikdonker schijnt, daar zien ZIJ 't Al.
Maar wat gij, met uw dag-oog, duidelijk ziet,
Hun oog, op nacht berekend, snapt het niet.

Naar Hannah Moore.

Ga waar gij wilt, gij vindt alom dezelfde fout,
Dat elk zijn kleinen kring voor heel de wereld houdt.

**De Ruiters graf door den keizer van Duitschland geëerd.
3 Juli 1891.**

Draai in de lijnbaan 't wiel;
Maar heb een heldenziel;
Dien met uw hart en hand
God en uw Vaderland,
En offer welgemoed
Den Plicht uw hartebloed:
Laat eeuw na eeuw vergaan;
Nog treedt een Keizer aan:
En legt zijn krans van eer
Op uwen grafsteen neer.

Offer welgemoed enz. Den Zee strijd, waarin De Ruiters den 29sten April 1676 sneuvelen moest, had hij der Admiraliteit, op grond van het te klein getal schepen, afgeraden, doch hij gehoorzaamde, schoon zeker van zijn lot.

De woorden te dier gelegenheid door hem gesproken, behoeven geenen Nederlander te worden herinnerd: 'Al wierd mij bevolen 's Lands vlag op een enkel schip te voeren, ik zou daarmee t' zee gaan, en daar de Heeren Staten hunne vlag betrouwen, zal ik mijn leven wagen'. GERARD BRANDT, die ze hoekte, dacht er aan, toen hij in een zijner Graftschriften op den 'nooitvolprezen Held', van hem getuigde dat hij 'met zichzelf te mild' was geweest. Zie zijn LEVEN EN BEDRIJF VAN DEN HEER MICHEL DE RUITER bl. 912 en 1063.

Louise.

Uitgestorven schijnt mij 't pad,
 Waar ik daaglijks 't kind ontmoette
 Dat mij, daar 't mij tegentrad,
 Met zoo lief een lachje groette;
 Ach, hoe noode mis ik dat!

Elders is het heengegaan,
 't Vriendlijk kind van dertien jaren,
 Elders lacht haar 't leven aan,
 Dat haar al de vreugd moog baren,
 Die een schuldloos hart doet slaan.

Reinheid, eenvoud, goedheid blijv'
 Stralen uit die zachtblauwe oogen
 Waar vooreerst geen traan in drijv',
 Dan van weelde, of mededoogen,
 En 't geluk zijn naam in schrijv'.

Juli 1891.

Het muzikale kind.

't Wonderkind heeft alweder en weder
 Voor de gasten en vrienden gespeeld;
 Maar opeens zinkt het duizelend neder,
 En weet niet, als men 't vraagt, wat hem scheelt.

Nu neemt hem Mama in haar hoede,
 En Papa, schoon geschrikt, zet haar neer;
 't Kind is moê, lieve vrouw! àl te moede;
 Gauw naar bed! En vooreerst maar niet weer!'

Ja, naar bed! Maar geen slaap. Ach hoe blonken
 Die oogen, zoo groot en zoo schrill!
 Dat gezichtje, zoo klein! Zoo gezonken
 Dat polsje!.... En hoe ligt hij zoo stil?

En eer 't scheemren het venster deed gloren,
 Waar men wakende zat en bedrukt,
 Deed een knal in den donker zich hooren,
 Als van iets dat uiteen werd gerukt.

Ach, een snaar der viool was gesprongen,
 Tegelijk dat een levensdraad brak!
 'Lieve Heer, voor een doodmoeden jongen
 Een klein plaatsje!' was 't laatst dat hij sprak.

Naar HENRY ANTON DOBSON.

Ministerkeuze.

Gij hoeft het in geen boek te lezen,¹⁾
 De ervaring preekt het even goed:
 Die 't wezen KAN en niet WIL wezen,
 Dat is de man die 't wezen MOET.

1) PLATO's Politeia, I. 18, 19.

Bij de stembus.

‘PRAESTANT INTERNA COLORI’
 Is een goed en waar woord, naar men zegt.
We leave it alone with its glory;
 Hier kunnen we er niet mee te recht.
 't VAN-BINNEN moog goed zijn of slecht:
 Wij trekken het uit voor memorie;
 't Is uw KLEUR, waar de stembus aan hecht.
 ‘Karakter maakt den Man’, - het zij:
 De Kleur maakt de Partij.

Vrije verkiezingen.

Kiezen dien gij zoudt BEGEEREN!
 Lieve vriend, waar denkt gij aan?
 Dat heeft niemand ooit gedaan.
 Wij VERKIEZEN niet, wij WEREN.

Opvoeding.

I.

Een jong paard rijdt men best, naar mijn verstand,
Met lossen teugel, in een vaste hand,
Legg' soms de kuiten aan, maar schaars de sporen,
En kijke rechts noch links, maar tusschen de ooren.

II.

Die kindren groot brengt doet veel kwaad
Met NIETS te geven, dan wat baat,
En VEEL te onthouden, dat niet schaadt.
In beiden hangt het aan de maat.

Zorg.

Zorg maakt den Man, en doet bezorgdheid zwijgen.
Hij die geen zorgen heeft, moet zorgen ze te krijgen.

'T Gezonde oog.

Is 't oog gezond: het ziet zijn plicht.
't Goed ingeziene is haast verricht.

Dienen.

Het schoonste liefdewerk is 't slechts van God geziene,
Aanspraakloos dienen van 't moog vijand zijn of vriend
Het schoonste Dienen, dat men diene
Wie niemand dient.

Le défaut de la qualité.

Meer hebben van hun deugd de fout er bij,
Dan andren, van hun fout de goede zij.

Die vriendlijk liegt.

Die vriendlijk liegt, kweekt vrienden aan;
Die liefdriek waarheid zegt, heeft eerlang afgedaan.

Naar Shakespeare.

't Valt lichter twintig man getrouw de les te lezen,
Dan, voor een twintigst deel, daar zelf aan trouw te wezen.

‘Kennis is macht.’**1.**

‘Kennis is macht.’ Het zij! Maar kennis kan
Wel zonder wijsneid wezen, kundig man!
En, zonder wijsheid, macht! Daar beef ik van.

2.

Kennis zij macht;
De liefde is kracht.

Wreede barmhartigheid.

Uw broeder viel. Gij hielpt hem op;
Maar waarom deedt gij 't met een schop?

Echte hulde.

Hij strooit een bloem op 's braven graf,
Die doet, waarvan hij 't voorbeeld gaf.

Eens christens roeping.

Herboren uit den Geest, het Nieuwe leven
 In u gewekt, erkend, gevoeld -
 Is daarmee niet dan UW Behoud bedoeld?
 Slechts ZELFvolmaking u tot taak gegeven?
 Gelukkige! geloof het niet;
 Zie voor, zie om u, en behartig wat gij ziet!
 Kind van een Koninkrijk geworden,
 Dat God in de AARDSCHE wereld sticht,
 Ligt DAAR uw roeping, DAAR de plicht,
 En 't werk, waartoe gij u de lendenen te gorden,
 De lamp te dragen hebt die u, voor ANDREN, licht.
 Voor ANDREN - Als Gods zon, die over booz' en goeden
 Haar vriendlijk schijnsel komen laat,
 Zich niet bezoedeld vindt door 't óók beschenen kwaad,
 Vertrouwen wekt en liefde doet vermoeden,
 Ook door wiens hart onrustig slaat.
 De kracht moet uitgaan, 't zout moet werken,
 Uw woord verkwikken en uw handdruk sterken,
 Uw geest zich mededeelen, waar gij gaat.
 Onttrek, verberg u niet; waan niet voor God te leven,
 Wanneer ge U-zelv' en Hem, en niet voor Andren leeft.
 In liefde zich voor al wat leeft en lijdt te geven,
 Zie daar wat uwen Heer te volgen in zich heeft.
 Hij gaf zich aan de Wereld, SPIJT haar zonden.
 En OM haar zonden, met geduld,
 Had balsemen voor AL haar wonden,
 Verwon haar Kwaad door Goed, beweende en DROEG haar schuld.
 O WEES als Hij, gij die de Zijne weet te weezen!
 O DOE als Hij; strek óók de hand uit tot genezen,
 Verlossen, reinigen en redden van den dood!
 Dien; breng verloornen weer; ontsluit met zacht ontfermen
 Voor kleinen en verworpenen uw armen,
 Vertreed geen diep gezonknen, en verstoot
 Geen tot u komende, als te groot,
 Te vuil een zondaar dat ge u zijner zoude erbarmen;
 Drijf booze geesten uit; veroordeel niet; verschoon,
 Verdraag, vergeef, doe wel die U bestrijden,
 En doet de BOOZE mensch, de WIJZE God u lijden,
 Trek allen tot u met uw kruis en doornenkroon!
 Voele elk wat snaren in dat Christenharte trillen,
 Dat ge in eens Broeders boezem draagt,
 Zóó Mensch met menschen, dat zij Christnen worden willen,
 En 't Werelddom, om u, naar 't Godsrijk vraagt.
 Het Godsrijk kwam, komt, wast: gij, help het zegepralen!

De Hemel, die uw hart vervult.
 Moet, in dit aardsch bestaan, iets hemelsch uit doen stralen
 Bij alles wat gij doet en duldt;
 De Hemel moet op Aarde dalen,
 Waar ge, achter uwen Heer, de voeten zetten zult.
 HET GINDS-ZIJN trekt: het zij! Gij doet het werk diens Heeren
 Op Aarde en dient Zijn Raad, waar elke Wensch voor wijkt,
 En zonder voor uzelf 't 'VER BESTE' te begeeren,
 Zoolang ge er, naar dien Raad, voor andren 'NOODIG' blijkt.

*Is dit de roeping, o mijn God, die 'k andren preek:
 Ontferm u mijner, die te zeer er aan ontbreek!*

Vooruit beantwoorde vragen.

'Ben ik mijn Broeders hoeder?' JA.

Gij weet, gij moet het weten.
 Gij vraagt naar d' u bekenden plicht,
 En voelt in 't hart het godsgericht,
 Zoo vaak gij 't wilt vergeten.

'Wie is mijn broeder?' Voelt gij 't niet,
 MENSCH, aan uw MENSCHLIJK harte?
 Gij voelt het, gij, die 't nooit verschoont
 In hem, die 't niet gevoelt en toont
 Bij UWE vreugde of smarte.

Frieda.

De lokken donker, de oogjes blauw,
 Het voorhoofd blank, de wangen blozend,
 Het neusje recht, het mondje nauw,
 Het stemmetje liefkoozend,
 De handjes fijn, de voetjes net,
 Zoo vlug van tred,
 Zoo buigzaam lijf en leden:
 Zoo kinderlijk tot heden!

Haar moeders trots, haar vaders lust,
 Als, innig opgetogen,
 Hun blik op 't lieve meisje rust,
Haar mond die zachte wangen kust,
 Zijn oog haar staart in de oogen!
 En grootvaâr, die haar gadeslaat,
 Wenscht, zonder iets te zeggen,
 Haar, daar zijn hart naar boven gaat,
 De hand op 't hoofd te leggen
 O bloem van dertien jaren,
 Moog zonne en wind u sparen!

Vijftien jaar.

Als levend goud, als zonneglansen, stroomen
 Uw lokken langs uw hals en schoudren af;
 O, Haast u niet haar golving in te toomen!
 Geen kunst verfraait wat u de hemel gaf,
 En 't schoon is bij eenvoudigheid volkomen.

Al vindt ge u groot: *voel* dat gij jong zijn meugt!
 Blijf ons nog lang 't aantreklijk beeld bewaren,
 Der vroegste, der nog kinderlijke jeugd;
 Geniet, waardeer, verleng de korte jaren,
 Wier zoetheid langst en onbeneveldst heugt!
 Het Juffer-zijn met opgestoken haren
 Komt vroeg genoeg en rooft u menig vreugd.

Bewonder niet.

‘Bewonder niet, maar gisp!’ is 't wachtwoord dezer dagen;
 Spreek of gij 't zelf veel beter kunt,
 En aan geen stervling 't voorrecht gunt
 Zijn lezers meer dan gij u-zelven te behagen.

Bart.

Bart is niet grif met elk zijn eer te geven;
 Hij 's boven 't loven, schoon niet boven lof, verheven.

Te veel geest?

‘Te veel geest: ziedaar zijn fout.’
 Neen; hij dwaalt, die 't daar voor houdt.
 't Is *te weinig* geest bezitten
 Geest te toonen door te vitten.

Spijt.

MISLUKTE dichters heeklen WELGESLAAGDE.
 De lauwer moet vertrapt, dien men vergeefs bejaagde.

Met twee maten.

‘Godslasterlijk!’ *Nu ja, maar; wat hier alles zegt,*
 ‘t Is POËZIE, *mijn vrinden!*
 ‘En dit?’ *Ook POËZIE; MAAR men betreurt terecht*
Er godsdienst in te vinden.

Praat daar gij verstand van hebt.

PRAAT DAAR gij VERSTAND van hebt,
 Opgeworpen geestverlichter,
 Kunstbediller, lettrenrichter,
 Die van boven afgeschept,
 Meêgeproefd hebt, meêgelept,
 Maar de kost niet hebt gegeten,
 Niet doorvoed zijt van de spijs,
 Die bedachtzaam maakt en wijs,
 Die het weten maakt tot weten;
 Die, welzeker! óók wat weet,
 Niet nochtans wat wéten heet,
 Ook wat kunt, maar niet vergunnen
 Dat uw beetren beter kunnen,
 Wien gij driest het vonnis velt,
 Naar een wet door U gesteld,
 En een wijsheid geeft te hooren,
 Waar een glimlach bij geboren
 En gedacht wordt aan 't recept:
 ‘Praat daar gij verstand van hebt!’
 Maar gij stopt uw harige ooren,
 En volhardt op eigen trant,
 Pratende naar UW verstand.

Beschrijvend gediciit.

‘BESCHRIJVENDE gedichten’ - In den naam
 Ligt reeds het vonnis, zoo zij dien naar waarheid dragen.
 Een pen tot SCHILDREN onbekwaam,
 Moet zich aan geen taafreelen wagen.

Dichtstukken ‘geschikt voor mondelinge voordracht.’

Dicht, on-geschikt voor voordracht, kan niet goed zijn;
 Dicht, dáárvor slechts geschikt, is anders dan het moet zijn.

Vertaald gedicht. Aan

Gij stelt uw Dichter hoog, maar staaft uw eerbied niet!
 Apol, door uw vertolking, wordt Thersiet.

Uitersten.

Ik prijs geen Kunst, waarbij 't Geduld
 Een al te groote rol vervult.
 Ik eer geen Kunst, hoe hoog vereerd,
 Waaraan bewijs van zorg mankeert.

Aan een uit velen.

Gij kladt, klets, smeert, en 't heeft effect.
 Zoo dit den schilder maakt, zijt gij 't volstrekt.

Kunst en kunstjes.**1.**

Die van de Kunst moet *leven*, volgt al vaak,
 Zijn eigen niet, maar d'algemeenen smaak,
 Wordt kunstenmaker, dwazen tot vermaak,
 En stelt zich, voor wie wijs is, aan de kaak.

2.

Weet dit, die 't Kunstje, niet der Kunst uw krachten wijdt
 De Kunst is eeuwig, maar het Kunstje heeft zijn tijd.

Nec Ultra.

Zet trouw op 't geen gij KUNT de kracht die gij bezit.
 Bekwaam gebruik versterkt een hand.
 Slechts onverstand
 Wil 't onbereikbre en - reikt een arm uit lid.

Een nieuwste.**1.**

Het is noch *duitsch*, noch *dicht*, noch *zin*,
 Wat gij ons brengt te voren,
 Maar wanklank, ontaal, niets *daarin*
 Voor hart of voor verstand, zoo min
 Als iets *daaraan* voor de ooren.

‘Vondels Maecenen plachten op zijn verzoek scherp te letten op het
 Duitsch, op het Dicht, op den Zin.’
 BRANDT, *Leven van VONDEL*.

2.

Natuur en Waarheid wilt ge in proze en poezij:
 En - komt te voorschijn met een nieuwe Kunstlarij.

Te.

Bij schrijvers, leeraars, redenaars.

1. Te diep.

't Moet een geleerde zijn, geleerde man!
Die, waar gij leert, van u iets leeren kan.

2. Te lang.

Goed - maar te lang. Het sticht niet, maar vermoeit
Te lang wil zeggen: uit zijn kracht gegroeid.

3. Te veel.

Te veel, te vol, te rijklijk, en te breed.
Wij wisten 't wel, dat gij zoo heel veel weet.

4. Te koud.

't Zij duidelijk en zoo klaar als koel:
'k Versta maar half, waar 'k niets bij voel.

5. Te droog.

Geen muizenmaaltijd lacht ons aan,
Hoe deugdlijk toegereed.
Wat in de keel stoof, laat men staan,
En waagt geen tweeden beet.

6. Te mooi.

Met bloemen ben ik niet gediend,
 En beelden zijn maar beelden, vriend!
 Ik vraag u voedsel, merg en pit;
 Of ga voorbij, of geef mij dit.

7. Te fel.

Sterk is uw woord, maar treft zijn doel niet licht;
 Zwaar uw geschut, maar veel te hoog gericht;
 De laag barst los en dondert naar behooren
 Geen steen geraakt, en kruit en kracht verloren!

8. Te druk.

Uw vuurwerk schittert, baldert, kraakt,
 't Schiet pijlen uit en bliksemvuren;
 Ik word verrast, verschrikt, vermaakt;
 Ik sta, zoolang het blinkt en blaakt,
 Mij de oogen uit het hoofd te turen;
 Ik sla het als betooverd ga
 Op eens is 't uit, en - laat niets na.

9. Te mak.

Wel lengte en breedte, maar geen diepte of hoogte;
 Geen golfje of rimpeling; een stadig waterpas;
 Gesneden brood, dat geen gebrek heeft dan zijn droogte,
 En ook wel voeden zou, indien het eetbaar was.

Kunsteloos.

Laat een kunsteloze kunst,
 Die verbijstren noch vervoeren,
 Die geen eer bedoelt of gunst,
 Stil en zacht mijn hart ontroeren,
 Tot de diepste snaar er trill',
 Of zij wil of niet en wil!

Maar het harteloze hart
 Met gevoel en waarheid spelend,
 Van een nagmaakte smart
 Of gedroomde liefde kweelend,
 Krijgt mijn oor niet voor zijn lied,
 Of het kunstig zij of niet.

Volksgeloof en volksverhaal. (folklore.)

Bronnen: E. HANDTMANN, *Was auf märkischer Heide spriest*. L.A.W. SLOET. *De Dieren en het Germaansche Volksgeloof*, en *De Planten en het Germaansche Volksgeloof*. HENRY J. BARKER, *Very original English as written by our little ones at school*.

I. De doornappel. Dolappel. Datura Stramonium.

De Kennisboom, waarom de Slang haar bochten
 Geslingerd had, toen zij den Mensch bedroog,
 Moest op Gods wenk verschromplen en verspochten,
 Zoo laag gedaald, als eenmaal schoon en hoog.
 Een gifstruik thans, met stekelige bladen
 En bloemen, die bedwelmend opengaan,
 Met vruchten, dicht met doornen overladen,
 Als drakentanden scherp, en zonder vleesch daaraan,
 Een klokhuis slechts, gevuld met zwarte zaden,
 Dol-korrels, die naar nieuwe rampen staan.

Wee, die ze proeft! Zij dooden of verdooven;
 En de appel, die 'verstandig maken' moest,
 Versuft, verstompt, verbijstert, en verwoest
 De denkkraft, waar zij 't leven niet kan rooven.
 Die midden in den hof van Eden stond,
 De vuilnishoek, ziedaar zijn erf en grond

II.

De levensboom.

Thuya.

Onwelkbaar groen, heeft mij eens Engels hand,
 Naar Gods bevel, op Adams graf geplant,
 Van Eeuwge liefde en leven onderpand.

III.

Maagdeliefje.

In Duitschland, Marienblümchen, Erdstern. Bellis perennis.

Waar de Engel tot Maria had gesproken,
 En zij ontroerd en peinzend nederzat,
 't Ootmoedig hoofd op hare borst gedoken,
 Het hart zoo vol, het oog van tranen nat,
 Zag ze aan haar voet, een lieve bloem ontloken,
 Alomme waar een traantje had gespat;
 Eene kleine ster van goud, met zilvren stralen,
 Omschemerd van een zachten rozengloed.
 En als zij, over bergen en door dalen,
 Zich, vol van hoop, naar hare Nichte spoedt,
 Ziet ze overal die zelfde bloempjes stralen.

‘Ster Jacobs,’ denkt ze - ‘die de Wereld lichten moet’.
 En sinds! waar is in alle wereldstreken
 Een plekjen of een tijd zoo bar en hard,
 Dat ‘Maagdelief’ niet uit haar knop zou breken,
 En ‘t ‘Aardsche Sterretje’ niet spreken
 Van Gods genade en een eenvoudig hart?

IV.

De Elze.

Alnus glutinosa.

Geen sneller, feller, heller gloed
 Dan ‘t Elzenhout ontgloeien doet,
 En geen van korter duur.
 Wee, die bij Elzevuur
 Verkleumde leden warmen moet,
 Daar beukenblok en eeken
 Den armen hals ontbreken!

Geen vruchtbrer grond voor ongediert
 Dan ‘t broekland, waarin de Elze tiert,
 En in het brakke slijk,
 Der draken klauw gelijk,
 Zijn kromme slomme krauwels steekt,
 Waar padde en slang haar broed in kweekt,
 En duizend vuile wormen
 Hun vieze klitten vormen.

Geen narer bosch dan ‘t Elzebosch.
 Daar, blijkt wel, is de duivel los.
 Wee, die er in verdwaalt,
 Gedachtloos toeft en draalt!
 Voor de oogen danst hem flikkergloed;
 Een tintlen vaart hem door het bloed,
 Van boven tot beneden,
 Met jeukte aan al zijn leden.

Vanwaar dan de Elze komen mag?
 Geen Schepsel van den Derden Dag!
 Geen dierbaar Godsgeschenk!
 Maar, op des Boozen wenk,
 Uit borstels van het Zwijnenheer,
 Gesmoord in 't Galilesche meer,
 Aan de oevers opgekomen,
 Om hem als hout te vromen.

De wilg.

Witte wilg, Schietwilg, Knotwilg, Bindhout. Salix alba.

De Wilg, nog laag, was in den hof,
 Waar 's Heilands bloedzweet vloeide in 't stof,
 Waar geen discipel waakte,
 Zijn angstgebed ten hemel rees,
 En hij 'verhoord werd uit de vrees' -
 En als de bende naakte,
 Met kracht verlangende om te zien,
 (En niet terug te blijven
 Bij 't voorrecht der Olijven)
 Wat hier geschiedde en zou geschien,
 Schoot op om 't wèl te aanschouwen.
 Daar ziet hij flus
 Den Judaskus,
 Bij 't weemlen der flambouwen, -
 Daar, hoe de heidensche soldaat
 De onguere hand aan Jezus slaat
 En - moet hem dit gebeuren? -
 Hèm takken uit komt scheuren,
 Wier twijgen hij tot banden windt,
 Dat hij die heilge handen bind',
 Die te dien zelfden stonde
 Nog heelden Malchus wonde.

Onwillig deelende in die schuld,
 Van schaamte, gramschap, smart vervuld,
 Laat, droevigste der boomen,
 Hij dikke tranen stroomen,
 Tot knobbels stollende op zijn tronk.
 Terstond vergrijst zijn bladerpronk,
 Als 't haar, te berg gerezen
 Op een verwrongen wezen;
 Zijn wonden, slecht genezen,
 Vervormen zich tot knoest en bonk -
 En waar uw oog nadezen,
 Aan d' oever van een vaart of vliet,
 Een weed geknotten schietwilg ziet,
 Gehavend en geschonden
 Door steeds vernieuwde wonden,
 En, schoon geen wind zich merken deê,
 Door zijn verschrikte blaren
 Opeens een siddring varen
 Dien heugt Gethsémané.

VI.

Het roodborstje.

Och, laat mijn nestjen ongeschonden!
 'k Verkoel den dorst
 Van die versmachten om hun zonden;
 Een bloeddrop uit uws Heilands wonden
 Kleurt mij de borst.

Ik beet de punten van de doornen
 Om 't heilig hoofd
 Van Gods gekruisigd' Eengeboornen,
 Wien, met de schaar der uitverkoornen,
 Al 't schepsel looft.

Met onbegravenen bewogen,
 Wie hen verdoem!
 Kom ik trouwhartig toegevlogen,
 En dek hun de ongesloten oogen
 Met blad en bloem.

Zoudt gij mij kwaad doen, mij verjagen,
 Die niemand deer?
 Ik zal mij weren noch beklagen;
 Maar ach! voor u in al uw dagen
 Geen voorspoed meer.

VII.

Drievuldigheidsbloempje.

Viola tricolor.

‘Om mij te zaamlen wordt een akker platgetreden,
 Een spuitende oogst vernield, en 't brood der armen d u u r :
 Drievuldige! verander mijn natuur,
 Ontneem mij een van mijn bekoorlijkheden!’

Door 't Ruikende Viooltje¹⁾ is dit gebeden;
 Zijn bidden werd verhoord en, sinds dat uur,
 Is, waar het stond, 't Driekleurige opgetreden.

VIII.

Vergeet mij niet.

Myosotis palustris.

Een Bruid en Bruigom traden
 langs groenen oeverzoom;
 Een struik vol blauwe bloempjes
 lag wieglende op den stroom.

1) Viola Odorata.

De Bruigom leest de wenschen
in de oogen van zijn Bruid,
Knielt neder, bukt en rekt zich
naar 't dobbrend struikjen uit.

Het struikje ontwijkt zijn pogen
en wil niet zijn gevat;
Toch grijpt hij 't, maar verreekt zich
en stort in 't stroomend nat.

Reeds zinkt hij voor hare oogen
in de al te diepen vliet,
Maar houdt de bloempjes boven,
en roept: 'Vergeet mij niet!'

De bloempjes komen zachtjes
gedreven naar den kant;
Het Bruidje knielt ter neder,
en grijpt ze met de hand.

Zij brengt er aan haar lippen,
zij drukt er aan haar hart,
Zij vlecht er door haar lokken
met onvertroostbre smart.

Nooit zal zij hem vergeten,
Wien nog dat hart behoort,
Nooit anders 't bloempje heeten
dan naar zijn laatste woord.

Chichorei.**Cichorium Intybus.**

Er werd een arme Ridder
 door Vorstelijk Bloed bemind;
 Maar wreede KoningOUDERS
 weerstreefden 't KoningsKIND.

De twee Gelieven vloten,
 maar vondeu hulp noch heul
 Eer zij de grens bereikten,
 bereikte hen de Beul.

Met éénen zwaardslag maaide
 hij 't hoofd des Minnaars af,
 En dolf met d' eigen zwaarde
 hem dan en daar een graf.

‘Nu breng ik’, sprak de wreedaard,
 ‘U tot den Koning weer.’
 ‘O Neen!’ sprak de Prinsesse,
 ‘dat doet gij nimmermeer.’

En vallende op de knieën,
 voor hem niet, maar voor God,
 ‘Heb deernis,’ smeekt ze, ‘o Hemel,
 met mijn rampzalig lot!’

‘Laat, laat mij eeuwig blijven,
 waar hij in de aarde rust,
 ‘Die al mijn eer en rijkdom was,
 en heel mijns l e v e n s lust!’

Daar voelt zij aan den bodem
 haar knieën vastgekleefd;
 Daar is ze een plant geworden,
 wier bloem ten hemel streeft;

Die in haar bittren wortel
 haar smart in de aard versteekt,
 Maar van de TROUW van 't KONINGskind
 in 't BLAUWE kroontje spreekt.

X.
De gottlob-berg.
in Thuringen.

‘Godlof!’ sprak de Ridder, en kuste zijn Bruid,
 Tot den top in zijn armen gedragen;
 Maar zijn kracht was verteerd, en zijn adem ging uit,
 En voor 't laatst had zijn harte geslagen.

‘Ach, te duur was de prijs aan de wreedheid betaald!’
 Gilt de Jonkvrouw, met doodsbleeke wangen,
 ‘En de bruidskrans voor mij door uw liefde behaald,
 Zal verdord op uw wapenschild hangen.’

Die Sage erzählt: Einst habe Ludwig der Bärtige auf der Schauenburg ein grosses Fest veranstaltet. Zu demselben sei auch ein junger Ritter von riesiger Körperkraft und ein Edelfräulein, dessen Geliebte, und deren Vater geladen gewesen. Letzterer, des bisher dem Ritter die Hand der Tochter versagt, habe sich durch Zurathen des Burgherrn endlich bereit erklärt, den Ritter als Tochtermann anzuerkennen, wenn er seine Braut in einem Laufe auf seinen Armen bis zur Spitze des gegenüber liegenden steilen Berges (Gottlob) trage. Diesem Begehre habe jener auch Folge geleistet. Mit der lebenden Bürde am Ziele angelangt, habe der junge Ritter freudenvoll ausgerufen: ‘Gottlob!’ Dann aber sei er plötzlich tot zu Boden gesunken. Der Berg sei aber fortan ‘Gottlob’ genannt worden, weil dies das letzte Wort des sterbenden Ritters gewesen.

RICHARD ROTH, *Friedrichroda und seine Umgebung*, Gotha 1888. s. 52.

De Wartburg.

De Wartburg op zijn steile rots,
 Tot groote dingen uitverkoren,
 Ziet neer op 't eeuwenheugend bosch,
 Dat Winfried van zijn licht deed gloren,
 Als hij, van eedlen toorn bezielde,
 Den reuzig' eik had omgehouden,
 Dien 't heidendom voor heilig hield
 En eerde met een blind vertrouwen,
 En met zijn onafkeerbre hand
 Het ChristenKruis in plaats geplant.

Die Levensboom had, mild en sterk,
 Zijn wortlen diep in de aard geslagen,
 In Thuringen der Christenkerk
 Drie eeuwen reeds zijn vrucht gedragen,
 Als riddermoed en vorstenmacht
 Den bergkop koos, de huizing bouwde,
 Waar vorst op vorst van één geslacht
 Den landgraafszetel drukken zoude,
 En in zijn laatst' en koensten zoon
 Braveeren met een Koningskroon.

Ontwaakt was de adem des gezangs
 En over Duitschlands kindren vaardig;
 De bosschen door, de bergen langs,
 Weergalmden liedren hunner waardig.
 Wat dag, als voor 't verzameld hof,
 En van zijn praal en pracht omgeven,
 Geen wedstrijd slechts om eer en lof,
 Maar heete kamp op dood en leven
 Der Oudste Duitsche Dichtren faam
 Voor goed verbond aan 's Wartburgs naam!

Dáár heeft de heilge Elizabeth,
 Uit Hongarijen opgekomen,
 Haar leven naar de liefdewet
 Geleefd, ten voorbeeld aller vromen.
 Dáár, kwam zij de armoede in haar stulp
 Met troost en weldoen overladen,
 Dáár, Godes liefde haar te hulp
 Met wonderkracht en wonderdaden,
 Als zij 't uit schroom ontveinsde brood
 Tot rozen omschiep in haar schoot.

De Christenwereld stond in vuur;
 De felle vlam was hoog gerezen....
 Wat dienst heeft toen uw stille muur,
 Mijn burcht! der zake Gods bewezen,
 Als Jonker Jörg, voor 's Pausen vloek
 En 's Keizers ban bij u verborgen,
 Zijn ziel zette op der Boeken Boek,
 Van buiten vrees, van binnen zorgen;
 Een strijd, in de eenzaamheid der cel,
 Als de uwe, Aartsengel Michael!

‘Een vaste burcht is onze God,’
 Vergankelijk al wat menschen bouwen;
 De tijd ontziet een ridderslot
 Zoo weinig als uw boersche schouwen.
 Maar schoon zijn vroeger glans verdween,
 Sinds 't afscheid van zijn hooge Heeren,
 Zijn torens en zijn vastigheên
 Zich sloopen voelden en verneeren:
 De ontzagbre hoofdbouw bleef gespaard,
 En wachtte op Meesters zijner waard.

Roem, grijze burcht! de wijze gunst
 Der nieuwe Meesters u beschoren,
 Met koningen van elke kunst
 Tot uw herschepping saamgezworen!
 Wat goud, wat vorstelijk gezag,
 Wat geestdrift voor het Schoon vermogen,
 Met eerbied voor den vroeger dag,
 Straalt uit hun werk voor hart en oogen;
 Wie en wat ooit uw sieraad was,
 Riep 't als een feniks uit zijn asch.

Hoe trekken sinds, bij zomerdag
 Om uw herboren glans te aanschouwen,
 De scharen uit van Eisenach.
 En zien uw Riddren, Vorsten, Vrouwen,
 Uw lieve Heilige, in haar deugd
 En lijden, door 't penseel herleven,
 Der oude tijden smart en vreugd,
 En ernst en jok aan 't licht hergeven;
 En in 't onschendbaar ‘Ridderhuis,’
 In al haar eenvoud, Luthers kluis!

Met welk een hart en harteklop,
 Gaat, God zij lof, nog ongebogen,
 Mijn grijsheid mee ter beevaart op,
 En ziet wat allen zien met de oogen,
 Maar in den geest, met diep gevoel,
 Ter eerplaats in de Hooge Woning,
 Op haar groothertoglijken stoel,
 De Zuster van mijn laatsten Koning,
 Wier vorstelijk hart, als ieder weet,
 Zijn Volk zoo min als Hem vergeet.

Augustus 1891.
 In het Thüringerwoud.

Toelichting.

1. *Winfried*. Bonifacius, de Apostel van Duitschland genaamd. 680-755. *Reuzige eik*. De 'heilige eik van Geismar.'
2. *Vorst op vorst van één geslacht*.
 De Wartburg werd waarschijnlijk tusschen 1070-80 door Graaf Lodewijk den Springer gebouwd, en bleef tot den dood van den laatsten van zijn Huis de verblijfplaats der Landgraven van Thüringen. Deze laatste was Hendrik Raspe, die zich door Paus Innocentius IV tot het aannemen van de Roomsche koningskroon, tegenover Frederik II, verleiden liet.
3. *Heete kamp op dood en leven*.
 De z.g. Wartburg-krijg, 1206 of 1207; hoogst ernstige wedstrijd onder Landgraaf Herman, door de voornaamste dichters van dien bloeitijd der middel-hoogduitsche poëzie aangegaan, en in een omstreeks 1300 ontstaan middel-hoogduitsch gedicht (*Kriec van Wartburg*) bezongen.
4. *De heilige Elizabeth*: dochter van den Hongaarschen Koning Andreas, gemalin van Landgraaf Lodewijk den Heilige, zoon van Landgraaf Herman.
 Haar voorbeeldeloos en boven vermogen weldadig leven deed velen het hoofd schudden en kon ook de berisping haars gemaals niet altijd ontgaan. Het wordt verhaald dat zij eenmaal met een korf vol levensmiddelen, voor hare armen bestemd, en onder haar kleed verborgen, den Wartburg afdalende, door den Landgraaf ontmoet werd, die haar met blijkbaar misnoegen vroeg, wat zij daar weder wegbracht. 'Rozen, mijn lieve broeder!' antwoordde zij, en als de Landgraaf nu met eigen hand de korf opende, waren de spijzen metterdaad in rozen veranderd.

5. *Jonker Jörg*. Luthers verblijf op den Wartburg onder dezen schuilnaam duurde van 4 Mei 1521 tot 3 Maart 1522. Deze tien maanden waren hem genoeg om, bij veel anderen arbeid, zijn grootsch werk voor het duitsche volk op te zetten, en het daarmede tot de vertaling van geheel het Nieuwe Testament en de Vijf Boeken van Mozes te brengen. Onder hoeveel lichaamslijden en zielestrijd, weet men.

6. *Afscheid van zijn hooge Heeren*. In 1440 hield de Wartburg op de zetel zijner bezitters te zijn, en werd hij, door dezen verwaarloosd, niet dan door een kastelein of slotvoogd bewoond. De torens werden tot een toe gesloopt, en de steenen wallen door houten overdekte verdedigingsgangen vervangen.

7. *Nieuwe Meesters*. Het was de kunstlievende Karel Alexander, Groothertog van Saksen Weimar, door wien de grootsche uit en inwendige restauratie van den vervallen Wartburg sinds 1835 overlegd, in 1847 aangevangen en krachtig doorgezet werd.

8. *Ridderhuis*. De van den eigenlijken Hofburg onderscheiden Voorburg, bestemd ter huisvesting van een gedeelte der Dienaarschap, en ter herberging van vreemde Ridders.

9. *De Zuster van mijn laatsten Koning*. Wilhelmina Maria SOPHIA Louise, Prinses der Nederlanden, gemalin van den Groothertog van Saksen Weimar Eisenach; wier werkdadige belangstelling in haar Vaderland bij alle gelegenheid krachtig blijkt.

Voor uitvoeriger toelichting op alle punten, zij het mij vergund te verwijzen naar mijn proza-opstel DE WARTBURG; Verscheidenheden, meest op Letterk. Geb. Iie deel 2e dr. bl. 151-188.

Uit Eichendorff's 'Wandernden dichter.'

Ik weet niet, wat dat zeggen wil!
 Ik treed mijn huisdeur uit, heel stil;
 Terstond vliegt daar een leeuwrik op
 En jubileert uit vollen krop;
 Het gras, de bloemen allegaar
 Staan met juweelen en paarden in 't haar;

De hooge popel, 't gouden graan
 Vangt buigingen en dienaars aan;
 Als bode snelt me een beekje voor;
 En gluur ik tusschen 't lommer door,
 't Veld kijkt in stilte naar mij uit,
 Als ware 't mijne, lieve, bruid.

Duitsche kelen.

Het muzikaalste volk der wereld heeft iets raars:
 Zij ZINGEN loflijk, maar hun SPREKEN is barbaarsch.
 Hun spreekstem raspt, kraakt, knarst en doet uw ooren pijn;
 Hun zangstem rijst; gij voelt in 't land des lieds te zijn.

Op reis, na het bijwonen eener godsdienstoefening.

Afscheid nemen.

Een afscheid voor altijd moet schielijk zijn en kort;
 Het mag geen eeuwigheen uit oogenblikken weven,
 Noch in een uurglas, dat zijn laatste zand verstort,
 Die laatste korlen door getraan aaneen doen kleven.

BYRON.

Debating.

Spiegelgevechten zijn wel aardig, maar pas op,
Dat drift en hartstocht niet van lieverlede ontbranden!
't Wordt katjesspel, en kost wel een bebloeden kop,
Elkander, uit de grap, tot oefning, aan te randen.

Teetotalism.

Maatregel van GEHEELE ONTHOUDING is niet kwaad,
Waar zelfbeheersching faalt tot houden van de maat,
Voor de echte waar een prijslijk surrogaat.

Loopers.

'Zelfs geen TWEE BLAADREN AAN EEN BOOM volkomen
Elkaar gelijk!' herhaalt gij honderd keer.
Maar, mag ik vragen: is de proef genomen,
En stelt zij wet voor alles evenzeer?
Ook voor TWEE DRUPPLEN WATERS, waarde heer?

Opschriften.

Een PROEVE noemt gij 't; en geeft alles wat gij hebt!
 Een STUDIE; maar zij schijnt van boven afgeschept;
 Een FANTAZIE; maar met Verbeelding, Vriend!
 Zijn we, als 't op Oordeel aankomt, slecht gediend;
 Een CAUSERIE! Onschuldig tijdverdrijf;
 Wat spelen van den geest, en niet te veel om 't lijf.

Populair geschrijf.

Ja, kennis wordt VERSPREID, maar ook BEVORDERD? Ach,
 Veel HALVE kennis vindt haar man van dag tot dag.
 De drift van de aanvraag eischt min grondigheid dan ijvers;
 Van lezers de overvloed verlaagt het peil der schrijvers.

Verandering zonder verbetering.

Ten onrecht heette 't RUGGEGRAAT;
 't Moet wezen WERVELKOLOM!....
 De rechte naam brengt weinig baat;
 Die krom zijn blijven krom.

Tijd is geld.

‘Indien tijd geld is, als ik daaglijks hoor herhalen,
 Zegt de insolvente man,
 ‘Wat klaagt mijn huisheer dan,
 Zoo 'k hem betaal met Uitstel van betalen?’

Twee, een.

‘Die Twee zijn Een’. 'k Geloof het graag;
 Maar wat voor Een? Ziedaar de vraag.

Zoo zijn er.

In de ongerechtigheid verheugt ge u. Zwarte vlekken
 In die men eert en prijst te ontdekken
 Bedroeft u niet; gij aast op kwaad.
 't Is voor de nieuwe klok, die gij gaat gieten,
 Gewenschte spijs. Hoe zal uw hart genieten,
 Als zij door stad en land haar wanklank hooren laat!....
 Is 't WAARHEIDSLIEFDE, of GROOTHEIDSHAAT?

Een ‘Gutachten’ uit het land der hufelands.

De beste dokters ver in 't rond,
 Die nooit betrapt zijn op een flater,
 Zijn, in collegiaal verbond,
 Diëet, Beweging, Lucht, en Water.

Voor wie gedijen wil.

Niet wat gij slikt, maar wat gij kauwt,
 Niet wat gij eet, maar ook verdouwt,
 Sterkt, voedt en werkt.
 De rest benauwt.

Hij leeft niet, die niet leeft met God.

Hij leeft niet. die niet leeft met God;
 Hij draagt zijn lot;
 Hij doet zijn werk; hij spilt zijn krachten;
 Half smaakt hij 't hem gegund genot,
 En dubbel 't leed,
 Daar hij niet weet,
 Hoe hij 't moet duiden of verzachten.
 Hij ziet wat hem onmisbaarst scheen,
 Wat liefst en dierst was boven allen,
 Wreeddaardig aan zijn zijde ontvallen,
 En blijft van lieverlede alleen....

VERWEESDE! Heet dit leven? Neen.
 Gij leeft niet, maar gij sterft daarheen.

Aan een tachtigjarig vriend, met nog altijd ongewapende oogen.

Het schoolkind, tot Bewaring van 't gezicht,
 De jonglingschap, bij zwaren Studieplicht,
 En de ouden, om Verduistring van het licht
 Der oogen, dragen brillen, sterker, zwakker;
 Maar Gij, omringd van een Gebrild Euroop,
 Vervolgt, steeds zonder bril, uw levensloop;
 Uw blik blijft vast en wakker;
 En vriendlijk ook, gelijk dat vriendlijk hart,
 Dat deelneemt in ons aller vreugd en smart,
 En u den Dood, door vrees noch zorg benard,
 Doet onder de oogen zien als een vertrouwden makker.

10 Oct. 1891.

Vernoeming.

't Heet Werk-kracht nu; 't was vroeger Werkzaamheid.
 Een Deugd wordt tot Natuur teruggeleid.
 Uw Luiheid is geen Ondeugd, lieve man!
 Werk-zwakheid is ze, als niemand helpen kan.

Tweeërlei oorzaak.

Ontzag voor meerdren maakt verlegen en bedeesd;
 Ook Eigenliefde, die 't geringste stootje vreest.

Leeren en leeren.

Leer zelf uit boeken veel; maar waar gij andren leert,
Doe 't zonder boek, zoo gij succes begeert.

Begeleiding.

Noem geen zang het zang-versmoren
Onder muzikaal geraas
Van getik, gestrijk, geblaas
'k Wil de stem des menschen hooren,
Daar een menschlijk hart in klinkt,
Dat verstaan doet wat het zingt.

Overschaûwd door struik en heester,
Komt de bloem niet tot haar recht;
'Aller wijsheid' weet en zegt:
'Die een maat neemt, neemt een meester.'
On-geholpen, on-verdrukt,
Rijze 't lied dat mij verrukt!

'*Aller wijsheid.*' Het is een der Lords Russel geweest, die de spreekwoorden gequalificeerd heeft als 'the Wisdom of all, the Wit of one'.

Weten.

Veel kunt gij weten, stervelingen!
Maar één ding moet gij niet vergeten:
Gij kunt van GEEN ding ALLES weten,
Eer ge ALLES weet van ALLE dingen.

Verdraagzaamheid.

Verdraagzaam zijn is niet genoeg.
 't RECHT niet te erkennen
 Van hen die anders denken, is het schennen.

Valour is value.**Carlyle.**

Mannenmoed is mannenwaarde.
 Die zijn vrees niet overwint,
 Wordt een wijf, of blijft een kind.

Aan Araminta.

Zet, lieve meid, die eerezucht neer;
 Hoor naar den raad, dien wij u geven:
 Haak naar geen wetenschappelijke eer;
 Geen valsche lauwer zij uw streven;
 Bezoedel niet uw blank gemoed
 Met geldbedrijf, of koopmans-treken,
 Geen ambt-zorg koste u vleesch en bloed,
 Of mag u met haar doornen steken.

Geen 'ruimer werkkring!' trekke u aan;
 Uw enkele roeping is bekoren.
 Laat vrij den man, wien 't niet zal schaân,
 Zijn stem in 't openbaar doen hooren.
 Uw invloed komt niet met gedruisch,
 In middlen lieflijk en in wegen;
 Uw werk, uw eer ligt in uw huis,
 Niet als wat grootsch, maar als een zegen.

Versmaad een wedstrijd met de mans;
 Uw zaak zijn 's levens HOOGSTE goederen:
 De vroomheid in haar zachtsten glans;
 De liefde, en 't stemmen der gemoederen.
 Ons HART te winnen, te verstaan,
 In al waarvoor het klopt te deelen.
 Ziedaar den weg dien ge op moet gaan
 Niet, zelf een mannenrol te spelen.

Dan, naar den aard van uw geslacht,
 Regeert gij, waar gij MOOGT regeeren.
 In uwe zachtheid is uw kracht,
 Uw eer, in 't niemands lof begeeren.
 't Eenvoudig werk der LIEFDE zal
 Meer goeds bestaan dan 't ongewoonste;
 Gij maakt gelukkigen, van al
 Wat menschen kunnen, 't beste en schoonste.

Bederf het met geen mannenwerk!
 't Ontsiert, mismaakt, ontwijdt de vrouwen,
 Gelijk een' priester van Gods kerk,
 Als handelshoofd kantoor te houen.

In hoofdzaak naar het Engelsch van een Ongenoemde.

Geen afgunst.

Geen afgunst meer, geen afgunst meer,
 Dat zou de hemel wezen!
 Geen afgunst meer van iemands eer
 Te voeden of te vreezen!
 Geen jalouzie van grooter goed,
 Van hooger rang, van witter voet,
 In iemands hart te lezen!

Geen oog dat boos is, waar God mild,
 God GODLIJK is in 't geven,
 En on-verdiende gunsten spilt
 Aan die zijn wil weerstreven!
 Geen nijd eens Azafs, wien 't verdriet
 Dat hij der dwazen voorspoed ziet,
 Op weeldes top verheven!

Geen wrevel, als aan de Oudsten Zoon
 Den moed gaf van te toornen
 Om 's Vaders liefde en vreugdbetoon,
 Bij 't weerzien des Verloomen!
 Geen wrok, die moeilijk toe kan staan
 Dat laatsten boven de eersten gaan,
 Bij 's Hemels uitverkoornen!

Geen afgunst meer! - Barmhartigheid,
 Ontferming wordt gevonden,
 Met tranen, waar de ellende schreit,
 En balsem voor haar wonden:
 Is even hartelijk steeds de vreugd,
 Die zich in andrer heil verheugt,
 Uw deur voorbij gezonden?

Mijn ziel, bestrijd wat gij verfoeit
 Nog sterker dan voordezen!
 Een giftig kruid dient uitgeroeid
 Met wortelen en vezen.
 Geen afgunst ooit! Geen zweem er van!
 Slechts bij volkomen liefde kan
 In 't hart de hemel wezen.

Dank en ondank.

I.

Verlang geen dank; geef gansch omniet hetgeen gij geeft.
 Dank Hem, die tot de gift u 't hart gegeven heeft.

II.

Schoon góed-koop, 't is geen schenken, maar verkoopen,
 Indien gij dank verwacht.
 Een dienst te doen en op een fooi te hopen,
 Is 't werk eens knechts, maar dat een heer veracht.

III.

Als ge ondank oogst voor dank, mijn vriend!
Denk: 'dit is 't beetre en 't geen mij dient.'

Kindermin.

Vroeg en veel, en altijd nog
- Zou het ooit verminderen? -
Minde ik jonge kindren;
Zieltjes zuiver van bedrog;
Oogjes, die niet jokken;
't Voorhoofdje onbetrokken;

't Hartje zonder arg of list,
Zonder zorg of vreezen;
't Lief en lachend wezen;
't Mondje, tot een kus gespitst,
Vriendlijk aangeboden;
En geen kunst van nooden.

Die reeds drie geslachten heeft
Om zich heen zien spelen,
Zal het niet vervelen,
Als hij 't vierde nog beleeft
Treedt hij, eer het opkomt, af;
Laat het spelen op zijn graf.

Rozengeur en rozengloed.

Rozengeur en rozengloed
Geurt en gloeit u tegen;
Rozen bloeien voor uw voet,
Rozen allerwegen.
Pluk, geniet, waardeer ze recht!
Eer haar blosjes bleeken,
Moogt gij ze in uw blonde vlecht,
Aan uw boezem steken.

Maar te midden van 't genot,
 En zoolang ze bloeien,
 Hef uw oogen op tot God,
 Die ze heeft doen groeien;
 En beloof hem trouw en goed
 Dat ge in winterdagen,
 Als ge uw rozen missen moet,
 Niet te luid zult klagen.

Spreuken xiv: 10.

Het hart kent zijn eigen bittere droefheid; en een vreemde zal zich met
 deszelfs blijdschap niet vermengen.

Ook die het best u kent en 't innigst liefst, weet nooit,
 Nooit meer dan half, waarom
 Die zucht u uit den boezem klom,
 Die traandrup in uw oogen glom,
 Uw mond dien glimlach plooit.

Ontleend.

Displicet ambobus, qui vult placere duobus.

Die wil behagen twee partijen,
 Verkerft het doorgaans aan weerszijen.

Ontzetting geen lafhartigheid.

Zeg niet dat Helden niets vervaren,
 Hun nooit een schrik om 't hart mag slaan!
 Wat geen bekommring kan baren,
 Vereischt geen moed om te bestaan.
 Slechts over-moed ziet geen bezwaren,
 En neemt Geluk voor Krijgseer aan.

Aan Maria Victoria, prinsesse von Teck, bij den dood van haar Verloofde, den Hertog van Clarence en Avondale, Erfprins van de Kroon van Engeland. 14 Januari 1892.

't Vooruitzicht van een huwelijkskrans,
 Een koningskroon - vervlogen!
 Niets dan het lijk diens jongen mans
 Voor uw verbijsterde oogen!
 Rondom geweent en jammerklacht
 Van bloedende ouderharten,
 En, met zijn KONINKLIJK GESLACHT,
 Een VOLK gestort in smarte!

Wie kan u troosten? Wat vergoedt
 Hetgeen uw hart moet derven?
 Wat veerkracht heeft uw jeugd verhoed,
 Niet met haar Lief te sterven?
 Wat schijngenoegen kan voortaan
 U 't leven doen verdragen,
 Nu 't zwaard is door uw ziel gegaan,
 Uw schoonste hoop verslagen?

Geen menschlijk deelen in uw leed,
 Geen engel uit den hoogen,
 Slechts HIJ, die ze u vergieten deed,
 Kan zúlke tranen drogen.
 Hef 't hoofd omhoog, geef 't hart aan God;
 Buig voor den Heer der Heeren;
 Draag waardiglijk met Hem uw lot:
 Gij zult geen kroon ontberen!

17 Januari.

In het nummer voor Maart van *The Baptist Banner*, en in dat voor April van *The King's Own, a Monthly Magazine*, verscheen van bovenstaande strophen de volgende vertaling:

To Mary Victoria, princess of Teck.

Gone is the vision of a Crown
 Upon a bridal wreath!
 Thy tear-dimmed eyes now gaze upon
 The cruel work of death!
 Weeping and mourning round thee sound,
 From many a noble heart;
 And with their Royal Family,
 A Nation bears the smart.

Who can thee any comfort bring?
 What may thy pain remove?
 What power has kept thee from the fate
 Of dying with thy love?
 What human pleasures can henceforth
 Thy weary life sustain?
 Now that the sword has pierced thy soul,
 Thy fondest hopes are slain.

No human feeling with thy woe;
 No angel from on high -
 The God, who caused thy tears to flow,
 Alone thy tears can dry.
 Lift, then, thine head; give God thine heart;
 Before Heav'n's King bend down;
 From His own hands accept thy lot:
 Thou shalt not lack a Crown!

MARGARET DENHOLM YOUNG.
 Edinburgh.

April.

Welkom, welkom, welkom aan de twijgen,
 Vroege knoppen van het eerste groen!
 Moge op haar een zachte regen zijgen.
 't Vocht der aard in u zoo mildlijk stijgen,
 Dat ge u van uw windslen gaat ontdoen!

't Zuiderwindje kome u feestlijk groeten,
 Met de vochte kusjes van zijn mond,
 Waar de blaadren zoo van groeien moeten,
 Dat zij schaduw spreiden voor mijn voeten,
 En een geur van leven in het rond!

Weldra zoeken vogels donkre plekjes,
 Waar een veilig nestje dient gesticht;
 Viert men bruiloft onder loofverdekjes;
 Oopnen kleine jongskes groote bekjes,
 En de moederliefde doet haar plicht.

Tweestrijd.**Naar Clement Marot († 1645).**

Dit kranke Lijf ziet naar genezing uit.
 Maar neen, de Geest verbiedt het, die te hopen,
 Wenscht dat die vunze kerker zich ontsluit:
 De een hecht aan de aard, en de andre wil ze ontloopen.
 Hun strijdig wenschen doet mij pijnlijk aan:
 'Ach,' krijt het Lijf, 'moet ik hier dan vandaan?'
 'Ach,' zucht de Geest, 'moet ik hier dan versmachten?'
 'Neen,' spreekt het Lijf, 'maar *mijn* wensch beter achten!'
 'Zwijg', zegt de Geest, 'wij beiden hebben 't mis:
 Gods wil geschie! Ziedaar wat beter is.'

**Feestgezing bij het leggen van een eersten steen
door h.m. koningin Wilhelmina
in tegenwoordigheid van h.m. de koningin regentes
aan het Nieuw Universiteits-Gebouw te Utrecht,
op den 10den Juni 1892.**

Juich, Utrecht, juich! - De Koningin
Wendt ook tot u haar schreden!
Haar Moeder leidt haar tot u in:
Geen schooner dag dan heden.
Roep blijde en luid
Het Welkom uit,
En leg, om Haar te groeten,
Uw stadskroon aan Haar voeten!

Stort, Hoogeschool uw lof en dank;
Wil God en menschen prijzen!
De Nieuwe Woning, sinds zoo lang
U toegedacht, gaat rijzen;
Gaat rijzen op
Den hamerklop
Van Koninklijk verlangen,
Die d' arbeid aan zal vangen.

Gord, Koningin, het schootsvel aan,
Laat u den troffel geven!
Gij hebt dat werk al meer gedaan,
In uw ons dierbaar leven,
't Groeit wat de hand
Van kindren plant',
Wat laat zich niet voorzeggen,
Waar zij een hoeksteen leggen?

O Zonne der Gerechtigheid!¹⁾
Schiet uit uw klaarste stralen;
Laat op dees jonge Majesteit
Uw mildste koestring dalen!

1) *Sol Justitiae illustra nos.* Zinspreuk, als men weet, van de Utrechtsche Hoogeschool.

Leev' Wilhelmina!
Emma leev'!
Dat God Haar Vrede en Vreugde geev'!
Wie is ons hart verknochter,
Der Moeder of der Dochter?

Rijs spoedig, rijs voorspoedig op,
Geleerdheids nieuwe tempel;
Voer ras den meiboom in uw top,
En noodig tot uw drempel!
Trek aan, lok uit,
Doe op, ontsluit
Uw poorten, en de zalen
Waarin haar licht zal stralen!

Blaast de bazuin
In Neerlands Tuin!
Laat Land en Luiden weten
Wat deze dag
Gebeuren zag,
En nimmer word' vergeten!
Verheft de stem,
Geeft eer aan Hem,
Wien Vorst en Volk moet loven,
En klinke in 't rond,
Uit aller mond,
Het oud 'Oranje Boven!'

Muziek van RICHARD HOL.

**Aan de groot-hertogin van Saksen.
Op het eerste blad van het Album, ten geleide van het Nationaal
Nederlandsch Huldeblijk der Groot-Hertogin aangeboden op H.D.
Gouden
Bruiloftsdag. 8 October 1892.**

Verknocht aan 't HUIS, waaruit Gij zijt gesproten,
 Aan U verknocht door liefde en dankbaarheid,
 Op d'eernaam fier van UWE landgenooten,
 En deelende in de vreugde Uw hart bereid,
 Komt U het Volk eerbiediglijk begroeten,
 Waarvan Ge U 't hart door weldaân hebt verpand,
 En legt zijn feest- en eerkrans aan Uw voeten,
 GROOT-HERTOGIN, PRINSES VAN NEDERLAND!
 Driedubbele kroon versiert U in zijn oogen,
 De Vorstelijke, en de Gouden-Bruilofts-kroon,
 En, met een gloor van 's Hemels gunst omtogen,
 Een parelkrans van Deugden, rein en schoon.
 God moge 't hoofd, het dierbaar hoofd bewaren,
 Dat, dus gekroond, zich tot aanbidden buigt
 En danken voor die Vijftig Huwelijksjaren,
 Wier schoonheid van Zijn goedheid heeft getuigd!
 GROOT-HERTOGIN! blijf lang den troon versieren,
 Van dien Gij eert en liefhebt als Gemaal,
 En aan Zijn zij nog menig Feestdag vieren,
 Waarin de vreugd van heden zich herhaalt;
 En steeds, PRINSES! steeds even zeker, weten
 Dat plaats noch tijd den band der liefde krenkt,
 En hebt Gij nooit het Vaderland vergeten,
 Dat Vaderland U trouw blijft en gedenkt!
 Zie 't U nog vaak op Sorg-vliet tot zich komen,
 Waar 't Haagsche hart zijn lieve zeelucht aâm,
 Met geuren van de eerwaarde Oranjeboomen,
 Ons dierbaar om hun herkomst en - hun Naam!

Hun herkomst; Uit de oranjerie van den Stichter van Sorg-vliet, JACOB CATS.]

Felicita.

Gelukkig ZIJN voldoet u niet:

Gij wilt gelukkig MAKEN,
Het leed vermindren dat gij ziet,
Het lief geheel doen smaken.

Gij wilt het, door uw zachte hand,
En door uw vriendlijke oogen;
Op wegen van gezond verstand;
Door liefdes al-vermogen.

Gij wilt het, in de schaamle kluis,
En onder 't dak van rijken;
Gij wilt het, in uw eigen huis,
Uw mindren en gelijken.

Gij wilt het, daar ge uzelf vergeet,
Ook onder eigen smarte;
Gij wilt het, zonder dat gij 't wéét,
Naar de inspraak van uw harte.

Gij wilde 't gistren, wilt het nu;
Gij wilt het alle dagen -
Zoo WIL het God, zoo DOET hij 't u,
En toont zijn welbehagen.

Captatio.

Poëten worden oud, de goede met de kwade;
 De middelmatige met mij;
 Dit hebben zij gemeen, veel tot hun eigen schade:
 Zoo lang zij leven, dichten zij.
 Vergeef het, die hen leest en in hun beste jaren
 Hen liefhadt! 't Is een zwak, en ik erken 't als gij;
 Maar zwakheên zijn er veel bij grijze en schaarsche haren,
 En deze hoort er bij.

A^o Aet. LXXIX.

Fouten.

Hij die verlangt boek zonder fout te lezen,
 Wil wat nooit was, niet is, en nooit zal wezen.

POPE.

Dennenaalden.

Dennenaalden, die een grond bestrooien,
Die zich met geen bloemen meer kan tooien,
Die geen zon of zorg hergroenen doet,
Dennenaalden, van een boom gekomen,
Die den stap des Sterken heeft vernomen,
Die de bijl komt leggen aan zijn voet.

Dennenaalden.**Bij een onvoltooid tapijtwerk.**

Hier is de naald in 't naaldwerk blijven steken,
 Waaraan haar hand haar laatste krachten gaf;
 Een weinig nog - ook die bezweken;
 De levensdraad brak af!

Voor mij gewrocht, in bange lijdensstonden,
 Mij toegedacht, met stille vreugde in 't hart,
 Mij van haar doodsbed toegezonden,
 Een erfenis van smart!

Men zeide: 'laat een lieve hand volmaken
 Wat, tot zijn doel gebruikt, een dubbele waarde heeft,'
 Of niet mijn eigen hand ontzag aan 't gaas te raken,
 Waaraan haar doodzweet kleeft!

Neen, dierbaar werk! Schoon onvoltooid gebleven,
 Des is uw waarde niet verkleind;
 Beeld van een vroeg verbroken leven,
 Pand van een liefde tot het eind!

Ach, wie had van de kindren mij geboren
 Mij teeder aangekleefd, wie vuriger bemind,
 Wie trouwer bij mijn woord gezworen
 Dan 't 'vrindlijk en gezellig' kind?

Haar vroegste jeugd 'deed mijn gedachten zweven
 In dagen van een toekomst, die' - dank God!
 Ik heb beleefd¹⁾, maar om ze te over-leven,
 Met duurzaam leed, na kort genot.

1) 'Liederkransje voor de jarige Moeder'; IV. Dichtw. III. 165. (1854).

Die blijde Bruid! Die bloeiende Echtgenoot!
 Die Moeder, fier op kroost aan eigen borst gevoed!
 Dezelfde altoos, schoon zich de zorg vergrootte,
 In levenslust en moederlijken moed!

Het rijkst geluk aan 't dankbaarst huis beschoren,
 Het reinst genot aan 't liefst gezin!....
 Op eens de vreugd verstoord, het leed geboren,
 En de eb en vloed van hoop en vrees treedt in!

De droge kuch, 't onrustig, koortsig woelen,
 De klamme hand, iets roods¹⁾, vergeefs verbloemd,
 Vermaagring, lustloosheid, 'van niets' zich moe te voelen,
 Verraden wat de mond niet noemt.

Vergeefs de lucht van zachte Zuiderstreken
 Beproefd naar liefdes drang en raad!
 Wat duizendwerf onmachtig is gebleken,
 Bracht ook voor u verzachting, maar geen baat.

Gij kwaamt terug, naar uitgerekt verlangen,
 Een schaduw van u zelve, schoone Vrouw!
 Nog eens zou u een vaderhuis ontvangen,
 En moederliefde u koestren, teer en trouw,

Van dag tot dag, voor weinige oogenblikken,
 Bij gunstig weer, in d' ouden hof, misschien!
 Aan Vaders zij, het zonnetje u verkwikken,
 En, door zijn arm gesteund, een schrede of tien!....

Toen wachtte u 't Huis, 't Huis vol herinneringen,
 Waaraan zich al wat dierbaar was verbond,
 In 't vriendelijk oord, verheerlijkt door mijn zingen,
 Als daar mijn jeugd uw lieve Moeder vond.

't Was 't uwe thans; uws Eega's; duizendwerven
 Door u met hem betrokken in uw droom!
 Gij kwáamt er - maar, om in zijn arm te sterven,
 En rijp voor 't graf, der moede wellekoom!

1) In de *sputa*.

Ach, welk een jaar, nu ook twee Dochters deden¹⁾
 Wat reeds Gods raad vier Zoons had toegestaan:
 Hun Vader naar het graf vooruit te treden
 En vóór den nacht ter rust te gaan!

Ja, vóór den nacht; in de eerste morgenuren;
 Bij 't opgaan van de zon! - Ten vollen middag, gij!
Mijn dag was lang, lang blijft mijn avond duren....
 Reeds veertien jaren wacht gij mij!

Maar *zonder* smart! Mijn hartewond blijf schrijven,
 En bloede opnieuw, waar zij wordt aangeraakt:
 Uw laatste pijn was stilling aller pijnen,
 En niets verbittert wat *gij* smaakt!

November 1892.

Namaals rust.

't Verlangen van de Jeugd
 Is vreugd
 En woelig tijd verdrijven;
 Moede Ouderdom scheidt lust
 In rust;
 De mijne in werkzaam blijven.

Zoolang de Hoogste macht
 Mij kracht
 Naar lijf en ziel blijft gunnen,
 Is 't mij niet enkel goed,
 Maar zoet
 Te doen wat Zij doet kunnen.

Dit zij, min leven lang,
 De dank
 Aan die 't mij gaf en rekte,
 En, zeggend, t'allertijd
 De vlijt
 Aanvuurde, die hij wekte.

1892.

1) Zie 'De Vijftiende' Dichtw. III. 534.

Wie zal ons scheiden?**Rom. VIII: 17 en volgende.**

Zijt gij een Kind van God,
 Gij zult uw deel niet derven;
 God zal u niet onterven;
 Verzekerd is uw zalig lot.

Zou die zijn Zoon u gaf,
 Met Hem niet alles geven
 Voor dit en 't eeuwig leven?
 Zijn wijze trouw laat nimmer af.

Wat nood ter wereld zal
 U van een liefde scheiden,
 Wier hand u wil geleiden
 Door ieder traan- en schaduwval?

Geen menschelijken macht,
 Geen dreiging van godloozen,
 Geen listen van den Boozen,
 Geen smaad of leed u toegebracht.

Niets dat vervolgt of drukt,
 Niets eindigs, niets geschapens,
 Geen Hel met al haar wapens,
 Die u aan dezen arm ontrukkt.

1892.

Overbloeide bloem.

Nog niet verwelkt, maar overbloeid
 En tot verwelken nijgend,
 Van schittren en van lof vermoeid,
 Verbeidt ge uwe ure zwijgend.
 Wat baatte u verder zon of dauw?
 Uw kleur verschoot, uw hart is flauw;
 De steel naar de aard gebogen,
 Ziet gij uw graf voor oogen.

Wat nood, indien in d'eigen grond
 Gevallen, niet verloren,
 De rijpe zaadkorn ingang vond,
 Waaruit gij wordt herboren;
 Herboren weer en wederom,
 Met d'eigen gloed die in u glom,
 En jaar- na jaargetijden
 Zich in uw geur verblijden?

1892.

Monte Carlo.

De speelbank te Monte Carlo heeft in de laatste dagen het aantal
 zelfmoorden weer doen stijgen. Er gaat geen dag voorbij of men vindt
 lijken, hetzij aangespoeld aan de kust, hetzij met een kogel door het hoofd.

Alg. Handelsblad, 22 Oct. 1892.

Ga voort en leef van bloed en tranen,
 Van misdaad, wanhoop, ondergang!
 De Satan heeft geen onderdanen
 Zoo werkzaam in zijn snood belang.
 Geen dreun zoo welkom in de Hel
 Als uw 'Mijnheeren, maakt uw spel!'

De Krijg verslindt zijn duizend-tallen;
 Elk hunner sneeft naar eed en plicht:
 Die Gij den dood in d'arm doet vallen,
 Hoe treden *zij* voor 't Godsgericht?....
 Wat raakt u bij uw 'strijk-en-zet'
 Een zelfmoord meer? 'Le jeu est fait.'

1892.

Michel Angelo.
(Auguste Barbier).

Hoe somber staart uw oog uit dit vermagerd wezen,
 Verheven Michael, die steenen leven deedt!
 Daar is nooit traan gezien, die langs die wangen gleed;
 Dat ge ooit gelachen hebt doet ge, als bij Dante, vreezen.

De Muzen laafden met te sterk een melk uw dorst;
 De alleen-beminde Kunst eischte al uw zestig jaren
 Voor de onverpoosde dienst en eer van drie altaren,
 En gunde 't moede hoofd geen rust aan zachter borst.

Arme Angelo, slechts rijk zoolang 't u mocht gelukken
 De grootheid van uw geest aan 't marmer in te drukken,
 En, beeld der almacht Gods, te ontzetten als *Zij* kan!

Alzoo, toen de oude dag uw kracht en licht deed tanen,
 Stierft ge, een vermoeide leeuw met zilverwitte manen,
 Een langen dood, vol roems, maar een gebroken man.

1892.

Tongschrapen.
(Interviewing).

Waar kwam onbescheidenheid
 Ooit zoo grof te voren,
 Dan waar zij haar lagen leit
 Om u uit te hooren?
 Met een potlood in den zak
 Komt men, dood op zijn gemak,
 In uw huis gedrongen,
 Wat gij in uw hart besluit,
 Wordt u door een slimmen guit
 Uit de keel gewrongen.

Zegt gij: 'dat gedoog ik niet,
 Dat, nooit van mijn leven!
 Waar een koningin gebiedt,
 Baat geen tegenstreven.
 Wie gij zijt of wat gij waart,
 Met de 'Koningin der Aard'
 Valt geen gek te scheren;
 Allen heeft zij in haar macht;
 Die haar hand te ontkomen tracht
 Kan zij mores leeren,

Raken met haar spitsen priem,
 Met haar scherpe roede,
 Met haar taaien geeselriem,
 In ontstoken woede,
 Scheuren, als tot tijdverdrijf.
 Rok en hemd en vel van 't lijf,
 Eer zij hem laat varen;
 Stellen, met een wreed vermaak,
 Voor 't gepeupel, aan de kaak,
 Spotkroon op de haren.

Biecht dan, biecht maar zuiver op,
 Staatsman met uw grijzen kop!
 Krijgsman in uw stevels!
 Volksman! Beursman! 'Nijveraar'!
 Spreker! Dichter! Kunstenaar
 Met of zonder knevels!
 Overwinnaar in den strijd,
 Waar men ros of rad berijdt,
 Speelt met kruit of ballen!
 Heil alleen den Kleinen Man,
 Die zich dankbaar vleien kan
 Niet in 't oog te vallen!

1892.

Geweten.

Gij zegt: 'k Heb een Geweten'. Neen,
't Heeft U, of anders hebt ge er géen.

NEWMAN SMYTH.

Plas dank ontzegd.

'k Bewonder meest de gaven die 'k ontbeer,
En hoor ze graag in andren prijzen;
Hij, die mij dienst door haar verkleining wil bewijzen,
Schrijft mij iets kleins toe en vergrijpt zich aan mijn eer.

Lange beproeving.

Gij hoopt van stond tot stonde
De heeling uwer wonde,
't Geluk, van dag tot dag
Van klok- tot klokkeslag.

Zoo vlieden dag en uren,
En plaag en wonde duren;
Maar ook de hope blijft,
Die immer voorwaarts drijft.

RÜCKERT.

Querulianum.

Steeds driester de eer der Moedertaal verkort!
 Men borgt bij vreemden en verwaarloost eigen schatten.
 Het werpen van een bal wordt *bowlen*, 't wegslaan, *batten* -
 En 't echt oud Neerlandsch ijsvermaak heet *sport!*

Onpartijdig.

Vóorzin en Tegenzin misleiden wijze liên.
 Slechts die zichzelf vergeet kan waarheid zien.

Spelbrekerij.

Ontledende Critiek, gij doet gelijk de kinderen,
 Die 't speelgoed breken om te zien hoe 't is gemaakt.
 Uit is *hun* pret; door *u* voor 't laatst gesmaakt
 't Genot van 't Schoone, om 't andren te verhinderen.

Dilemma.

Bewonderd worden is 't Mamaatje nog niet moe.
 Haar Dochtertje wordt groot en neemt in schoonheid toe.
 Die schoonheid zal welhaast haar eigene overstralen,
 Als ze aan haar zijde treedt in dans- en schouwburgzalen.
 Wat kiest zij? Met *zich zelve*, of met haar *kind* te pralen?
 'Och,' zegt ze wijslijk na wat peinzens, 't is niet goed
 Dat m'in de wereld zoo heel vroeg zijn intreê doet;
 'k Wil aan de kostschool graag een jaartje meer betalen,
 Daar wat het zwaarst is toch het zwaarste wegen moet.'

1893.

Herleefd. Aan Vrouwe L. geboren Baronesse v.H.

God heeft verhoord; uw krankheên zijn bezworen;
 Weer stijgt des levens vloed;
 En wat wij in uw oog zien gloren
 Is levens-lust en -moed.

Gezonde kracht dooradert weer uw wezen,
 Klopt in uw hart, verfrischt uw geest;
 Uw voorhoofd geeft geluk te lezen,
 Dat geen bewolking vreest.

Leef dan opnieuw, Herleefde! Leef voor allen,
 Wier hart ontsluit zoo vaak u 't oog aanschouwt!
 Het kind u om den hals gevallen
 Dankt God voor uw behoud.

1893.

Jonge schoone te paard.

Het sterker, onderdanig aan het zwakker,
 Fier op den last, dien 't welgevallig voert.
 Het zwakker door geen zweem van vrees ontroerd,
 Het voorhoofd glad, de blik zoo vrij en wakker.
 Volschoon Geheel, en dat mijn oog bemint:
 In zachte hand de breidel en 't bewind;
 En 't beeld van moed en kracht gehoorzaam als een kind.

1893.

Volmaaktheid.

Al is er 't zijn van zonde vrij.
 Ook in den hemel zullen wij
 Onszelven niet volmaakt gevoelen.
 Het Ideaal, o God! blijft Gij,
 En 't altijd na en naderbij
 Te komen 't eeuwig zielsbedoelen.

Geloof.

La foi est l'action de réflexe de l'amour.
 RECOLLIN,.

't Geloof is uit gehoor, maar niet van enkel de ooren:
 't Gehoorde ontvonkt het hârt tot Liefde, en 't is geboren.

Ongelijkheid.

Hef de oogen naar de stargewelven.
 Waar star bij star in heerlijkheid verschilt,
 En zeg met wijsheid tot uzelfen:
 Ge onteert het schoonst Geheel, indien gij 't anders wilt.

Onkunde niet, maar ontrouw.

Onkunde zal bij God u niet verdoemen,
 Maar 't niet betrachten wat gij weet.
 De dingen bij hun schoonsten naam te noemen,
 Terwijl uw hart hun eisch vergeet,
 Zie daar een schuld niet schuldloos te verbloemen;
 Belijd haar, of uw vonnis is gereed.

1893.

Opgevangen vonken.

1.

Een oude man, die wijs wil heeten,
 Moet dat hij jong was niet vergeten,
 En dat hij oud is willen weten.

2.

Acht ik u jonger dan gij zijt,
 Gij moet héél jong zijn, als 't u spijt.

3.

Werd eerzucht algemeen gestuit,
 De Maatschappij kwam niet vooruit.

4.

Vriend! weet gij wat mij treft?
 Gij zijt verbaasd verstandig;
 Maar ook verbaasd onhandig;
 Een scherp mes zonder heft.

1893.

Aan X.

Verkruiemel toch uzelfen niet
 In honderd duizend dingen,
 Maar weet op een u waard gebied
 Uw krachten saam te dringen.
 ‘*Qui trop embrasse mal étreint*’;
 Vermenigvuldiging verkleint.

Stap vooruit.

In *mijn* tijd was 't een stap vooruit, wat nu
 Een stap naar achtren wezen zou voor u.
 Maar smaal nu niet op 't streven van 't Voorleden.
 Zet zelf een stap vooruit in 't Heden,
 Zoo groot en op zoo goed een wijs,
 Dat *U* de verste Toekomst prijs!

‘Een ruwe diamant, ofschoon van 't zuiverst water.’

Goed; maar misduid de vraag mij niet:
 Hoe weet gij 't, die hem ruw en on-geslepen ziet?

Napraten.

't Zijn opgevangen tonen, al
 Wat gij ons tuit in de ooren;
 Ik weet al wat ik hooren zal,
 Eer gij 't mij géeft te hooren:
 En dikwijls als ik met u spreek,
 Hoe onbeschaamd het schijne,
 Daar neemt gij 't met een slinkschen streek
 Eenvoudig uit het mijne.

Ondank.

Door een, die vóór u werkte en dacht,
 Zijt gij een eind vooruitgebracht,
 En treedt nu rustig aan;
 Maar spreek nu niet van tijd tot tijd
 Of ge over 't hoofd gesprongen zijt
 Van die u leerde gaan.

**Aan jonkvrouwe Anna gravinne van Bylandt - Rheydt
 Directrice van het Diaconessenhuis te Utrecht.**

De Wereld kiest, naar háar verstand,
 De beste paden voor haar voeten
 God neemt de Zijnen bij de hand,
 En brengt ze daar ze wezen moeten.

1893.

Jan Malcontent.

‘Als *ik* iets zeg, 't wordt eeuwig misverstaan!’
Klaagt ontevreden Jan. Hoe komt het?
Mij dunkt ten naasten hier vandaan:
Hij zegt niet wat hij zegt, maar bromt het.

Weten.

Wat zijt ge, een Weetniet, of een Weet-ál die vergeet
Hoe wijs de Wijze zijn kan die - ‘niet weet.’

Willen en willen.

Gij kunt niet wat gij wilt, Michiel!
Maar wilt gij 't met uw gansche ziel?
Hetgeen hij *wáarlijk* willen kan,
Kan, maar slechts dit, een Manlijk man.

Ooievaar.

Kleinzonen heb ik negen plus een,
 Kleindochterkens tweemaal twee,
 't Kon toe, indien ik 't daarmee deê;
 Maar zal 't zoo wezen? Neen.
 Of spoedt zich uit de hooge lucht
 Niet weder een vogel breed van vlucht
 Naar zeker eiland heen?

Zoo zij 't! Een open vensterraam,
 Een open wiegje wenkt;
 Zoo hij er een aardig kleinood brengt,
 Hij staaft zijn naam en faam.
Schatbrenger, leg uw schat maar neer,
 Verrijk een rijk moedertje nog al meer;
 En ons met haar te zaam!

1893.

Odebaar z.v.a. Schataanbrenger. Zie mijn N. Versch. 2^e. St. bl. 27 en 61.

Memento Mori.

Vergeet den dood niet! Hij, die 't doet,
 Begrijpt niet hoe hij *leven* moet.

‘Elkanders leden’.

Leef voor uzelfen niet, of slechts voor geestverwanten;
 't Is *in*, 't is *van*, 't zij *voor* de Menschheid dat gij leeft.
 Geef *haar* hetgeen gij hebt; *zij* geeft u wat zij heeft.
 Leef niet naar een of geen, maar leef naar *alle* kanten!

Invloed.

Wees achtenswaardig en beminlijk,
 Indien gij invloed wenscht;
 Alle andre macht is overwinlijk,
 Maar deze is on-begrensd.

Tot den alwetende.

Verbeurd, verbeurd, steeds weer verbeurd
 Het deel zoo mild mij toegemeten!
 Wat menschenhart mij 't waardig keurt:
 Verbeurd! verbeurd!
 Zegt mijn geweten.

Beschaamd, beschaamd, geheel beschaamd
 Voor U, die in mijn hart kunt lezen!
 Door wien ook goed of wijs genaamd,
 Voor U beschaamd,
 In 't innigst wezen.

Bewaar, bewaar, bewaar me, o Heer!
 Den ootmoed tot mijn jongste stonde.
 Geen droom van gaven, deugd of eer!
 Voor U, o Heer!
 Ben 'k niet dan zonde.

Oudejaarsdag 1893.

Een kerkgezing voor Nieuwjaarsdag.

God vernieuwe ons aller hart
 Tot oprecht gelooven,
 Lijdzzaam zijn bij zorg en smart,
 Met het oog naar boven,
 Liefde, meest en eerst voor Hem,
 Trouw in 't luistren naar zijn stem,
 Vroolijk dankbaar leven,
 En hem eer te geven!

God vernieuwe in ons gemoed
 't Minnen van den naasten,
 IJver om in tegenspoed
 Tot zijn hulp te haasten,
 Liefde, niet met woord, maar daad,
 Deernis, waar 't hem kwalijk gaat,
 Vreugd, bij zijn verblijden,
 Afschuw van benijden!

Die ons wat hij noodig acht
 Tot een christlijk leven,
 Door zijn goddelijke kracht
 Rijklijk heeft gegeven,
 Hij vernieuwe ons vroeg en spa
 D'invloed van zijn heilgena,
 En, 't verderf ontvloden,
 Trouw aan zijn geboden!

1894.

Een liedje van madelieven.

Gij bloeit in alle seizoenen,
 Altijd even lief, even mooi,
 Bij 't eerste lentegroenen,
 Bij vollen zomertooi,
 Als het najaar de boomen ontbladert
 En het aardrijk naar ruste verlangt,
 En als de winter nádert,
 En als de winter prángt.

Van u wil ik kransen breien
 Voor haar, die bloeit zoo als gij;
 Met u de wegen bespreien
 Van haar, die treedt aan mijn zij;
 Die in mijn zómerjaren
 Mijn hart heeft getroost en verblijd;
 Aan wie nog zich mijn oogen verklaren
 In het hart van mijn wintertijd.

1894.

Niet veranderd.

Den Dichtstijl, waarin Vondel schreef,
 Dien al mijn meesters hielden,
 Dien zij, naardat de geest hen dreef,
 Met gloed en kracht bezielde,
 De Melodie van 't Hollandsch lied,
 Waarbij het oor als 't hart geniet,
 Wil ik met zang en snaren
 Tot aan mijn dood bewaren.

De Taal, die 'k liefheb met ontzag,
 En eer in al haar gangen,
 Wier rijke schat mij openlag
 Voor proza en gezangen,
 Die nimmer mij verlegen liet,
 Verzaak, mismaak, verkracht ik niet,
 Maar meen ik trouw te blijven
 Tot in mijn jongste schrijven.

Laat om mij heen een nieuw geslacht
 Zich nieuwe vormen smeden,
 Waarin men de oude kunst belacht
 En voorhoudt af te treden:
 Al knikt de knie, al trilt de hand,
 Ik houd bij 't oude vaandel stand;
 'De Garde weet te sneven,
 Maar niet van overgeven.'

1894.

**Aan J.H. Gunning,
op den 22sten Januari 1894.**

De vrome Gunning, vol van Heilgen Geest en Kracht,
Die veertig jaren lang aan kranke menschenharten
De heilzame artsenij van 't Evangelie bracht,
Met tranen bij hun leed, en balsem voor hun smarten;
Trouwhartig vriend, grootmoedig vijand, ziel vol moed
In 't strijdperk voor Gods eer, en met zijn woord gewapend;
Steeds manlijk in 't geweer, en nooit in 't harnas slapend,
Aanvaarde op dit zijn feest mijn broederlijken groet.

**Ter bruiloft van een zoon.
Leiden, 9 Febr. 1894.**

Hoe zoet is mij 't 'zoet Leiden' thans
Van eigen jonglingsdagen,
Daar ik d'oranjebloesemkrans
Door 't minlijk hoofd zie dragen
Van haar, die nu door hart en hand
Aan een geliefden zoon verpand,
Hem, in ditzelfde Leiden,
Een Eden gaat bereiden.

Geen Pison- en geen Gihon-stroom
Zal om dit Eden bruisen,
Maar de Oude Rijn zal langs zijn zoom
Met stille waatren ruischen.
't Goud van 't Havila-land is goed,
De steen Sardonyx rijk in gloed,
Maar meer dan goud en steenen
Zal zich voor hen vereenen.

Wie is het, welker waarde gaat
Ver boven puikrobijnen?
De Vrouw, die in den echten staat
Haar deugden uit doet schijnen.
Wie is de Man, de rechte Man,
Die haar gelukkig maken kan,
Dan die naar 't Woord des Heeren
Haar zal ontzien en eeren?

Waar bloeit, schoon ver van 't Paradijs
 Door zonde en schuld verloren,
 De schoonste roos nog hedentijds,
 In gindschen Hof geboren,
 Dan waar men één is door den band
 Gevlochten door Gods eigen hand,
 Voor die van dag tot dagen
 Zijn zegen zullen vragen?

Geliefden, sier die hand uw hof
 Met bloemen en met vruchten,
 Die opgaan tot zijn eer en lof,
 En geen verdorring duchten!
 Blijft. of het stormt of 't koeltje suist,
 In wat er door de blaadren ruischt
 De Godsstem onderscheiden,
 Die hooger op wil leiden!

Een zegekreet.

Mon Dieu, gloire à Toi pour a mort
 Pour l'abandon au noir passage!
 Sans l'onde amère point de port.
 Point de Sauveur, sans un dernier naufrage.

Mad^{me} DE CASPARIN.
 El Sonador, 1893.
 † 1894.

Lof, eer en heerlijkheid zij Gode voor den dood,
 Den zwarten doorgang tot den nacht der graven!
 Want zonder dezen storm geen haven,
 Geen Redder, dan na ook nog dezen schipbreuknood!

‘De kunst om de kunst.’

Neen, om eer, noch om lof, noch om goud, noch om gunst,
 Maar ook niet ‘om de kunst’,
 Wordt het lied van den Dichter gezongen!
 Wat hem treft, hem vervult, in hem opwaakt en leeft
 Drukt hij uit, deelt hij mee, met de gaaf die hij heeft,
 Door behoefte des harten gedrongen.

‘Stemming-dicht.’

Sedert eenigen tijd zijn er bij ons eenige stemming-dichters opgestaan,
 die meer op den klank dan op den zin der woorden acht slaan. Dezulken
 mogen echter wel bedenken, dat zij gevaar loopen de menschelijke taal
 tot een diertaal te vernederen.

Dr. DOORENBOS.

Uw stemming-poëzie verzaakt het Menschlijk wezen,
 Dat *reedlijk* voelt en denkt en spreekt.
 't Gekir, 't gehuil, 't geblaat, dat gij ons dwingt te lezen,
 Hoort bij de Dieren thuis, aan wie het *woord* ontbreekt.

Stijl.

Proprie communia dicere.

't Gewone op eigen toon te zeggen,
 Geen kunst- en vliegwerk aan te leggen,
 Geen valsche bloemen, valsch vernis,
 Nooit iets dat overtollig is,
 Geen vreemde draai, geen heilig duister,
 Een draad, een band, maar boei noch kluister,
 Niet al te rusteloos een vijl:
 Ziedaar 't geheim van Goeden Stijl.

Aan misandria.

Wijst gij de Vrijers af,
 Bij zesten en dozijnen,
 Zij gloeien of zij kwijnen,
 Voor allen even straf?
 Begeerlijke en begeerde,
 Heeft niemand zooveel weerde.
 Dat hij verwerven moog
 Een opslag van uw oog,
 Dat zich uw mondjen open
 Tot iets dat kon doen hopen,
 Schudt gij maar altijd Neen,
 En toont een hart van steen?

Maar, lieve, wat zal 't wezen,
 Wanneer gij in de krant
 Het droevig lot zult lezen
 Van dezen suppliant,
 Die moe van vruchteloos hopen;
 Zich troostloos op ging knoopen;
 Van genen pretendent,
 Die zich, door u verstooten,
 Heeft voor den kop geschoten;
 En van 't droevig end
 Van gindschen braven jongen,
 Die, dol en desperaat,
 In 't water is gesprongen
 En naar zich dreggen laat?

Of - maar gij lacht eens even
 En voegt mij kalmpjes toe:
 'De knapen zijn hun leven
 Zoo schielijk nog niet moe;
 Dat hartzeer zal wel luwen,
 En, is het ergst geleên,
 Ik zie hen, een voor een,
 Met andre juffers huwen,
 En ben, als zij, tevreên.'

Palmam qui meruit ferat.

Aan hem de palm, die hem verdient!
 Geen onwil uit benijding,
 Geen koelheid van een halven vriend
 Span samen met bestrijding;
 Geen ongeroepen zielzorg van
 Een overtollig wijzen man,
 Die, met een trotsch ontfermen,
 Wil tegen trots beschermen!

Eer waarden te eeren is een zaak,
 Daar hart en plicht toe drijven;
 Aan hen de roeping, hun de taak,
 Er needrig bij te blijven!
 Indien 't hun strijd kost - 't zij hun strijd!
 Wat tot den schönsten eerpalm wijdt,
 Is 't eigen hart doordelven,
 Is 't worstlen met zichzelf.

Moed.

Moed is Geloof; blijmoedig Godsbetrouwen;
 Vertrouwen op de Zaak, waarvoor men strijdt en waagt;
 Geen roekloos er op in te houwen;
 Geen praalziek krachtbetoon dat om bewondring vraagt.

Treedt onbekommerd op, het oog omhoog geslagen,
 Wel zeker van uw plicht, uw roeping, en het recht;
 Om 't even of ge een loof- of distelkrans zult dragen,
 En wat die 't aanziet denkt of zegt!

In de lucht.

‘t Zit in de lucht.’ Gij geeft het uit de handen,
 Gij die verstand en beter inzicht hebt;
 Om 't even waar de staatshulk zal belanden,
 ‘t Zit in de lucht.’ 't Wordt uit de lucht geschept.

De stroom.

Gij ‘volgt den stroom,’ en zegt wel, half verbolgen,
 Tot hem, die anders raadt: ‘dien *moet* men volgen.’
 Het zij zoo; maar ik eer den Man,
 Die *tegen* stroom, waar 't past, ten Vóorman strekken kan.

Verzuchting.

‘Vrij’ wilt gij wezen, ‘vrije mannen’,
 En - buigt u voor uw club-tirannen,
 En voegt u naar eens drijvers stok;
 Vrij wilt gij heeten,
 Vrij, in een keten,
 Vrij, onder 't jok.
 Serviele geesten
 (Altijd de meesten),
 Ziedaar Verkiesbren ú gelijk....
 Ach, Betgezinden!
 Laat u niet vinden,
 En geeft ons van wat veerkracht blijk.

Maart 1894. In den verkiezingsstrijd.

**Tachtigste verjaardag.
13 September 1894.**

Mijn GOD, hier bid, hier schrei ik om,
Laat mij en herfst en zomer derven,
Laat me in mijns levens lente sterven,
Maar HEER! geen Wintersche ouderdom!

1836. *Najaarsmijmering.*

'k Ben in de vaag van 't leven niet
Bezweken;
Mijn herfst en zomer bleven niet
Ontbreken.
Is 'wat mijn zomer heeft beloofd'
Gekomen?
Is aan mijn takken 'bruikbaar ooft'
Vernomen?....
't Moest meer geweest zijn, zucht mijn ziel,
Waar zoo veel dauw en regen viel.

Mij is een zómersche ouderdom
Geschonken,
En moed noch kracht, hoe hoog hij klom,
Ontzonken;
Veel, heel veel liefde strooide een schat
Van bloemen
Op wat ik nu mijn afgaand pad
Moet noemen,
Maar dat mij, van haar steun verzeld,
Haast niet doet voelen dat het helt.

Ik zal, al is het eind niet ver,
Niet vreezen;
Daar is voor mij een lieve ster
Gerezen;
Een ster die in geen duisternis
Verdwijnen,
Maar helderst waar het donkerst is
Zal schijnen,
Tot dat haar licht versmelten mag
In dien nooit ondergaanden dag!

Lof, eer, en dank zij U, mijn GOD,
 Gegeven,
 Voor al uw goedheên, heel mijn lot
 En leven:
 Voor 't hoogste en heiligste uit uw schat
 Verkregen!....
 Aan al wat me ooit heeft liefgehad
 Mijn zegen!
 Mijn zegen, dierbre vrouw en kroost,
 En, als 't op scheiden gaat, Zijn troost!

Heilig zwijgen.

't Gevoel voor 't Heilige in uw hart zij diep en fijn.
 Spreek niet van dingen, die het zwijgen waardig zijn.

Een woord van Alexandre Vinet.

Wat ooit in man of vrouw gezien worde en geprezen,
 Lof- en roemwaardig schijn':
 't Bekoorlijke der vrouw bestaat in Vrouw te wezen,
 De Waardigheid des mans in Man te zijn.

Murus aheneus, nil conscire sibi.

Hoop op rechtvaardiging toont zwakheid; wees de man
 Die, van zichzelf gewis, erkenning missen kan.

Vaste planten. (Perenniae).

Kunstvrienden, 't dere u niet, hoort ge als 'verouderd' doemen,
 Waar, wijl 't onsterflijk is, elk nieuw geslacht bij leeft!
 Daar zijn op 't letterveld vergangbre zomerbloemen,
 Maar steeds herbloeit het, wat gezonde wortels heeft.

Aan.....

Verkleinen acht ge uw taak, en van zijn voetstuk halen,
 Den schoonsten nimbus wat doen missen van zijn stralen;
 'Bewondren kan een Kind, critiek verraad den Man.'
 Tsa, wat een kerel zijt gij dan!

1894.

Zonnevlekken.

Die schoone zon, aan wie wij licht
 En warmte en wat niet zijn verplicht,
 Laat, wel bekeken, vlekken
 In haar gelaat ontdekken.
 Hij zegge 't, die het zeggen mag!
 Ik, die ze niet kan zien, niet zag,
 Niet hoef te zien te krijgen,
 Kan daar met eer van zwijgen!

Gelegenheidsgedichten.

Gelegenheidsgedichten schrijft gij niet,
 Wel neen! Gij spreekt het vinnig tegen;
 Met grond: uw dichtwerk, als gij ziet,
 Komt altijd on gelegen!

‘Onder-onsjes’.

‘Onder-ònsjes’, maar door àllen
 Mee-gevoeld en na-gesmaakt -
 Smale er op naar welgevallen,
 Die zich breed maakt met te brallen
 Op een kunst die - *niemand* raakt.

Omne magnum aliquid dementiae habet.

Gij zijt een groot genie. Wie twijfelt, toont ge een vuist,
 Ik twijfel niet, Ergast, en heb u nooit ‘verguisd’.
 Maar 'k las iets in 't latijn; vergun mij 't mee te deelen:
 ‘Bij al wat groot is loopt er doorgaans eentje spelen.’

Piet.

Beredeneerd oprecht
 Is zenuwlooze Piet;
 Hij méent al wat hij zegt,
 Maar hij gevóelt het niet.

Vergeefsche moeite.

Schoon met citaten rijk beladen,
 Uw opstel is niet naar mijn smaak:
 Bij 't lezen denk ik al te vaak
 Aan droog brood met sukaden.

Kleuren.**Groen.**

Eer zich haar Kransjen open,
 Wie kan de kleur der bloem vermoên?
 Intusschen zijn de Knoppen groen -
 Groen is de kleur van 't HOPEN.

Blauw.

't Zwerk wisselt af met wolken zwart, grijs, grauw;
 De Hemel. bóven 't Zwerk, blijft altijd blauw -
 De kleur des Hemels is de kleur der TROUW.

Ga waar men lijdt.

Ga waar men lijdt; wees waar men tranen droogt;
 Help waar gij kunt, met wat gij hebt en moogt;
 Het hart gekweten, dank noch lof beoogd!

Opschrift voor een offerblok. (Armbus.)

De een geeft een aalmoes; de ander gaat voorbij;
 De derde spaart zijn nooddruft niet; en gij?

Snikheet.

'k Neem rijtuig; 't is te heet; te wandlen gaat niet aan!
 Sprak Ik lief; maar het Paard, dat voorkwam met den wagen:
 'Te heet voor u, om leêg en langzaam voort te gaan;
 Maar niet voor mij, die u mag trekken, en moet draven?'

1894. Juli.

Wagen-draven. Men zal het een paard vergeven dat het zich met een *rime assonante* behelpt.

Recht en plicht.

Recht is recht en Plicht is plicht.
 Tot een paar verbonden,
 Blijven ze ongeschonden.

Recht is recht en Plicht is plicht.
 Die hun recht beweren,
 Hebben plichten te eeren!

Recht is recht en Plicht is plicht.
 Die hun plicht betrachten,
 Hebben recht te wachten.

Een woord van Lodensteyn.

‘k Moet lief om liever haten’.
 't Is wèl gevoeld, gedacht, gezegd,
 Getrouwe knecht
 Van hem, die t' uwer baten
 Zijn leven gaf, zijn bloed vergoot,
 Uw Redder door zijn dood!

‘k Moet lief om liever haten’.
 Mijn ziel, hebt gij dat woord verstaan,
 En neemt gij 't aan
 Tot leus bij doen en laten,
 Waar 't lief u van nabij omringt,
 En lieflijk lokt en dringt?

‘k Moet lief om liever haten’.
 O Gij, die meer dan alles zijt,
 Wil me in den strijd
 Mij zelv' niet overlaten;
 Verdring, verdrijf, verwin, beslis,
 Maak haatlijk wat te haten is!

Wel sterven.

Notre modèle dans la vie, Jésus reste notre modèle dans la mort.
AUGUSTE SABATIER.

Die allen alles heeft vergeven
 (Gelijk hem zelf vergeven werd)
 Bevel heeft aan zijn huis gegeven
 En van die dierst zijn aan zijn hart,
 In 't allerbangst der donkre stonden,
 Tot God geroepen als Zijn God,
 En rust aan 't Vaderhart gevonden,
 Dat instaat voor zijn eeuwig lot;
 Die stervend voelt en mag getuigen:
 Mijn taak was af, mijn werk gedaan,
 Kan 't hoofd gelijk zijn Heiland buigen;
 En sterft als Hij, tot wien hij wenschte te gaan.

Ko exposant.

Ko, zegt gij, denkt heel needrig van het werk
 Dat hij ons hier te kijk geeft;
 Al wie 't beziet, naar ik bemerk,
 Ziet óók dat hij gelijk heeft.

Niet uit een aap.

Was de eerste mensch uit apen voortgekomen,
 Nooit was er van een tweeden iets vernomen;
 Twee handen slechts! 't Vierhandige geslacht
 Had subito 't wanschepsel omgebracht,
 Als niet geschikt voor 't leven op de boomen.

Wilde andijvie.
(*Cineraria palustris.*)

De Wilde Andijvie schijnt me een wonder van 't moeras;
 Haar wortel zwelgt in 't nat, haar zaad verstuipt als asch.

**AAn Gerardus Lodewijk Bink, vijf en twintig jaar Zendeling op
 Rhooon (Nieuw Guinea). Sedert overleden.**

Den trouwen Bink, na vijf en twintig jaren
 Den arbeid in Gods wijngaard nog niet moê,
 Brengt, warm van hart, schoon met besneeuwde haren,
 Een tachtigjarig vriend zijn hulde en feestgroet toe,
 Hij werke rustig voort en blijf 't geloof bewaren
 Aan d'Eenen, die niet vraagt naar d'Uitslag maar naar 't Hoe.

November 1894.

Ontaard niet, volk van Nederland.

Ontaard niet, Volk van Nederland,
 Noch laat het u beduiden!
 Ontaardt niet, wakkre Burgerstand!
 Ontaard niet, Kleine luiden!
 Ontaardt niet, gij die, trouw gezind,
 Uw brood bij handenarbeid vindt!
 Blijft die gij waart voor dezen,
 En die gij nog kunt wezen.

Laat niets, al zijn de tijden slecht,
 Het goede in ú besmetten;
 Verzaakt geen plicht, betwist geen recht,
 Toont eerbied voor de wetten!
 Verbeetring rijpt bij Orde en Rust,
 Als Vrede en Deugd elkander kust;
 Nooit kwamen goede dingen
 Door dreigen of door dwingen.

Dat is van ouder herkomst wijd,
 Aan jongen en aan ouden,
 Door de allertreflijksten altijd
 Betoogd en voorgehouden;
 Dat is, door beide schade en baat,
 Alom bevestigd vroeg en laat,
 En zouden zij, die 't weten,
 't In *Nederland* vergeten?

1895.

Met god in 't hart.

Met God in 't *hart*, zult ge alle ding vermogen;
 God in 't *verstand*, is God niet, maar een naam;
 God in den *mond* een valsheid en een logen,
 Die 't hart zich schaamt!

Met God in 't hart, zult gij het Ware erkennen,
 Het Schoone zien, het Goede doen met macht,
 Het Kwaad weerstaan, ontvlieden, en ontwennen,
 In Zijne kracht.

Met God in 't hart, valt ieder kruis te dragen;
 Met God in 't hart, geen enkle last te zwaar;
 Met God in 't hart, bezwijken noch versagen;
 Die sterfts is daar.

Met God in 't hart, zult gij den mensch beminnen;
 De liefde is groot in die met God begint;
 Die geeft zich heel, die kan zichzelf verwinnen,
 Die blijkt Gods kind.

Met God in 't hart, kunt gij den mensch ontberen,
 Zijn gunst, zijn lof, zijn deernis met uw lot;
 Miskenning, smaad en lastering trotseeren;
 Gij hebt uw God.

Met God in 't hart, kunt gij uw stem verheffen
 In hartetaal, daar elk Gods Geest in proeft,
 Met God in 't hart, het hart des menschen treffen,
 Die God behoeft.

Met God in 't hart, loslaten wat in 't leven
 U dierbaarst was en bron van reinst genot,
 En 't scheidensuur afwachten zonder beven;
 Het voert tot God.

Aan den vader der ‘geheelonthouding’ S. Adama van Scheltema, op den 25sten Januari 1895.

Den wakkren Scheltema, na tachtig levensjaren
 Den strijd noch d'arbeid moê. waarvoor zijn ijver brandt
 Verbeeld hem met de rol der Evangelieblâren,
 Zijn wijsheid en zijn kracht, in de eene, in de andre hand
 Den beker, omgekeerd, der zielemoordenaren,
 En zette een dankbaar Nederland
 Een kroon van levend groen op 't zilver van zijn haren.

Inconsequent.

Indien gij wijs wilt zijn, en wijs bij excellentie,
 Verwijt geen wijzer mensch zijn wijze inconsequentie.
 Wat 's leven? Leeren. En wie heeft genoeg geleerd,
 Die niet ver-leerd heeft wat hem valsch bleek of verkeerd?
 Waar SEMPER IDEM niets wil zeggen dan NOOIT WIJZER,
 Daar wordt een grijze kop maar - koppiger en grijzer.

Kleine middelen.

Men wenschte een grof stuk ijs verdeeld in kleiner kluiten;
 Heel een gereedschapsdoos wordt ijvrig omgehaald.
 Op 't hard en glibbrig brok blijkt alles af te stuiten;
 Maar die de kunst verstaat volbrengt ze met - een naald.

Geen fac-simile's.

Wat ge om u ziet, nauwkeurig weer te geven,
 Verblijdt, vertroost, verheft niet, laat ons koel.
 Indien de kunst niets schooners heeft dan 't leven,
 Mist zij haar doel.

Een gewetensvraag.

‘Standbeelden? Foei; 't is menschvergoding; 'k gruw er van.’
 Maar had uw Grootpapa er een verdiend, wat dan?

Fop.

Gansch van zich zelf verliefd is Fop.
 Geen medeminnaar doet zich op.

Gaat de roos verbleeken.

Gaat de roos verbleeken,
 Die gij hebt geplukt,
 Blijft de doren steken -
 Zie niet zoo bedrukt!
 Aan dezelfde struiken
 Zal nog menig knop
 Voor uw oog ontluiken;
 Stel uw hoop daarop.

Laat u niet vertoornen,
 Zucht niet al te veel,
 Dat ook hier weer doornen
 Zitten aan den steel!
 Bij een groot verblijden
 Hoort een klein verdriet;
 Kunt gij 't een niet lijden,
 Grijp naar 't ander niet.

Orchideeën.

Keur van vormen, schat van kleuren,
 Eedle geuren,
 Toont en spreidt gij, zònder trots,
 Liefde en trots van onze rijken,
 Schitterblijken
 Van den grooter rijkdom Gods!

Waar gij bloeidet in 't verborgen,
 Met veel zorgen,
 Veel gevaars, voor 't licht gehaald;
 Die u tot dien prijs verkregen
 Allerwegen
 Met veel eers en gouds betaald!

Sieraân aller werelddeelen!
 Met u-velen,
 Met uw schittring, die haar tart,
 Zult gij nog de kroon niet rooven
 Aan die lievling onzer hoven,
 Die wij dragen in ons hart.

18 Mei 1895 (Tent oonstelling).

Aanteekening.

2° Couplet. *Veel gevaars*; te weten, in dichte bosschen, op moerassige gronden, soms ook van den kant van inboorlingen, voor wie de verkregene soort heilig is.

3° Couplet. *Aller werelddeelen. Velen. Schittring*. Van de familie der Orchideeën zijn niet minder dan 6000 soorten over alle deelen der Oude en Nieuwe wereld verspreid, en er is nauwelijks een bloeiwijze, vorm, kleur of tint denkbaar of zij komt bij deze groote menigte voor.

Aan de vijftienjarige koningin.

Lief hoofdje, dat de kroon zal dragen
 Van 't vrije volk door u bemind,
 Met liefde en eerbied gageslagen
 Door elk in hoog of laag bewind,
 Door alle standen, alle rangen,
 Waar 't Neerlandsch hart
 Aan zijn Oranjehuis blijft hangen
 In vreugde en smart!

Lief hartje, dat begint te ontwaken
 Voor 't stil besef van 't groot gewicht
 Dier toekomst die gij voelt genaken,
 Die onverholen voor u ligt;
 Laat nu nog niets 't geluk verstoren
 Dat, vol en zoet,
 U door de frischheid is beschoren
 Van 't jeugdig bloed!

Laat vrank en vrij uw oogen weiden
 Langs veld en akker, bosch en beemd,
 Waar bloemen u haar geuren spreiden
 Aan aanzien van personen vreemd!
 Dàt moogt gij zonder schroom beminnen,
 Wat, even blij,
 Tot boerentelg en koninginnen
 Zegt: 'Hier zijn wij!'

Liefkoos uw Swell die, trouw en goedig,
 Uw oogwenk vangt, uw voetstap kust;
 Bestuur uw kreegle paardjes moedig
 Met vaste hand, naar zin en lust;
 Denk aan geen trouwloosheid van menschen,
 Eer gij ze ervaart,
 Aan geen weerstreven van uw wenschen,
 U nog gespaard.

Uw duifjes fladdren om u henen,
 Zoo gaarne door een hand gevoed,
 Die vroeg geleerd heeft hulp te leenen
 Waar nood of onheil lijden doet.
 Smaak, smaak die zoetheid, boven allen
 Een rein genot,
 Met aller menschen welgevallen
 En gunst van God!

De duinwind streele uw gouden lokken,
 De geur der hei verkwikke uw bloed,
 Of, naar het hoog gebergt' getrokken,
 Wat ruimst en zuiverst âmen doet;
 Ons is niets liever dan het blozen
 Van uw gelaat -
 Het is uw lente met haar rozen,
 Uw dageraad!

O Volle dag, vertraag te rijzen!
 De lieve vroegure is zoo schoon;
 Geen middag boven haar te prijzen,
 Al mag hij schittren op een kroon....
 Neen, rijs! maar wordt wat zulk een morgen
 Ons hart belooft,
 En breng geen wolken, hoed voor zorgen
 Zoo dier een hoofd!

Mei 1895.

Feestviering der Leidsche hoogeschool. 64ste Lustrum. 1895.

De Leidsche Pallas blijft mij lief,
 Al diende ik ook de Stichtsche;
 Zij heeft voor mij den oudsten brief,
 En ligt aan 't hart mij 't dichtste.
 Als uur van gistren heugt mij 't uur,
 Dat 'k eerst haar burcht genaakte;¹⁾
 Geen zestig jaar verdoofde 't vuur
 Dat toen mijn boezem blaakte.
 Een Heilge blijft haar Jaar-dag mij,
 Die duizendmaal moog keeren,
 En juublend treed ik in de rij
 Van die hem feestlijk eeren.

1) 18 Sept. 1833.

In de Lindelaan.

De neevlen scheuren;
 De lucht is luw;
 Uw linden geuren,
 Maar niet voor U.
 Gij zijt getogen
 Naar beter sfeer -
 Zien daar u oogen
 Op ons nog neer?
 Ziet ge op de wangen
 Den traan der smart,
 Bij 't heet verlangen
 Van 't kloppend hart.
 Nog éens, nog éven,
 Dat trouw gezicht,
 Zoo als in 't leven
 Naar ons gericht,
 Zoo vol vertrouwen
 En vriendlijkheên,
 Geheel te aanschouwen
 Gelijk voorheen?....
 Onzinnig droomen!
 Want waartoe nu
 Tot mij te komen
 Op weg naar U?

Juli 1895.

Letterkundig tijdverdrijf.

Nasporingen van nul en geener waarde;
 Toelichting van wat elk verstaat of raadt;
 Opschom'len van gevolgd of plagiaat;
 Invloeden ondersteld en - goedgepraat;
 Naar onkruid snufflen in een rozengarde;
 Een strijd beginnen om een spinragdraad -
 Hiermee heel druk; tot beter niet in staat?

Onze tijd.

Veel weten, veel vermogen is zijn zaak;
 Hij dweept met Kunst, maar heeft een vreemden smaak.

Voor diï minorum gentium.

Wees nábeeld, die geen vóórbeeld weet te zijn.
 Blijf aan uw meester trouw en houd zijn lijn;
 Maar treed niet zijwaarts af, noch poog door malle minen
 En wilde sprongen naam en schijn
 Van iets oorspronklijks te verdienen.
 Oorspronkelijk *wordt* men niet, maar *is* het van 't begin.
 En die 't zich maken wil, boet wat hij zijn kon in.

Met opzet.**Naar den regel: 'Rien n'est beau que le laid'.**

Ach, leelijk is leelijk, in proze en in dicht.
 In 't werk van een stumperd vergeeft men 't allicht;
 Maar leelijk met opzet, uit moedwil, met vlijt,
 Verschoont geen groot voorbeeld, geen mode, geen tijd.

Alliage.

Wij zijn niet wat wij lijken;
 Niets in ons is zoo mooi als 't schijnt;
 Indien wij 't goed bekijken,
 De waarde daalt, de glans verdwijnt
 't Hart, dat getrouw zijn inhoud toetst,
 Vindt niets zoo echt als 't wezen moest.

Gelukkig die zichzelf doorschouwt,
 En eigen klaarziende oogen
 Meer dan den goeden dunk vertrouwt,
 Dien andren koestren mogen,
 En, wetende wat niemand weet,
 Vanzelf met ootmoed blijft bekleed!

Het stokje van mijn zoon.

Kom uit uw hoekje voor den dag,
 Waarin ik nooit uw rust verstoorde,
 Lief stokje, dat mijn zoon behoorde,
 Dat nu zijn vader steunen mag.

'k Heb veertig jaar u daar zien staan,
 En vaak met vochtig oog bekeken;
 Hem hebt gij nauwlijks zooveel weken
 Op wandelingen dienst gedaan.

Hoe mij die laatste wandling heugt,
 Die hem maar al te zeer vermoeide,
 Daar in zijn aadren 't kwaad reeds broeide,
 Te machtig voor zijn trissche jeugd!¹⁾

1) De typhus, waaraan hij kort daarop bezweek; zestien jaar oud

Thans gaat het ook met mij naar 't graf;
 De weg is spoedig afgetreden;
 Kom hier, en steun mijn jongste schreden!
 Zijn vroege zij mijn laatste staf.

1895, Oct.

Nog dit eene.

(Oct. 1895. A. aet. 82°.)

Is thans mijn laatste Herfst gekomen,
 En lees ik, Albesturend God!
 In 't loover dorrende aan mijn boomen
 't Mij van nabij bedreigend lot?
 Of zal ik eenmaal nog de vlagen
 Van 't gure Winterweer verdragen
 En, na wel menig langen nacht,
 Nog eens de korte dagen groeien,
 De lieve lente zien herbloeien,
 Den Zomer naadren met zijn pracht?
 Zal Jacobs God dees Jacob sparen
 Totdat het kom waarnaar hij smacht,
 Totdat hij met zijn grijze haren,
 Van de overzij der Oosterbaren,
 Dien Jozef aan zijn hart ontvang,
 Dien hij gemist heeft al te lang?
 O Gij, die zulk een stroom van zegen
 Hebt uitgegoten op zijn wegen,
 En zooveel troost gehuwd aan smart,
 Zijn God, altijd op 't hoogst geprezen,
 Ook waar de beê werd afgewezen,
 Om 't beetre dat beschoren werd;
 God van genade en alvermogen,
 Ontfermer met die 'vriendlijke oogen'
 En met dat godlijk Vader-hart!
 Vergun een Vader, oud van dagen,
 Een Vader, met eens kinds ontzag,
 Van uw vrijmachtig welbehagen
 Nog dit, dit éene nog, te vragen:
 Blijf, blijf zijn late krachten schragen,
 En zeg hem dat hij hopen mag!

Bevinding.

God! Wien uw heilgen mij verkonden,
 'k Heb eenmaal voor mijn heil ontwaakt -
 Al uw beloften waar bevonden,
 Al uw vertroosting en gesmaak.

Die Vrede drong mijn boezem binnen,
 Die 't rijkt verstand in waarde tart,
 Die wacht houdt over ziel en zinnen,
 En nimmer wijkt van 't biddend hart.

Ik mocht de kracht dier Liefde ervaren,
 Die vrees en zorgen buiten sluit,
 Ook waar de neevlen zich vergaren
 En van nabij de doodsklok luidt.

Mijn God! ik voel u aan mijn zijde,
 Gij drukt mijn hand, gij spreekt me in 't oor;
 Uw Oog is op mij 't allen tijde,
 Uw Raad dringt in mijn binnenst door

Laat al wat in mij is u loven,
 U, God van ver niet, maar nabij!
 Uw goedheid gaat het al te boven,
 En wat zij is, is zij voor mij.

Is daar iets kwaads geschied.

Is daar iets kwáads geschied:
 Gij moogt vergeving hopen,
 Gods armen staan u open;
 Alleen, vergeef 't uzelf niet!

Bestondt ge een góede daad:
 Wil 't voor uzelf niet weten;
 Het nimmer te vergeten
 Verkeert voor u het goede in kwaad.

Nieuwst brandijzer.

't Is *atavisme*, 't is de 'wet in mijne leden,'
 Het blinde *lot*, het zijn de *omstandigheden*,
 Die door mij doen, hetgeen ik doe!
 Met dit brandijzer schroeit men heden
 Een lastige conscientie toe.

De moerbeitoppen ruischten.

'De moerbeitoppen ruischten;'
 God ging voorbij;
 Neen, niet voorbij, hij toefde;
 Hij wist wat ik behoefde,
 En sprak tot mij;

Sprak tot mij in den stillen,
 Den stillen nacht;
 Gedachten, die mij kwelden,
 Vervolgden en ontstelden,
 Verdreef hij zacht.

Hij liet zijn vrede dalen
 Op ziel en zin;
 'k Voelde in zijn vaderarmen
 Mij koestren en beschermen,
 En sluimerde in.

Den morgen, die mij wekte
 Begroette ik blij.
 Ik had zoo zacht geslapen,
 En Gij, mijn Schild en Wapen,
 Waart nog nabij.

**De liefde gods is uitgestort.
(Rom. V: 5).**

De liefde Gods is uitgestort
In 't hart, dat zich aan Hem mocht geven,
Het godlijk en het menselijk wordt
Een wederkeerig liefde-leven.

Dat heeft hij door dien Zoon gewrocht,
Die ons door 't kruis met Hem verzoende,
En hem een volk van vrienden kocht
Uit snood afkeerige en misdoende.

O Gij, verzoenden door zijn dood,
Veel meer behoudnen door zijn leven,
Maakt God en uwen Heiland groot,
En toont wat Geest u is gegeven!

‘Geen Brave Hendriken’.

De Brave-Hendriksvrees draagt rijpe vrucht;
De jonkheid onzer dagen kènt geen tucht.

Verzacht strafrecht.

Humaniteit is schoon; maar Bestialiteit
Maakt misbruik van dat schoone en die zachtaardigheid.
Zoo gij humaan wilt zijn, ook voor de goeden,
Laat hen voor 't leed, dat gij den kwaden spaart, niet bloeden.

Rondom veilig.

‘k Ben oproerkraai; vindt mijn stem gehoor,
 Zoo kraai ik rustig door.
 Ontstaat er bij 't gemeen hardhandige oppositie,
 Ik reken op bescherming door politie.’

Principiis obsta.

‘Sta de beginselen tegen’ was weleer
 Een spreuk, die ingang vond, maar nu niet meer.
 ‘Laat gaan, laat worden, maak geen martelaars; houd vrede;
 Wilt gij *heel* wijs zijn, doet een beetje mede’.

Leerwijzen.

‘Van alles wat, niets van 't geheel’
 Heb 'k in mijn jongen tijd als onverstand zien duchten.
 Van alles veel
 En nog wat meer,
 Is thans de leer,
 Die menig knaap doet zuchten.

Is 't meenens?

Is 't meenens als ge iets in mij prijst?
 Is 't meenens als gij me eer bewijst?
 Is 't meenens met uw troost en baat?
 Is 't meenens met uw hulp en raad?
 Is 't meenens, als gij mij beklaagt,
 Geluk wenscht, naar mijn toestand vraagt?
 Zoo ja, mijns harten dank er voor,
 Zoo neen, ei spaar mijn hart en oor.

Godgelaten; Godgewijd.

Godgelaten, Godgewijd
 Zij uw leven t' allertijd;
 Zonder ophef, zonder praten:
 Godgewijd en Godgelaten.

Godgelaten. Wat Hij doe,
 Eer zijn wegen, kus zijn roe,
 Zonder morren, zonder klagen,
 Zonder twijflend reden vragen.

Godgewijd, van God vervuld;
 Wát gij zijt of worden zult,
 Wáar geplaatst en hóe omgeven,
 Hem uw hart, uw kracht, uw leven!

Aan de jarige op Driekoningendag.

Gij waart, toen ik u eerstmaal zag,
Een kind van zeven jaren,
Met frisschen blos en gullen lach
En donkerbruine haren.

Gij waart, toen ik u kreeg ter Trouw
Voor zes en dertig jaren,
Het toonbeeld van een knappe vrouw,
Zoo als er weinig waren.

Ook nog draagt gij uw jaren goed,
Uw acht en zestig jaren;
Uw hart bleef jong, uw oog zijn gloed,
Uw wang haar kleur bewaren.

Wat zegt elk, die u gadeslaat
Op dit uw blijd verjaren?
'Lang blijf de tijd dit lief gelaat,
Lang God dit leven sparen!'

1896.

Willem Gerard Brill overleden 26 Januari 1896. aan j.p. hasebroek.

Wie 't eerst ons zal ontvaren,
Wiens uurtje 't laatste slaat,
Dat hangt niet aan de jaren,
Maar aan Gods vrijen raad.

29 Juni 1894.

Ten dage van het 61ste herinneringsfeest
der vrienden W.G.B., J.P.H. en N.B.

Het godlijk antwoord is
Op de eerste vraag gekomen,
Aan onze vriendentrits
De dierbare Oudste 't eerst ontnomen;
Veel had hij nog te lijden,
Veel manlijk door te staan,
Veel bangen strijds te strijden,
Eer hij ons voor mocht gaan!

Hoe rustig zien onze oogen
 Thans op zijn rustbed neer!
 Een stem komt uit den hoogen:
 'Hier ben ik; bij mijn Heer.'
 Hoe blijft ons van dat leven
 Aan Godes hand geleid,
 Een vriendlijk beeld omzweven
 Van rijpen ernst en minzaamheid!

De krachten en talenten
 Van zijn verheven geest
 Zijn rijk en veel geweest,
 En rijk en veel de renten.
 Laat nóg begaafder pralen
 Met schitterender krans:
 Geen schittering kan halen
 Bij zijner deugden zachten glans.

Haar lichtspoor blijft verlichten,
 Bij 't dalen van den nacht,
 De schreden die wij richten
 Tot daar hij ons verwacht....
 Tot weerziens, ons zoo waarde,
 Zoo nutte tochtgenoot!
 Wat ons verbond op aarde
 Reikt over graf en dood.

Abba Vader.

Het 'Abba Vader!' ligt me in 't hart;
 Hoe zou het aan mijn lippen
 Niet als vanzelf ontglippen,
 Zoo vaak het mij gegeven werd
 Met ware hartsgebeden
 Hem onder 't oog te treden?

Het 'Abba Vader!' weert hij niet,
 Al zijn zijns kinds gebreken
 Ter helfte niet geweken;
 Al speurt hij, die zijn hart doorziet,
 In spijt van beter trachten,
 Veel zondige gedachten.

O Gij, die mij uw kind gemaakt,
 Gemaakt hebt en doet blijven.
 Bestrijf toch wat ge in mij wraakt,
 En help mij 't uit te drijven!
 Uw tucht baart mij geen droefenis
 Dan dáardoor, dat zij noodig is.

**‘Ik weet het ook wel; zwijgt gij stille.’
 (2 Kon. II: 3).**

Ik weet het ook wel; zwijgt gij stil
 Van wat ik weet en wachte,
 Van 't geen mijn mond niet uiten wil.
 En 'k dóorstrijd in gedachte.

Het oogenblik, waarvoor ik schrik,
 Moet ik, met moed. doorleven;
 Indien ik sprak, mijn harte brak;
 De kracht zou mij begeven.

**Afgewenteld.
 (Mark. XVI: 3. 4.)**

De steen, de steen, te zwaar een steen
 Dat vrouwen dien verwrikken konden,
 Verwijderd was hij reeds door een,
 Ten hoogen hemel uitgezonden,
 En wat der liefde ondoenlijk scheen,
 Onnoodig en gedaan bevonden.

Wat zucht gij, neergebogen geest!
 En weet niet uit of dóor te komen?
 Dat zwaarste, dat gij 's avonds vreest,
 Vindt gij des morgens weggenomen -
 Gods Englen zijn u voor geweest.

**Aan de stichtsche Alma Mater,
 bij 't intreden van haar LIII^{ste} Lustrum.**

Die zelf zijn Zestien Lustra telt,
 Wiens levenspad naar 't einde helt,
 Voelt nog hoe hem de boezem zwelt,
 Nu 't, eer de Twintigste Eeuw zich meldt,
 Uw Twee-en-vijftigst Lustrum geldt
 En roept u tegen:
 O *veler* Voedster, *mijn* Vriendin,
 Ga vol van moed en blij van zin,
 Uw Drie-en-vijftigste feestlijk in!
 Vervolg uw wegen
 Met d'ouden roem en nieuwe kracht;
 Houd bij uw heilig vuur de wacht;
 En blijf, van na- tot nageslacht,
 Op 't veld der wetenschap een macht,
 Mijn vaderland tot eer en zegen.

26 Maart 1896.

Johannes Petrus Hasebroek
overl. 29 Maart 1896.

Gij 'bleeft nog wat', nog jaren lang,¹⁾
 Maar kondt niet áltijd blijven;
 Geen vriendenwensch, geen dichterzang
 Kan tegen 't lot beklijven.
 Uw kwaal nam toe, uw kracht nam af
 Een reeks van bange dagen
 Gesleten met den voet in 't graf,
 En - de ure was geslagen.

Eén snik - en, wat geen tijd vermocht,
 Geen zestig jaren konden,
 Wat ons zoo innig had verknocht
 Was door den dood ontbonden.
 Nu is er scheiding in ons lot,
 En staat, en zielservaren:
 Aan u, de heerlijkheid bij God,
 Aan mij, u na te staren.

Godlof! Dit kan ik, zonder pijn,
 En voel mij kracht verleenen.
 Hartstochtelijk mag de smart niet zijn
 Van grijsaards die beweenen;
 Hun tijd is kort, hun troost is groot:
 Eén forsche greep, één zachte stoot,
 Een kús van d'Engel van den dood,
 Mijn Jonathan, kan ons hereenen.

1) 'Och, blijf nog wat!' had ik hem in 1883 toegezongen.

Kom.**Mijn uit Java overkomenden Zoon te gemoet gezongen.**

Kom, Vader, tot uw Zoon, kom, Zoon, tot uwen Vader;
 En, vaartuig dat hem voert die van verlangen brandt,
 Klief d' Indisch' Oceaan, dring de Engte door, en nader
 Van dag tot dag 't Europeisch strand!

Kom tot den hoog bejaarde, eer 't uit zij met een leven,
 Dat de Almacht ophoudt in de borst, die naar u smacht!
 Kom tot dat eenig Kind, voor u een kind gebleven,
 En vindt het in zijn jonglingskracht.

Kom, zie de Vrienden weer van eigen jonglingsjaren,
 Al mannen nu van rang en aanzien, kracht en deugd!
 Een drietal trof de dood, maar die zijn schicht bleef sparen,
 Zien naar u uit met dubbele vreugd.

Kom tot uw Vaderland! Gij miste in 't schitterend Oosten
 't Aandoenlijk schoon van 't Hollandsch landschap steeds met leed;
 't Verlangt u, voor 't ontbeerd, door 't volst genot te troosten,
 En wacht u in zijn zomerkleed.

25 April 1896.

Op mijn legersteê.

Kom, zachte Slaap, mijn oogen sluiten
 En stuiten mijn gedachtenstroom,
 Houd zorgen en bezwaren buiten,
 Verander ze in een zoeten droom;
 Verkwik mijn binnenst, streel mijn leden,
 Vernieuw de kracht, die God mij gaf,
 En breek uw stille zaligheden
 Niet spoedig, niet te dikwijls af!

Mijn God, den schat van zegeningen,
 Mij door uw goedheid toegebracht,
 Die mij bij 't licht des daags omringen,
 Verzegelt ge in den donkren nacht!
 'k Geniet bij 't zwijmen der beseffen,
 Gedachtloos, spraakloos wat gij schenkt,
 Maar zal ontwaakt uw lof verheffen,
 Die door en in den slaap mij zegent en gedenkt.

1896.

**Aan hare koninklijke hoogheid Maria, prinses der Nederlanden,
 gemalin van zijne doorluchtige hoogheid den vorst van Wied, op den
 18^{den} Juli 1896.**

De Dochter van den Prins zoo hartelijk hooggeschat
 Ontvange op 't Zilvren Feest mijn heilgroet op dit blad
 De Zegen Gods, dus lang eerbiediglijk genoten,
 Beklijve op 't Echtverbond, in Zijne gunst gesloten,
 Vervull' Haar hart en huis met meer dan wéreldvreugd,
 Omvatte, met den stam, de loten,
 En toone in 't kroost uit Haar gesproten
 Ons erfgenamen van Haar deugd!

Verveling.

Verveling! 'k Heb u nooit gekend;
 Moet ik u kennen leeren?
 Tijd kwam ik levenslang te kort;
 Nu 't Levenslang nog langer wordt,
 Kan 'k wel wat tijds ontberen.

Ach, hem, die voor lectuur en schrift
 Van andren af moet hangen,
 Grijpt soms dat geeuwend monster aan,
 Daar hij, om aan zijn klauw te ontgaan,
 Niet weet wat aan te vangen.

Gebreken zijn aan d' ouden dag
 (En velerlei) verbonden,
 Maar wat ik meest betreuren moet
 Is geen GEBREK, is OVERVLOED -
 Van ongebruikte stonden.

Juli 1896. Bij toenemende gezichtsverduistering.

Edelman bij de gratie Gods.

Geen adelbrief
 Toont uw archief,
 Uw borst geen ridderteeken,
 Maar de adel van die schoone ziel,
 Die u van God te beurte viel,
 Blijkt voor zichzelf te spreken.

Gij laat niet koud
 Wie u aanschouwt,
 Maar boeit hem hart en oogen.
 Ontzag, geen vreeze, boezemt ge in,
 Vertrouwen, eerbied, vriendschap, min,
 En - niemand wordt bedrogen.

1896.

Gods hand.

Mijn God! ik *zie* uw hand in alle dingen
 Van lief en leed,
 Ook waar de tranen mij uit de oogen springen
 Om 't geen zij deed;
 Ik *voel* uw hand in lijden én verblijden,
 Genot en smart;
 Ik *kus* uw hand, ook in mijn bangste tijden....
 Zij is niet hard.

Zij wil hetgeen doorwond moest worden, heelen,
 Al kost het pijn;
 Doet zeer, maar goed, en kent geen schaadlijk streelen
 In goedheids schijn.
 Zij wijst de ziel, omringd van duisternissen,
 Het lichtpunt aan.
 Den besten weg aan die hem dreigt te missen,
 En helpt dien gaan.

Zij geeft zoo veel; zij kan zoo rijk vergoeden,
 Waar zij berooft,
 Aanbidlijk teer in 't sparen en behoeden
 Van 't buigend hoofd;
 Ze onthoudt een gunst, om beetre gunst te toonen,
 En wisselt straf,
 Verdienende straf, met onverdiend beloonen
 Beschamend af.

Mijn God! ik heb uw hand in al mijn wegen
 Gezien, gevoeld;
 Heb dank, met wat ze ook bracht, was altijd zegen,
 Was heil bedoeld.
 O, Als ze eerlang het lichtjen uit komt blusschen,
 Dat leven heet,
 Zij vinde om haar eerbiediglijk te kussen
 Mijn mond gereed.

5 September 1896.

Tijdberekening.

Het wachten lijkt ons lang en kwaad,
't Genieten, zoet en kort;
Het schijnt te talmen wat eerst wórdt,
Te haasten, wat vergaat.

Heb geestdrift.

Heb *geest*-drift voor iets goeds! Zij prikkelt tot de daad;
Maar houd de teugels! Waar ze in *dweep*-drift overslaat,
Holt zij haar doel voorbij en maakt haar goed tot kwaad.

Een pessimist.

‘k Zie God en menschen met onvriendelijke oogen aan;
'k Mistrouw ze beide, en heb een afkeer van 't bestaan!’

Dit eenige is nog iets: voor *heel* wijs door te gaan.

Beter laat dan nooit.

Men placht voor poëzie te venten
 Het prozawerk van een Homeer,
 Een Aeschy us en zulken meer -
 Och arme! men bedroog zich zeer;
 Voor twintig jaar, of weinig eer,
 Bedachten haar de 'decadenten'.

1896.

Conditio sine quâ non.

U-zelf vergeten en u-zelven geven
 In alles wat gij dicht en schrijft,
 Ziedaar wat u in 't hart van die u leest, doet leven,
 En lof verwerven, die bij 't nageslacht beklijft.

Een kracht gaat uit van 's heilands kruis.**Aan Mevrouw M.K.d.W.**

Een kracht gaat uit van 's Heilands kruis,
 Om 't kruis hem na te dragen,
 Te deelen in zijn smaad en hoon,
 Zijn spotkleed en zijn doornekroon,
 Zijn kaak- en geeselslagen.

Een kracht gaat uit van 's Heilands kruis,
 Om naar zijn beeld te lijden,
 Gehoorzaam, onderworpen, stil,
 Zich sterkend aan des Vaders wil,
 Den bangsten strijd te strijden.

Een kracht gaat uit van 's Heilands kruis,
 Die 't kruis maakt tot een zegen,
 Die reinigt, heiligt, voorbereidt
 En opleidt tot de heerlijkheid
 Die 't meer dan op kan wegen.¹⁾

Heil dien, die in de school van 't leed,
 Die kracht in zich laat werken,
 Die, 't oog gevestigd op dat kruis,
 Wat zee van ramp hem tegen bruis',
 Door haar zich 't hart voelt sterken.

Aan mijn zoon uit Indië met verlof. Verjaargroet.

Gij kwaamt; gij zijt er; viert uw feest.
 De Hemel is ons goed geweest,
 Hij voerde u over zee en baren
 Naar 't Ouderhuis, aan 't Vaderhart;
 Geboet, vergoed is de afzijnsmart
 Van zestien lange jaren.

Hoe klopt van blijde erkenenis
 Nu aller hart aan dezen disch,
 Waar Vrouw en Kind uw zij bekleeden!
 Hoe smelten drie geslachten saam
 In 't loven van Gods grooten naam,
 Voor dit gezegend Heden!

En 't Morgen?... wordt aan Hem betrouwd,
 Die in Zijn hand onz' adem houdt
 En wederzien en afzijn regelt!
 Voor wie gelooft is alles goed
 Wat liefderijke Wijsheid doet
 En wijze Liefde houdt verzegeld.

17 Dec. 1896.

1) Rom. VIII, 18.

Nooit en steeds.

Nooit heb ik *buiten* God geleefd,
 Sinds de eerste kinderjaren;
 En niemand onder duizend heeit
 Meer goeds en zoets ervaren
 Van Hem, die leeft en zorgt en schenkt,
 En altijd aan de kindren denkt,
 Die, tegen beter weten,
 Hem toch zoo vaak vergeten!

Mijn God, ik ben van *hun* getal,
 Ik was en zal het blijven;
 Uw trouw zal nooit geheel en al
 Mijn ontrouw buiten drijven.
 'k Vergeet, wijk uit, dwaal af, misdoe;
 Gij waakt en wenkt en toont de roê,
 Maar wacht, met nieuw ontfermen,
 Den boetling in uw armen.

Uw 'mildlijk geven' is zoo groot,
 Nog grooter 't 'niet verwijten',
 Het steeds weer redden uit den nood,
 In spijt van tegenwrijten!
 Gena die haar beloften stijft,
 Waar 't zondig vleesch nog woelen blijft,
 Nooit droef genoeg beleden,
 En veel te flauw bestreden.

1896.

Aan iemand, die ons menschlijk leven zoo 'klein' noemde.

Op 't 'kleine leven' smaalt ge, in onbedachten waan.
 Neen, 't leven is 'zoo groot', dat velen 't niet verstaan;
 Het al waar 't al in omgaat is 't,
 Dat van een Eeuwigheid beslist.

Hora ruit.

De tijd ontglipt ons op den duur;
 Wie grijpt hem om hem 'uit te koopē'?
 Nooit meldt de klokslag ons een uur,
 Of 't is alree verlopen.

Het betere.

't Als kwaad vermomde goed,
 Dat we uit Gods hand ontvangen,
 Gaat boven 't goed-en-zoet,
 Daar wij ons hart aan hangen.

Nieuwstmodisch proza.

Hoe heb ik 't nu, mijnheeren? Gaat
 Gij in uw huisjas ook op stráat?
 En zonder, voor ge er in loopt kuieren,
 Die eens ordentlijk af te schuieren?
 Kunt gij met mincer niet bestaan
 Om rok en witte das te ontgaan?

In 't gevlj komen.

'Gelijkheid' wordt de leus. Is 't om die leus te stijven,
 Dat nette pennen thans een plempe taal gaan schrijven?

Blijf aan mijn zij.

Blijf aan mijn zij! Schier veertig zonnekringen
 Bleef mij uw liefde in lief en leed getrouw,
 Mijn heul, mijn hulp, mijn steun in alle dingen,
 Van God gegeven vrouw!

Blijf aan mijn zij! De webbe van mijn leven
 Is haast ten eind gesponnen en breekt af;
 Wat zou het zijn, moest mij uw arm begeven,
 Zoo dicht bij 't graf?

Blijf aan mijn zij! Mijn h art kan u niet missen;
 Het mist er veel bij die ik om mij zie;
 De droevigste van alle droefenissen,
 Bespaar mij die!

Blijf aan mijn zij! Gij wilt het; wil het vr agen
 Van Hem, wiens wil beschikking is en macht;
 Hij neig' zijn oor, hij rekke uw levensdagen,
 Hij spare uw kracht!

Mijn liefde hoopt; de Zijne ontzegt mij 't vreezen;
 Uw leeftijd klimt, uw ouderdom blijft uit;
 't Gezondste bloed doorstroomt nog heel uw wezen,
 Door niets gestuit,

Kleurt nog uw wang, doet nog die lippen gloren,
 Wier liefdekus me eens ophief uit mijn druk,
 En aan mijn hart de stem des Hemels hooren:
 Smaak uw geluk!

6 Januari 1897.

Een duizendschoon.

Een Duizendschoon in volle fleur,
 Maar zonder geur,
 Die elk in de oogen steekt,
 Ziedaar waar ik het beeld in zie
 Dier hooggekleurde poëzie,
 Waaraan 't gevoel ontbreekt.

De kunstvorm kunstigst; gloed en pracht
 Van taal, naar willekeur verkracht,
 Zelfstandigheid ten blijf!
 In nieuwe beeldspraak,forsch en stout,
 In keurgebloemte, glans van goud,
 En edelsteenen rijk.

Al kostbre waar; maar niet zoo duur
 Als 't 'eene tikje van natuur,'
 Daar Shakespear van gewaagt;
 Dat harten treft, ontroert en bindt,
 Geheel de wereld maakt tot vrind,
 En geen bewondring vraagt.

1897.

Als een kind.

Laat mij slapen, vinde ik rust,
 Rust die elke kwelling sust,
 Slapen zonder bange droomen -
 Dan eerst is de rust volkomen
 En de weldaad dubbel groot -
 Als een kind op Moeders schoot.

Laat me ontwaken, frisch en klaar,
 Zonder lijfs of zielsbezwaar,
 Om met onbezorgde schreden
 Op mijn reispad voort te treden
 Naar 't door God beloofde land,
 Als een kind aan Vaders hand.

1897.

Oud en jong.

Laat toch die dorre blaadren los,
 Schoone eikeboomen!
 Een jeugdig groen, een nieuwe dos
 Zal eerlang komen.
 Ja, wat niet siert, kan nog met nut
 Zijn dagen rekken,
 En 't oude mogelijk tot een schut
 Van 't jonge strekken;
 Maar werd dit sterk en sterk genoeg,
 't Zal niet vertoeven
 Met weg te stooten 't geen 't *verdroeg*,
 Maar nooit gevoelt heeft te *behoeven*.

Afscheid van Maria Mancini van Lodewijk XIV. 1659.

‘Vous pleurez, vous êtes le maitre, et je pars’.

‘Gij schreit, gij zijt de Meester, en ik ga’.

Met welk een hart zag haar ‘de Meester’ na!
 Was aan dat jonglingshart zijn eisch en recht gegeven,
 Wie weet of op dien naam van GROOT
 De donkre schandvlek wel zou kleven
 Van overspelig echtgenoot!

MARIA MANCINI, een der vijf schoone en rijke nichten van MAZARIN, te Rome geboren, maar in Frankrijk bij haar oom opgevoed, had van kind af. met den haar in leeftijd gelijken, reeds op zijn vijfde jaar als koning erkenden Lodewijk XIV op gemeenzamen voet omgegaan, en dezen eene zoo innige genegenheid ingeboezemd, dat hij gezegd wordt er een oogen blik aan te hebben gedacht haar te trouwen. Staatsbelang legde hem, na den in 1659 met Spanje gesloten vrede, een huwelijk met de Infante Maria Theresia op.

Bij de scheiding telde MARIA twintig, LODEWIJK een en twintig jaar. Zij vertrok op last van haar oom naar Brouage, en ging later in Italië een aanzienlijk huwelijk aan met den prins COLONNA, maar dat ongelukkig was en ontbonden werd. Het huwelijksleven van Lodewijk XIV is bekend. - Zie FOURNIER, L'Esprit dans l'Histoire p. 242 etc.

Aan bedienaren van het evangelie Gods. In den verkiezingstijd voor de Staten-Generaal.

In hoc signo

Verlaat, verlaat het Vaandel niet,
 Gij Evangelieboden,
 Om wat gij voor en om u ziet,
 Wat dringen moog of nooden!
 Het Vaandel, dat het teeken draagt,
 Waarin gij 't heil der wereld zaagt
 En eigen heil op bouwde,
 En dat u God betrouwde.

Geen eerambt kan met moed zoo hoog
 Den dunk der wereld tarten,
 Dan dat ge aanvaard hebt voor Gods oog,
 'Ja gij, van ganscher harten'.¹⁾
 Wat wilt gij? Voor uw Vaderland
 Een staatsman zijn, naar nieuwen trant,
 Uw Volk een volksman worden
 Van lager dan *uw* orden?

Gij dient uw Volk van dag tot dag
 Door in Gods naam te spreken,
 Door eerbied voor Zijn hoogst gezag,
 Met orde en rust, te kweken,
 Den vrede door het bloed van 't Kruis
 Voor volk en staat, voor hart en huis
 Te brengen en te stijven,
 En op uw post te blijven.

Daar zal Hij u den moed, de kracht,
 De vreugd, de vrucht vermeereren,
 U geven meer dan gij verwacht
 Of biddend durft begeeren;
 Daar slaat gij met vrijmoedigheid
 Het oog op Hem, wiens hand u leidt,
 Wiens raad u zal verzellen
 En tot een zegen stellen.

Juni 1897.

1) Formulier om te bevestigen de Dienaren des Goddelijken Woords.

Het Europeesch concert. 1897.

Gij speelt Voorzienigheid, Grootmachten van Euroop!
 Forceert den Vrede, en geeft al 't andere in den koop:
 Recht en Gerechtigheid en menschelijken ontferming
 Voor snood vertrapten, die u smeeken om bescherming¹⁾.
 God spreekt door hongersnood, pest, aardchok, vloed en brand:
 Geen nood! *uw* Vrede duurt, *uw* Babelbouw houdt stand.

Juni 1897.

Verlossing.

‘De Woorden van HET Woord, de wondren van HET Wonder’.
 Die zijn het daar de ziel bij leeft.
 Die God in Jezus Christus heeft,
 Dien rees de Zon en gaat niet onder.

Eerst moest de sombre nacht aanvaard en doorgestaan,
 Waarin het hart zichzelf doorgrondde,
 En 't arme menschenkind, met schuld voor God belaân,
 Wou *droomen*, maar niet *slapen* konde.

Eerst: ‘Ik ellendig mensch! Wie zal mijn redder wezen,
 Mij redden van mij zelf en uit mijn zielenood?’
 Daarna: ‘Gods liefde zij geprezen!
 In Christus is mijn heil, mijn leven uit den dood.’

1) De Armenische Christenen.

Hoe 't gaat.

't Poëtische in een ding of daad treft ziel en zin;
 De vonk van heilig vuur begint in 't hart te gloren;
 De ontwaakte gave spant haar kracht en middlen in -
 En wat we een kunstwerk noemen wordt *geboren*.

Vrouwen-Oogen.

Women have more strength in their looks than we have in our laws, and
 more power in their tears than we in our arguments.

HENRY SAVILLE. († 1622.

Een vrouw heeft in haar lonken grooter kracht
 Dan mannen in de wetten, die zij maken,
 En in haar stomme tranen zit meer macht,
 Mijnheeren! dan in 't roeren van uw kaken.

Anders:

Daar zit meer kracht in vrouwenoogen
 Dan in wat wetten gij ook stelt;
 Een traan, die in de oogen welt,
 Verslindt uw bondigste betoogen.

Individualiteit.

Elk menselijk wezen heeft zijn eigen merk en zegel;
Elk op zijn beurt uitzondering op den regel.

Sprekers.

I.

Gij vraagt gedurig 't woord. Maar die 't u voeren hoorden,
Wat al te vlotbespraakte man!
Gedenken 't woord van SAINT CYRAN:
Niets grootscher dan het woord, niets zoo gering als woorden¹⁾

II.

‘Wie luistert, daar ik spreek?’ is vaak uw wreevle vraag;
Slechts een, mijn vriend! Gij zelf, maar deze dubbel graag.

1) Si la parole est ce qu'il y a de plus grand, les paroles sont ce qu'il y a de moindre.

Lapsus linguae.

't Wel voorbedachte woord kan struiklen in den mond,
 Als eens te Haarlem een goed reednaar ondervond,
 Die grooten 'Vader Hooft' plechtstatig moest begroeten.
 Daar stond hij vóór hem, maar op sidderende voeten;
 Het slagwoord zou er uit. 'O Vader,' zei de man,
 'O Vader Hooft, ik zeg meer dan ik voelen kan.'

Historisch.

'Vader Hooft'. Mr. HENDRIK HOOFT, Burgemeester van Amsterdam, hoofd en afgod der Patriotten.

Ieder in zijn stand.

Een zwaan behoeft zoo wel 't vol aantal van zijn veeren,
 Een pauw zijn ganschen vederdos.
 Als 't needrigst vogeltje op uw huisdak en in 't bosch.
 Niet rijker, wel gezien, zijn 'grooten heeren'
 Dan menig eerzaam 'kleine man',
 Die, in *zijn* stand, er met het zijne komen kan.

Solamen miseris.

Men placht te roemen op de Vaadren en hun zeden.
 ‘Gij dwaalt’, betoogt nu elk van 't niet te zeedlijk kroost:
 ‘De Voortijd was vooral niet zuivrer dan het Heden’ -
 't Mag dikke waarheid zijn, maar 't is een dunne troost.

**Den hooggeleerden H. Snellen.
 Met. et Chir. Dr. en Prof.**

De liefdrijk' Arts die, met Gods zegen,
 Me een helder oog gaf voor een dof,
 Neem, bij den roem alom verkregen,
 De schatting van mijn dank en lof.
 God spare de oogen, spaar de handen,
 Die zoo veel jammer, pijn en leed
 Doorzagen, lenigden, verbanden,
 Tot ieders heul en hulp gereed!
 Hij were wolken van zijn wegen,
 En neevlen van zijn hoofd en hart;
 ZIJN licht, dat alle duister tart,
 Bestrale en blink hem vriendlijk tegen!

1897, 4 Juni.

Na lichting van de grauwe staar (4 Mei), mijn eerste schrift.

Bij de beeltenis der zeventienjarige koningin.

Lief voorwerp van Gods zegen,
 Zoo rijk door Hem bedeed,
 Hoe juicht uw volk u tegen,
 Op d' aanblik van uw beeld!
 Het oog verraadt de ontroering
 In d' ongeschreiden traan,
 Het hart, de geestvervoering,
 Door heviger te slaan.

Bekoorlijke en volschoone,
 Te schooner door uw deugd!
 Verhoogt de koningskrone
 Den luister van uw jeugd:
 Háar siert uw vorstlijk wezen,
 Dat eigen glansen spreidt,
 Waarin wij reinheid lezen
 En zachte majesteit.

Wie, als gij zult regeeren,
 Die U den eed van trouw
 Niet stil of luide zweren
 En heilig houden zou?
 Wie, waar uw vlag moog zweven,
 Uw vaandel staan geplant,
 Niet klaar staan met zijn leven
 Voor U en 't Vaderland?

Haast grijpt uw hand de toomen,
 De toomen van 't bewind;
 Dan is de dag gekomen,
 Oranje! van uw Kind;
 De jonge mannen scharen
 Zich juichende om haar troon,
 De grijze ontkent zijn jaren
 En stelt den jubeltoon.

1897.

Het zij ernst.

Gij 'peinzens-moeden', 'vragens-moeden',
 Is 't ernst en waarheid met uw klacht,
 Zoo hoort de roepstem van den Goeden,
 Die u in de open armen wacht!
 Van Hem gaat rust uit voor de harten,
 Van Hem, verzoening met het lot,
 Het woord des raadsels onzer smarten,
 En vrede met een heilig God.

Gij zult het in Zijn arm ervaren,
 Bevinden onder proef en kruis,
 In alle lijfs- en zielsgevaren,
 In allen storm en zeegebruis;
 Nog meer en beter, door te leeren
 Zachtmoedig, needrig zijn als Hij,
 En 't zachte juk niet af te weren,
 Dat Hij u oplegt, immers *Hij*.

Maar is uw 'peinzen' weten-willen
 En hoogste wijsheid, in uw waan,
 Uw 'vragen', een vermomd bedillen,
 Een heimlijk op- en tegenstaan;
 Voedt ge in uw 'peinzen' zelfbehagen,
 Wil 't peinzend hoofd belangrijk zijn,
 En is van uw vermetel vragen
 Vermoeid te wezen, praal en schijn:
 Zoo moge God u aan uzelfen
 Nog eerst ontdekken, 't ga hoe 't ga,
 En worde uw 'peinzen' hartdoordelven,
 Uw 'vragen,' vragen om gena.

1897.

Verjaardag.

Rozen voor mijn voet gespreid,
 Rozen zonder doren,
 Niet dan liefde en vriendelijkheid
 Voor mijn oog en ooren,
 Oog, dat nu weer helder ziet,
 Helder als te voren,
 Ooren, die zoo scherp wel niet,
 Maar al 't goede hooren.

Dank, mijn welbeminden! dank;
 Dank, mijn God hierboven!
 Kon ik maar met woord en zang
 U naar zielslust loven!
 Maar wat is een zondig mensch,
 Wat een eindig wezen,
 Bij een Goedheid zonder grens,
 Eeuwig onvolprezen?

Ach, die Goedheid overtreft
 Danken, denken, pogen!
 't Hart, dat zich tot haar verheft,
 Trilt van onvermogen;
 't Lofdicht, machtloos tot haar eer,
 Kruipt in plaats van stijgen....
 Vul mijn staamlen aan, o Heer!
 En versta mijn zwijgen.

1897.

Het vertrek der zwaluwen.

Spoed, mijn Zwaluw, spoed u voort
 Naar uw zuidlijk toevluchtsoord,
 Naar uw Abessynsche meren,
 Waar gebrek noch koude u deren,
 Waar een eeuwge zomer noodt
 Op wat hier de winter doodt!

Maar vergeet wat gij verliet,
 Ons herbergzaam Neerland, niet!
 Als de lente ons doet herleven,
 Kom ook gij weer herwaarts zweven,
 Waar u jong en oud bemint,
 En gij 't hoekje wedervindt,
 Waar, met nooit beschaamd vertrouwen
 Gij u 't nestje kunt herbouwen,
 Waar, in hooiberg, schuur of stal,
 Mensch noch dier het storen zal!

Mijd maar, mijd de valsche kust,
 Waar u doodstrijd wacht voor rust,
 Waar de booze netten hangen
 Om uw argeloosheid te vangen,
 Waar m' u liefheeft als een prooi
 Voor een wreedden modetooi.

1897.

Abessynsche meren.

Een Italiaansch zee-officier, in 1896 met de expeditie-Bottigo in Abessynië reizende, zag aldaar, in den omtrek van het Stephanie-, het Rudolfs- en het Margh rite-meer, zwermen zwaluwen, die er gedurende  nzen winter, dank zij den weelderigen plantengroei, in overvloed van insecten, ruimschoots voedsel vinden, maar geen nesten bouwen. Zij broeden in Europa.

Valsche kust.

Van Frankrijk, waar zij bij duizenden opgevangen worden en, tot versiering van dameshoeden, in den handel worden gebracht.

Aquila non captat muscas.

‘Geen aadlaars vangen vliegen,’ zeiden de ouden;
 En 't blijft hun konings-aard en eer.
 Wie doen het des te meer?
 Vleermuizen, die zich zelf, bij nacht, voor aadlaars houden.

Zeggen.

Gij *zegt* uw verzen, als gij zegt dat 'k zeggen moet
 Zijn 't verzen die iets zeggen, 't is mij goed.

Voorzichtig.

Ga met bekwamen spoed den kortsten weg, den naasten;
 Maar vrees 't verstuiken van uw voet.
 Een, die niet schroomt zich te overhaasten,
 Komt zelden waar hij wezen moet.

Een woord van montaigne.

L'homme est un être ondoyan et divers.

‘De mensch een golvend en afwisslend wezen!’
 Gelooven 't die het lezen?
 Ook zulken, die, beoordeeld naar den schijn,
 Geprezen worden ‘uit één stuk’ te zijn?

Vrouwen.

Dat Vrouwen in iets *minder* zijn dan Mannen,
 Ziedaar een waan, dien ge uit uw hersens moet verbannen;
 Maar dat ze in alles *anders* zijn dan wij,
 In velen *beter*, denk dat vrij.

Ontwapen u.

Ontwapen u voor zwakken, sterke man!
 Steun met uw hand wien zij verplettren kan.

**Als de Moorman.
(Hand. VIII 27-39).**

‘Reist uwen weg met blijdschap,’ gij
 Gedoopten in den naam des Heeren!
 Van wien Jezaja schreef is Hij,
 Dien ge altijd meer zult kennen leeren
 Die dood en hel voor u verwon,
 In allen nood u komt te stade,
 En uit zijn onuitputbre bron
 Laaft met genade voor genade.

‘Reist uwen weg met blijdschap,’ gij,
 Die Jezus Christus hebt beleden!
 Al gaat het door een woesteni,
 Met hindernis en moeilijkheden,
 Al week zijn dienstknecht van uw zij,
 Naar zijn bestelling weggenomen;
 Hijzelf blijft u bestendig bij,
 En waar gij zijn moet, zult gij komen.

‘Reist uwen weg met blijdschap,’ gij,
 Die opstaat van den disch des Heeren!
 Al wacht u weer een maatschappij,
 Waar zonde en ijdelheid regeeren,
 Nieuw heidendom, oude afgodsdienst;
 Ook daar zal Jezus u verzellen,
 En mogelijk u op 't onvoorzienst
 Voor meer dan een ten zegen stellen.

1898.

Groene mei.

Is 't nòg eens zoo,
 Is 't nòg eens zoo,
 En wordt het weer genoten,
 Dat zachte groen,
 Zoo frisch en koen
 Ten bladknop uitgeschoten?

Is 't weer zoo schoon,
 Aandoenlijk schoon,
 Als in mijn vroegste jaren,
 Om even luid
 De Godheid uit
 Haar werken te verklaren?

En is 't opnieuw,
 Nog eens opnieuw,
 Aanbidden, danken, loven
 In 't oud gemoed,
 Met zulken gloed
 Als slechts de dood kan dooven?

1898.

**Blauwe-regen.
 (Glycine sinensis.)**

Bruingroen blad, en bloementrossen
 Rijk, en voorlijk bij dat lof,
 Sieraad der Sineesche bosschen!
 Bloeit gij in mijn stillen hof,
 Zendt uw fijnen geur mij tegen,
 En verneemt tot lof en loon,
 Dat gij 't van mijn *Gouden*-regen
 Wint door een veel teeder schoon.

Maar uw lieflijk blauw gaat bleeken,
 Als de glans van 't goud verschiet;
 Regenvlagen, zonnesteeken -
 En uw luister gaat te niet!
 Dan ontwaakt een forscher leven
 Tot een voller bládertooi,
 Moe van sappen af te geven
 Aan een al te vluchtig mooi.

Echter komt het nog eens kijken
 Als de herfstzon u belonkt
 En, met weinige u gelijken,
 Tot een tweeden bloei ontvonkt;
 Glimlach, eer de stormtijd nadert,
 Die het eerst ons 't liefste rooft,
 Glimlach tusschen veeg gebladert,
 Die herinnert, en belooft.

Talent Of Genie.

U gaat het maklijk af, wat vrucht van moeizaam pogen
 Bij andren is, Begaafde Man!
 Maar waart ge een Groote Geest, wij zagen u vermogen
 Wat niemand hunner kan.

Aan agnosticus.

Gij wacht u van erkennen en ontkennen;
 'Misschien bestaat!' Gij laat het aan zijn plaats.
 En, liever dom dan dwaas,
 Bevljigtigt ge u het denken af te wennen.

Uitersten.

Soms wil men oud zijn vóór zijn tijd;
 Maar wordt het tijd om oud te wézen,
 Die fraaie wil slaat om tot vreezen,
 En kreeg men liefst nog wat respijt;
 Soms is men àl te goed genezen,
 En wil nu jong zijn, ná zijn tijd.

Quo quis indoctor.

Wat maakt Jaaps taal zoo stout, zijn oordeel zoo onzacht?
 Onkunde van zijn Onkunde is zijn kracht.

Aan het noorden.¹⁾**In dezen gróenen winter.**

Heb ik voor zestig jaar te luid
 Uw lof doen hooren,
 En put gij daar de vrijheid uit
 U niet te storen
 Aan 't geen mijn ouderdom u smeekt
 Reeds zooveel keeren,
 Dat gij de strengheid wat verbreekt
 Van uw regeeren?

1) Ode aan 't Noorden. 1834. (Dichtw. II)

Gij blaast maar driest mij in 't gezicht,
 En in mijn beden,
 En dreigt met reumatiek en jicht
 Mijn oude leden;
 Geen Mei, geen Juni, raakte u kwijt,
 Geen langste dag mocht u belezen;
 't Wordt Juli, zou het nu geen tijd
 Voor 't Zuiden wezen?

1898, 30 Juni.

Anton Bergmann's standbeeld, in zijn geboorteplaats Lier; onthuld 11 September 1898.

Een zacht gevoel, een klaarziend oog, een vriendlijke aard
 Lacht ons in Tony's werk van iedre bladzij tegen.
 Zijn rijk begaafde géest maak hem een standbeeld waard:
 Ons aller liefde en lof was door zijn hárt verkregen.

Kostelijk voor God.

Wij weten wie, we aanschouwen hoe
 Gij werdt en zijt:
 Uw binnenst' hoort den Hemel toe,
 Is God gewijd;
 Uw aanschijn, vriendlijk toegekeerd
 Aan elk en al
 Wat hulp en troost bij u begeert,
 En vinden zal.

Uw reine blik, uw zedig schoon
 Verraadt
 Den stillen geest, die lof en loon
 Versmaadt;
 Van u gaat, schoon gij 't niet bedoelt,
 Heel zacht
 Iets uit, dat ieders hart gevoelt,
 Een macht.

De vrede Gods, die in u woont
 En waakt,
 Dat Hoogre, dat uw deugd bekroont
 En maakt,
 Trekt aan, ontroert, stemt harten tot
 Gods eer;
 En gij, mijn kostlijke voor God!
 Weet niet wanneer.

Monica's troost.

... Quaerentibusque utrum non formidaret tam longe a sua civitate corpus
 relinquere: '*Nihil inquit, longe est Deo, neque timendum est, ne ille non
 agnoscat in fine seculi, unde me resuscitet.*

AUGUSTINUS, Confess: h. IX c. 11.

'Niets is ver voor God!
 Voere u 't ruwste lot
 Naar de vreemdste kust,
 Dale in 't verre graf
 't Moede lichaam af
 Tot de lange ruste

't Godlijk alziend oog
 Weet het van omhoog
 d'Engel aan te wijzen,
 Wiens bazuingeschal,
 Als het klinken zal,
 't Heerlijk doet herrijzen.

I Corinthe XV. 52 m.

**Op de derde bladzijde van het album, aan hare majesteit Emma
koningin-weduwe regentes van het koninkrijk.**

**met het Huldeblijk van het Nederlandsche Volk, bij het nederleggen der
Regeering, aangeboden en door H.M. aanvaard den 2^{den} September 1898.**

Duld, Koninklijke Vrouw! dat Nederland U huldigt
Met blijk van liefde en dank en eerbied diep en groot!
Het is aan U 't behoud van 't Hoog Geslacht verschuldigd,
Dat uit te sterven dreigde en opbloede uit uw schoot.
U zegent uit zijn Graf de Koning, wien Ge een zegen
Des Hemels zijt geweest op 't afgaand levenspad;
U zegent van haar Troon, aan Uwe hand bestegen,
De Dochter, die in U de vroedste moeder had;
U zegent van rondom uit hooge en lage woning,
Een Volk, dat één van zin Uw rijksstaf heeft gekust,
Met eerbied voor de Weêuw van zijn beminden Koning,
Verzekerd van uw hart en op uw deugd gerust.
U zegne van Omhoog de God, dien we u zien eeren,
Met wat gelukkigst maakt en opheft boven 't stof!
Hij was Uw sterkte en licht bij zorgen en regeeren:
Zijn vrede blijve Uw deel, met aller braven lof!

[Nu grijpt haar hand de toomen]

Nu grijpt haar hand de toomen,
De toomen van 't bewind;
Nu is de dag gekomen,
Oranje, van uw Kind;
De jonge mannen scharen
Zich juichende om haar troon,
De grijze ontkent zijn jaren
En stelt den jubeltoon.

H.M. Wilhelmina's komst tot den troon.

31 Augustus 1898.

Laat van 't Noorden tot het Zuiden,
 In het Nederlandsch gebied,
 Al de klokken vroolijk luiden
 Als een grootsch, eenstemmig lied!
 Laat van alle torenspitsen
 Driekleur en Oranjevlag
 Alle harten vergewissen
 Welk een feest men vieren mag!

't Koningskind telt Achttien jaren,
 't Koningskind bestijgt haar troon!
 Juicht haar toe, verheugde scharen,
 Toe met liefde- en eerbetoon!
 Schoonheid, Jeugd, Bevalligheden,
 De Eenvoud van een lief gemoed,
 Rijke Deugden, reine Zeden
 Zijn haar lijf- en eerestoet.

Zulk een bloed doorstroomt haar aderen
 Als zich nooit verloochnen laat
 Bloed van Ridderlijke Vaderen,
 Vorsten. Helden, groot van daad.
 In het diepst haars harten leven,
 Haar ten zegen, ons tot heil,
 Les en Voorbeeld haar gegeven
 Door een Moeder, zonder feil.

Dat ze u liefheeft zeggen de oogen,
 Die zij vriendlijk tot u keert;
 Leed verzachten, tranen drogen
 Heeft haar jonkheid vroeg geleerd;
 Alles voor haar Volk te wezen,
 Beide in voorspoed en in smart,
 Staat op haar gelaat te lezen
 Als de wensch van heel haar hart.

Hij, die boven lucht en wolken
 Troont als aller schepslen Heer,
 Heer van Vorsten en van Volken,
 Zie beschermend op haar neêr;
 Rek haar dagen, spaar haar krachten,
 Geef haar wijsheid, stijf haar moed,
 En omring met trouwe wachten
 Die zoo trouw zal zijn als goed!

6 September. Op weg naar de nieuwe kerk.

Een blanke Duif, bij 't afgaan van den Stoet,
 Streek neder op den Hoorn van Overvloed
 In 't beeldwerk van 't Paleis, dat Gij verliet
 Ter kerkgang; Koningin! Gij zaagt haar niet;
 Maar die haar zagen spelden Vrede, Vreugd,
 En Welvaart van 't regeeren uwer Jeugd.

‘En, wat [de Koningin] zeker niet gezien heeft, maar door anderen is opgemerkt [en ook in Dagbladen vermeld] - op hetzelfde oogenblik dat zij haar paleis verliet, daalde er een jong wit duifje neer, dat zich op den hoorn des overvloeds, op de fries van het paleis, neerzette.’

‘DE VREUGD TEN TOP’, door BETSY. bl. 3.

6 September. Inhuldiging.

I.

Halleluja! Looft den Heer der Heeren,
 Koning van de Koningen der aard,
 Wien al 's Werelds volken moeten eeren,
 Met een hulde Zijner waard!
 Halleluja! Paart u, stem en snaren!
 Dankbre harten, stemt den jubeltoon!
 Die gij liefhadt van haar vroegste jaren,
 't Koningskind komt tot haar Vaders troon!
 Koningin in 's Hemels gunst geboren,
 Met het oog ten Hemel opgevoed,
 Heil U op den zetel U beschoren,
 Door uw Volk gezegend en begroet!

Eerbied, eerbied trilt door hart en âren,
 Bij den groet der liefde U aangeboôn:
 Eerbied voor uw jeugd en jonge jaren,
 Eerbied voor uw vroege koningskroon;
 Eerbied voor uw deugd en reine zeden,
 Eerbied voor den koninklijken moed,
 Waar Gij 't zorglijk pad meê op wilt treden,
 Aan de hand van God, die U behoed'!

II.

O Hemelkoning hooggeloofd!
 Aanschouw, aanschouw dit jeugdig hoofd,
 Bestemd een aardsche kroon te dragen!
 Beschijn dit vriendlijk aangezicht
 Met heldre stralen van het licht
 Van uw genadig welbehagen!
 Beschaam niet die uw hulp verwacht;
 Beziel haar, sterk haar, leid haar zacht;
 Bestuur haar eerste en al haar schreden;
 Het beeld haars Vaders zweef haar voor;
 En, groote liefde Gods! verhoor
 Een vorstlijk Moederhart, haar volgend met gebeden!

6 September. Indruk:

Haar woord, haar eed, haar stem, haar h art, in woord
 En eed en stem gelegd, gevoeld, gehoord,
 Klonk d oor, klonk n a. Geen aandacht voor de pracht
 En luister, haar ter hulde saamgebracht;
 Maar vochtig oog bij ieder, die dien dag,
 De Oranjbloemknop zich zoo heerlijk oopen zag!

7 September. Aubade.**Slotzang.**

‘Wilhelmus van Nassauwe,
 Heldhaftig, goed en groot,
 Het vaderland getrouwe
 Gebleven tot den dood!
 Zoo dikwijls wij ons scharen
 Om een van uw geslacht,
 Wordt ook met stem en snaren
 Uw lied en deugd herdacht.’

Wilhelma van Nassauwe,
 Tot Koningin gekroond!
 U blijft het Volk getrouwe,
 Dat u zijn liefde toont.
 In u zien wij herleven
 Wat  ns herleven doet:
 Ten top van eer verheven
 Oranje's Naam en Bloed.

Wilhelma van Nassauwe,
 Draag lang en blij de kroon!
 Wij steune op uw trouwe;
 Zoo steunen God uw troon;
 Zoo blijven u bewaken
 Zijn Godlijk' oog en hand,
 En alle harten blaken
 Voor U en 't Vaderland.

9 September. Bij de kerkelijke plechtigheid te 's-Gravenhage.

I.

Naar een Leys uit de XV^{de} Eeuw.

GEMENGD KOOR.

Nu laat ons allen Gode loven,
Den Hoogsten Koning van Hierboven!
Geen aardsche luister kan verdooven
Zijn glans en eer.
Nu laat ons allen Gode loven!
Looft, looft den Heer!

't Is alles ons van God gegeven
Wat wij bezitten en beleven,
Wat rust en veiligheid kan geven,
Geluk en eer.
't Is alles ons van God gegeven;
Looft, looft den Heer!

Dat alle knie voor Hem zich buige;
Dat aller hart Hem dank betuige;
Dat aller mond van vreugde juiche,
Zijn naam ter eer!
Dat alle knie voor Hem zich buige!
Looft, looft den Heer!

De Leys uit de XV^{de} Eeuw (een Kerstleys) op de zangwijze waarvan, en in welke geest en toon dit lied geschreven is, is opgenomen in de Verzameling van Dr. J.G.R. Acquoy, (bl. 46. N°. XXIII) uit 'Een devoot en profijtelyck boecxken'. Antwerpen 1593.

II.**Naar een Lied van Adrianus Valerius.****KOOR A CAPELLA.**

O Heer, die in den hoogen hemel troont,
 Die de aard regeert en al wat de aard bewoont,
 De zee zich doet verheffen en maakt stille,
 En 't al beschikt naar Uw alwijzen wille!

Wij sloegen 't oog
 Tot U omhoog
 Bij wat die wille ons nam,
 Als tak op tak
 Verdorde en brak
 Van d' ons zoo dierbren stam.

Maar Heer, Gij heelt de wonden die Gij slaat;
 Gij troost het hart dat zich op U verlaat,
 Gij wilt door vreugd en vroolijke gezangen
 Ons treurgeluid en bang geschrei vervangen.

Barmhartig Heer!
 Lof, dank en eer,
 Voor wat uw liefde ons schonk:
 Een frissche loot,
 Die welig sproot
 Uit d' afgehouden tronk!

Juicht Volk en Land! juicht luide en blij te moe,
 Uw Koningstelg in vollen luister, toe!
 Dat om haar kroon, waarop Gods zegen dale,
 De stage glans van Uwe liefde strale!

Zij voere uw dank
 En feestgeklank,
 Tot waar Gods zetel staat,
 En steun Haar met
 Het stil gebed
 Van 't hart dat voor Haar slaat.

Het lied uit VALERIUS' 'Nederlandsche Gedenk-Clanck' (1526), in welks toon, geest en gang deze nieuwe tekst door mij geschreven is, komt voor onder N°. XIX in den bundel van 'Oud-Nederlandsche Liederen'.

Oranje en Nederland.

‘De woorden van Mijn overleden Vader maak Ik tot de mijne: Oranje kan nooit, ja nooit, genoeg doen voor Nederland’.

DE KONINGIN.

De feesttoon zweeg, de hartetoon trilt voort.
Uw WILHELMINA zal haar vorstlijk woord
Gestand doen met de trouw der Nassau's; Gij,
Haar Volk! keer 't voor haar om, en MEEN het, zoo als ZIJ!

Wereldburgerschap.

Gij noemt u Wereldburger. 't Klinkt charmant;
 Maar laat mij weten wat het zegt:
 Dit, dat ge u aan de heele Menschheid hecht,
 Of, dat ge u losmaakt van uw Volk en Vaderland?

Twijfelaar.

Gij twijfelt, zegt ge, aan alles. 't Zij!
 Mits aan u zelf er bij.

Aan een die zegt te twijfelen, maar te zoeken.

Gij *zoekt*; maar is het u te doen om 't vinden?
 Gij *twijfelt*; maar verlangt gij zekerheid?
 't Gevondne mocht u eens tot iets verbinden,
 Het zeeke, 't leven storen dat gij leidt!
 Zij twijflen reeds niet meer die zich verblinden.

Deïsten.

Met kracht verwerkt zich tot Deïst een fraaie geest.
 De Menschheid in 't gemeen is 't niet en nooit geweest.

Atheïsten.

Mij heugt het dat geen mensch aan Atheïsten g'loofde.
 Zij waren 't, zei men, niet; ook niet die 't wilden zijn;
 Ook roemde 't niemand zich met opgerichten hoofde.
 Nu wèl. Is 't nog maar altijd schijn?

Onvertrouwbaar.

Vertrouw niet op de deugd van die geen godsdienst heeft;
 En op den godsdienst niet van die niet deugdzaam leeft.

De ongekende gevoeld.

Gij hebt geen mensch naar 't oog te zien,
 Aan niemand rekenschap te geven
 Van 't geen er omgaat in uw leven;
 Toch voelt ge er iets van jegens dien,
 Die ge, in uw binnenst, goed voelt keuren, en verdoemen.
 Wie zou het wezen? Hij misschien,
 Dien gij 'de vromen' God hoort noemen?

Belijden.

Gij héel, niet half, gehechten aan de leer
 Waarvoor gij staat en strijdt, bij d'afval onzer dagen,
 Blijft, blijft met ernst u zelve vragen:
 Belijd ik mijn belijdnis, of mijn Heer?

Groote geesten.

Gij groote Geesten, weest vooral ook groote Zielen,
 Grootmoedig, niet hooghartig; wel gezind
 En open voor bevriend en onbevriend;
 Gods gaven eerende, waar en op wien zij vielen,
 Voor niemands goeds of waarde blind!
 Versmaadt bewond'raars, die voor menschlijke afgoôn knielen;
 Blijft, hoe ook hoog getild, eenvoudig en - bemind.

Providentieel.

'De vinger Gods.' 't Zegt veel te veel;
 Gij moet dat woord niet wagen.
 Bepaal u tot 'providentieel';
 Dan glipt er door en wordt nog wel verdragen.

Niet bij brood alleen.

De mensch zal bij brood alleen niet leven, *maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat.* JEZUS. (Matth. IV. 4).

Dat dierbaar woord: 'bij brood alleen niet leven'
 Wordt dag aan dag, door wie niet al, gepreekt;
 Maar wat er volgt ontbreekt;
 Wie denkt aan God en Diens vrijmachtig geven?

't Klinkt uit den mond van velen, meer of min,
 Als zat er *Panem et Circenses* in.

Boekworm.

Gij gingt en gaat van boeken, die gij leest,
 Tot boeken, die gij schrijft.
 Uzelven zijt gij nog, en steeds geweest,
 Een boek dat ongelezen bleef en blijft.

Zelfbelemmering.

Die steeds zichzelf zoekt, kan nooit iets groots bestaan;
 Zijn kring is te eng om breed de vleuglen uit te slaan.

De doode vlieg.
(Pred. X. 1.)

Wie, wie vergeet zichzelf bij 't geen hij goeds verricht?
Wie ziet bij plichtbetrachting *slechts* den plicht?
Vergeve ons God wat menschen prijzen mogen!
't 'Bijliggend kwaad' bederft het in Zijne oogen.
Welriekend waar de zalve en ongewraakt,
Had niet die 'doode vlieg' haar geur tot stank gemaakt.

Eerzucht.

Ach, hunker niet naar eer; ze ontloopt die haar bejaagt,
Maar houdt verdienste in 't oog en komt wel ongevraagd.

Recht en plicht.

Die luistert naar wat God en zijn Geweten zegt,
Denkt aan zijn Eigen plicht en aan zijns Naasten recht.

Voor de vuist.

Verschuil u achter sluier, schut noch schild;
Wees waar gij voor gehouden worden wilt.

Gunstbejag.

Een mindren kring dan d' eigen naar den mond
 Te spreken en te zien naar de oogen
 Verraadt, en mist, zijn doel. Men laat zich 't gunstziek pogen
 Aanleunen, maar veracht het in den grond -
 Zichzelf verlaagd, zichzelf bedrogen!

‘Opdat mijn huis vol worde.’

Voor korte vreugde een lange smart,
 Waar 't bloedend hart
 Zich onverwacht een lievling voelde ontscheuren,
 Een jong, een schoon, een dierbaar kind,
 Te meer bemind
 Door 't missen en betreuren.

En ach! hoe zeldzaam 't huisgezin,
 Waar de oudermin
 Geen zielslief kroost beweent, haar al te vroeg ontnomen!
 Van waar zoo algemeen een kruis?
 God vult Zijn huis
 Met kleinen, voor de grooten die niet komen.

Maart 1899.

**Vraag en antwoord.
(De la Motte Fouqué.)**

Wat is voor 't kind van God het Leven?
Een pand tot eeuwig heil gegeven.

Wat is 't Geluk voor 't kind van God?
Een proefje van zijn eeuwig lot.

Wat is voor 't kind van God de smart?
Een roepstem: Kom aan 't Vaderhart!

Wat is voor 't kind van God de Dood?
In schipbreuksangst de reddingboot.

Neen 't sterven is geen bittre Moet,
Maar Englen-kus en welkomgroet.

**Silo geopend.
Zangen bij de inwijding van een derde gebouw voor lijderessen aan
Vallende Ziekte te Haarlem, op den 6^{den} October 1899.¹⁾**

**I.
De lijderessen.
(Wijze Ps. 65).**

Uw lof stijgt uit de nieuwe Woning,
Op haar gewenschten dag,
Tot voor uw zetel, Hemelkoning!
Met eerbied en ontzag.
Wie hebben luider U te danken,
Wie uit zoo vol gemoed,
Dan uw rampzaligen en kranken,
Wier lijden Gij verzoet?

1) De twee vroeger gebouwde huizen droegen de namen Bethesda en Sarepta.

Gij opent ons uw godlijke armen
 Uw hemelsch Vaderhart;
 Te denken, dat Ge u wilt erbarmen,
 Verzacht reeds onze smart.
 Gij hebt gelukkiger bewogen
 Het ons vervolgend leed
 Te zien met *Uw* ontfermende oogen,
 Tot heul en hulp gereed.

Gij, uwer kindren vast vertrouwen!
 Gij wierpt hun in den schoot
 Het zilver om het huis te bouwen,
 Dat ons uw liefde ontsloot:
 Ontsluit ons hart voor die genade,
 Die zegen scheidt uit druk!
 Voorbijgaand leed is kleine schade
 Bij eeuwig zielsgeluk.

II. De pleegzusters. (Wijze Ps. 127).

‘Vergeefs op bouwen toegelegd
 Vergeefs, om 't huis voltooid te zien,
 Gezwoegd, gezweet, o arbeidslîen,
 Zoo God zijn hulp aan 't werk ontzegd’:
 Ge onthieldt die niet, Gij schonkt ze, o Heer!
 Ons Silo stáát; Uw Naam ter eer!

Vergeefsch de ontferming van 't gemoed,
 Vergeefsch onze arbeid, zorg en vlijt:
 Zij doen geen lijdende eenig goed,
 Zoo niet God zelf haar leed bestrijdt.
 Onze oogen zijn op U, o Heer!
 Gij helpt, Gij lenigt - U zij de eer!

Verheerlijk in dit huis uw Naam!
 Volbreng in onze zwakte uw Kracht!
 Vervul, beziel ons, bind ons saam
 Door Uw genade en liefdemacht!
 Dit needrig Silo worde, o Heer!
 Een tempel tot Uw eeuwige eer.

Onverdiend.

Wat boven recht en waarheid gaat
 Geeft weinig roemensstof;
 Veel beter onverdiende smaad
 Dan onverdiende lof!

De smaad. dien 't blank geweten wraakt,
 Glijdt bij de kleedren af,
 Maar lof, door 't zelfgevoel miszaakt,
 Vervolgt u als een straf.

1899.

Trap naar boven of naar beneden?

Gij schrijft zooals gij spreekt, en *niet* moest spreken, Dient
 Dit tot verheffing of verlaging, Lettervriend?

Geen conventie.

Conventie haat gij, waar uw oog ze aanschouwt;
De nieuwe niet, waaraan gij blindlings bouwt.

Anders:

Weg met Conventie, die men ziet!
Die waar me aan meedoet, ziet men niet.

Natuur.

‘Natuur, natuur, natuur!’ is dag aan dag het lied;
’t Natuurlijke is mij lief, maar uw natuurstaat niet.

Het moederhart.

Wie van uw troepje, moedertje, wordt meest door u bemind?
Wat zal ik zeggen, goede heer?
Ik min hen allen even teer,
Maar soms is broertje of zusje ziek, en dan het *zieke* kind.

Christus' kruis.

Een Troon, een Rechterstoel, een Toevlucht is zijn Kruis;
 Waarborg van toegang tot, Wegwijzer naar het Huis
 Des Vaders; hoogste Les en Spiegel voor het leven
 Van liefde, door dat Kruis gewekt en ingegeven.

Aetas parentum, peior avis, mox.....

Wat palst en stevigst stond gaat deerlijk over zij.
 Wat werd er niet verzet, verschoven, en verbogen?
 De reproductie der historie hebben wij;
 De reproductie der moraal volgt ziender oogen;
 Naar wat betaamt en voegt wordt weinig meer gevraagd;
 Elk laat wat hem verveelt, en doet wat hem behaagt.
 O Twintigste eeuw, wat zult ge al niet gedooen?

Mensch en schrijver.

Gij krijgt den Schrijver lief. Nu hoort gij, dat zijn leven
 Iets anders zegt dan 't beeld, dat opkomt als gij leest.
 Dat 's wat hij wezen wil. Bid dat hem God moog geven
 De mensch te worden, die zich opdringt aan zijn geest.

Het eene noodige.
(Luk. X. 42).

‘Eén ding is noodig,’ en dat Eene, goed
 Tot alles wat gij zijn en worden moet;
 ‘HET GOEDE DEEL,’ door nood noch dood te rooven.
 Als 't Vele wegvalt, gaat dat Eene meê naar Boven.

Gods akkerwerk.
(1. Kor. III. 6-9).

Een Paulus plant, Apollos giet, de Heer
 Geeft wasdom; bloem en vrucht vermeldt Zijn eer.
 Den trouwen Dienaar loont het rein genot
 Heel 't werk te erkennen als een werk van God.

God dienen.

Geef God uw hart, toon dat gij 't doet, met biddend waken,
 Door Wandel, Woord en Werk.
 God DIENEN zegt iets meer dan hem uw hof te maken.
 Des Zondags in de kerk.

**Afvallig geworden.
(Hebr. VI).**

Diep, diep rampzalig sterveling,
Die Jezus' arm ontvlood,
Wiens hoop is op vernietiging,
Wiens leus is: 'dood is dood,'
Die 't eind niet vreest en 't oordeel tart -
Hoe bloedt om u eens Christens hart!

Wat baat het, waar eens Héilands bloed
Vergeefs werd uitgestort,
Zijn kruis, eens met ontzag begroet,
Verzaakt, vergeten wordt?
Vergeten? Kan men 't? Neen, versmaad,
En waar 't herdacht wil zijn, gehaat.

Eenmaal verlicht geweest, gesmaakt
De hemelgaaf van God,
Eéns door Zijn Geest in 't hart geraakt,
En sedert dien bespot;
De kracht der komende eeuw gevoeld,
Maar in den tijdstroom af-gespoeld!....

Ach, de akker, die den regen dronk,
Niet eens, maar menigvoud,
En niet dan doornen stelt te pronk,
Voor die hem heeft gebouwd,
Wat wacht dien dan de vlam van 't vuur,
Waar de oogst der vruchtbre gaat ter schuur.

En wie ontrukkt dit kind des doods
Aan zijn verstorven staat?
Hier staan Gods dienaars machteloos,
Gods kindren, zonder raad;
De moeder, die het hief ten doop,
Wringt hier de handen, zonder hoop.

NEEN! Ééne ontferming kent geen grens,
 Geen slagboom voor haar macht;
 Het onbereikbre voor den mensch
 Volbrengt haar Wonderkracht -
 Een 'hopen tegen hope' laat
 Niet toe dat ze in haar druk vergaat.

(Mark. X. 27).

1899.

In God gerust, in God verblijd.

In God gerust, in God verblijd,
 Ten allen tijd',
 In goede en kwade dagen,
 Dat is geloof, dat is genot,
 Dat is uw Heiland en uw God
 Vereeren en behagen.

In God verblijd, in God gerust,
 Schoon diep bewust
 Van onvergeetbre zonden;
 Verloren Zoon, met slijk bemorst,
 Maar rustende aan eens Vaders borst;
 Gereinigd en gevonden.

In God gerust, in God verblijd,
 Ook in den tijd
 Waarin de krachten slinken,
 Waar 't leêg en stil wordt om ons heen,
 En wat ons meest onmisbaar scheen
 Bezwijkt en dreigt te ontzinken.

Wat is onmisbaar, *wie* dan Hij,
 Die, wat het zij
 Dat wegvalt, blijft vervullen
 Het hart, dat door en voor hem leeft,
 En voorsmaak van de dingen heeft,
 Die eeuwig duren zullen!

1899.

Volheid.

'De Aarde en haar Volheid' zegt de Psalm. Hoe dicht
Die Volheid is, komt daaglijks meer aan 't licht.
Bacillen en Microben, waar ge u wendt.
Waar meest van is, wordt minst door u gekend.

Oog en oor.

Vertrouw niet op uw ooren,
Maar laat uw oogen gaan;
Het zien is meer dan 't hooren
En past op mis verstaan

Verouderde woorden.

Wilt ge afgestorven taal voor Neerland zien herboren:
Brenge DU en DIJN terug; daaraan is 't meest verloren.

Pour le besoin de la cause.

Hein had zijn leven lang gedacht
 Dat daar geen Duivel wezen konde,
 En vroeg voor 't Menschelijk geslacht
 Het monopolie van de zonde.
 Maar sinds hij dingen heeft gedaan,
 Die Heintje voor zichzelf doen blozen,
 Lacht hem 't verouderd denkbeeld aan
 Van 'schaadlijk' invloed van den boozen.'

Buiten 's tijds.

Wee den Ouden, die nog dwaas zijn!
 Wee den Jongen, die te wijs zijn!
 Voor versooning kan geen plaats zijn,
 Waar de dingen niet huns tijds zijn.

Komt voor.

'Gezond verstand.' Gezond? Ja, zoo je wil;
 Maar erg bijziende, en erg afkeerig van een bril.

Middelmaat.

De 'gulden middelmaat' is t' allen tijd geprezen.
 't Schijnt nu haar gulden tijd te wezen.
 De pan, waarmeê men bakt, is voor wat groots te klein,
 Maar glijdt van middelmatigheên.

Valsche rechtspraak.

De valsche rechter draag zijn Kainsteeken
 Met schaamteloosheid te koop;
 Moog staatzucht zich ontzien het gruwelstuk te wreken,
 Het recht van God vervolgt zijn loop.

9 Sept. 1899.

Transvaal door Engeland bestookt.

'Macht boven Recht,' de leus des 'mans van bloed
 En ijzer' dunkt ook trouwloos England goed;
 Zoo zij het; maar der Boeren vroom geslacht
 Zegt met het oog op God: 'Macht boven macht.'

4 Oct. 1899.

Navolging Christi.**Naar aanleiding van Sheldon's 'In his steps'.**

Ja volg Hem na, treed in zijn schreden!
 Niet om, in openbaren schijn,
 Een Jezus-in-het-klein te zijn
 Door liefdewerk en zuivre zeden,
 Maar naar den dankbren liefdegloed
 Van een gekochte door zijn bloed.

October 1899.

Een wintersche ouderdom.

AAN....

Gij denkt slechts aan 't Verleden,
 En aan de Toekomst niet;
 En wat, wat geeft u 't Heden,
 Dan kwelling en verdriet?
 Gij overleefde uw Vrinden,
 Uw Arbeid, uw Vermaak;
 Wat gij nog zoet wilt vinden,
 Mist toch zijn ouden smaak.

Waar is de tijd gebleven,
 Toen elk in kring bij kring
 Zich vond tot u gedreven
 En aan uw lippen hing?
 Hoe voelt gij u verschoven,
 Verdrongen en versmaad!
 Een nieuwe geest drijft boven,
 En dien gij niet verstaat.

Verstorven boom, te midden
 Van heesters groen en dicht,
 Wie wil de bijl verbidden,
 Die aan uw wortel ligt?

En wordt gij omgehouden,
 Wat wandlaar wien het spijt?
 Zij zeggen, die 't aanschouwen,
 Koelbloedig: 't werd zijn tijd.

Verlaten en vergeten
 En zonder d' Eenen staf,
 Waarvan gij niets wilt weten,
 Genaakt gij 't wachtend graf.
 Het laat u daaglijks kouder,
 Wat eens u heeft verwarmd;
 Naar 't lichaam altijd ouder,
 En naar den geest verarmd.

Hoe anders zou het wezen
 (Och of het anders werd!)
 Als ge in den Hoogstgeprezen'
 Een God hadt voor uw hart,
 Zijn vrede en rust daarbinnen,
 Die ziel en zin bewaakt,
 En alles doet verwinnen
 Wat ongelukkig maakt.

Die God kent, kent een leven,
 Dat wakker blijft en jong;
 Hem is het deel gegeven,
 Waarvan de Godsman zong:
 'Zij, die in 't Huis des Heeren,
 In 't Voorhof zijn geplant,
 Zien door des Hoogsten hand
 Hun wasdom steeds vermeerren.'

Hoogst Goedertieren Wezen,
 Die zulk een heil bescheert,
 Hoe wilt gij zijn geprezen
 Door die het heeft begeerd?

Door d' ootmoed en 't vertrouwen
 Van ieder oogenblik,
 Door aan U vast te houen
 Tot aan den jongsten snik.

In zake feminisme.

1

‘De Wetten maakt de Man, de Vrouw de Zeden’.
Macht wordt verzwakt door overmoedigheden.

2

Van boven naar beneden daalt Gezag;
Maar Invloed stijgt van 't nedere op naar boven.
't Reikt verder wat een zachte Vrouw vermag
Dan 't sterkste wat we in krasse mannen loven.

3

Is Invloed meer dan Macht, uw eerzucht dient hem slecht,
Door dapper krachtvertoon en krijten om uw recht.

1899.

Onthullingen.

Onthulling is de naam, *Wraakoefening* de daad,
En 't algemeen Belang een *hul* voor eigen Baat.

Weervoorspelling.

Jaaps weervoorspellingen bedriegen telken keer;
‘Mijn schuld is 't nooit,’ zegt Jaap, ‘maar altijd die van 't weêr.’

Nieuwste spelling.

Eksamen! Waarom Neen? Maar waarom ja?
 De *x* is sinds lang hier zoo te huis als *s* en *k*.
 'En of gij 't dus of anders schrijft,
 Wat geeft het.' zuchtte een knaap, 'als 't ding hetzelfde blijft?'

Eigen rook verteren.

Verteer uw eigen rook. 't Is weldaad voor uw bureu,
 Winst voor u zelf. Van klagende naturen
 Beklaagt men 't klagen meer dan de oorzaak van hun klacht.
 Zijn leed te zwijgen is vermeerdering van kracht.

't Zwaarste.

Wat is wel 't zwaarste leed? 't Geen móeijlkst valt te dragen
 Door u, door mij naar krachten-onderscheid.
 En wie, van al wat lijdt, zijn 't bitterst te beklagen?
 Die lijden, zonder lijdzaamheid.

De boeren.

Zult gij een ijdele wereld leeren
 Wat Godsbetrouwen zegt,
 Gij strijders in de kracht des Heeren
 Voor vrijheid, erf en recht;
 Klein volk van ploegers, herders, jagers,
 Gelasteid en veracht
 Door uw hooghartige belagers,
 Gerust op overmacht?

Gij, in hun oog nog half barbaren,
 Alleen verdelging waard,
 Maar Heldenkroost van Martelaren,
 Niet van hun bloed ontaard,
 Gij predikt Koningen en Volken,
 Hoe groot en machtig: Hij,
 Die zetelt boven lucht en wolken,
 Is machtiger dan gij.

De God dier psalmen en kronijken,
 Daar onze ziel bij leeft,
 Zal nooit doen wanklen of bezwijken
 Die Hem zijn eere geeft.
 Op wagens, paarden, en op helden
 'Zij onze vijand stout,
 Maar wij, wij zullen de eer vermelden
 Van Hem die ons behoudt!'

Behoud hen, Heer der legermachten,
 Sta Godlijk aan hun zij,
 Verhoog hen, die Uw heil verwachten,
 Verplet hun weerpartij!
 Laat nog de stervende eeuw ervaren,
 Dat waar Ge in glans verschijnt,
 't Boos opzet van geweldenaren
 Als rook en damp verdwijnt.

1899.

4 November.

Engeland in 1899.**Naar Lord Byron, vóór 80 jaar.**

Och of gij eens ten volle kondet weten
 Wat afschuw thans uw schoone naam ons baart,
 Hoe luide Euroop den dag zou welkom heeten,
 Die u de borst ontbloot zag voor het zwaard;
 Hoe, die nog steeds de schutspatroom wil heeten
 Der Vrijheid, door de volkren van heel de aard
 Nu voor haar snoodsten vijand wordt versleten....

[Door dorst naar Goud en Oppermacht ontaard].

Zie zijn 'Don Juan' (begonnen 1819, voltooid 1822) C. X St. 67.

Een uitnemende ten grave gedaald.

Rust op uw laatste rustplaats zacht,
 Gij Man van plicht en eer,
 Van liefde voor uw God en Heer,
 Wiens wekstem gij verwacht!
 Geen rijker geest, geen schooner ziel
 Dan u van Hem te beurte viel.

De Kerk, de Staat, uw Volk en Land,
 Uw Koningin betreurt
 Een sterken steun, een vaste hand,
 Hun door uw dood ontscheid:
 Jeugd, manheid, en mijn ouderdom
 Zien naar uw graf met tranen om.

Wat zijn uw kinderen... wat zijn wij,
 Bedrukte vriendschaar,
 Wat. dan verweesden, wij als zij,
 Troost zoekend bij elkaar!
 NEEN! Doen we als gij deedt in uw smart:
 Het oog omhoog! Naar boven 't hart!

7 Nov. 1899.

Mr. O.W. STAR NUMAN, Griffier
 der Eerste Kamer S.G. † 4 Nov. 1899.

God regeert.

Een Psalm, een Lied, als den Engelschen legermachten in Zuid-Afrika, in éene week, drie groote nederlagen door Transvalers en Vrijstaters waren toegebracht. (Magerfontein, Stormberg, en Colenso).

God regeert, hij sterkt en staat
 Aan der Godgetrouwen zijde;
 Dat zich de aarde in 't rond verblijde
 Met een onbewolkt gelaat!
 Die een eerlijk zwaard ontbloot,
 Met op Hem gevestigde oogen,
 Kent en ziet hij uit den hoogen,
 Hoort hij, helpt hij; God is groot

Blijf, hardnekkig Albion!
 Duizend legioenen zenden:
 't Recht, dat gij volhardt te schenden,
 Schittren het als de zon!
 't Zij ze weinig zijn of veel,
 Die den Heer ten kampstrijd dagen,
 Nederlagen, nederlagen
 Zijn hun onverbidbaar deel.

Volken afgedwaald van God
 Tot den dienst van valsche goden,
 Keert tot Hem en zijn geboden.
 Kent zijn gangen, weegt uw lot!
 Voor zijn aanzicht zal bestaan
 't Volk dat wandelt in zijn wegen.
 Hij verdoet die onrecht plegen,
 Met hen zal hun naam vergaan.

En gij Machten op den troon,
 Wijzen in uw kabinetten,
 Schuw aan gruwlen perk te zetten,
 God en menselijkheid ten hoon,
 Prijst uw wijsheid, spaart uw kroon!
 Zwijgt, zit stil, laat gaan, als toen
 Turksche sabels Christnen slachtten;¹⁾
 Moed, gesterkt door Hooger krachten,
 Heeft uw bijstand niet van doen.

1) 1897. Het Europeesch Concert!

Maar als God de vierschaar spant,
 Wat, bij 't wagglen van de tronen,
 Zal u voor zijn oog verschoonen,
 Wie u redden uit zijn hand?
 De ingehouden gramschap zal
 Des te schriklijker ontwaken,
 En uw eer- en plichtverzaken
 Straffen met te dieper val.

December 1899.

De eeuwigheid in 't hart.

Ook heeft Hij de eeuwigheid in hun hart gelegd.
 Prediker III. 11*b*.

God, hebt gij de Eeuwigheid gelegd in 's menschen harte,
 Hoe zou het rusten in den Tijd?
 Hoe opgaan in zijn vreugde, smarte,
 Verstrooiing, arbeid, strijd?
 Neen, wat Oneindig is ontvonkt zijn *innigst* streven;
 Het trekt, boeit, draagt, verheft hem boven 't Nu;
 Slechts wat niet sterven kan, doet leven,
 En wat uit U is, voert tot U.

Nieuwjaarsmorgen 1900.

6 Januari 1900. Aan mijn vrouw.

't Laatste jaar der Eeuw ving aan;
 Zesmaal twalef van haar jaren
 Zijn u over 't hoofd gevaren
 En in lief en leed vergaan.
 Veertig jaar verbond ons de Echt,
 Immer nauwer, vaster, teerder -
 Slake God dien band niet eerder
 Dan hij mij ter ruste legt!

'k Ben u dertien jaar vooruit.
 Die u vooring in het leven,
 Wenscht het óók te doen in 't sneven;
 'k Weet wat dit voor U beduidt;
 Maar gij zult mij, naar ik gis,
 Toch zoo héel lang niet beweenen;
 Spoedig zal ons God hereenen
 Waar geen nieuwe scheiding is.

Nu is 't Hierzijn ons nog zoet;
 God doet léven; God geeft krachten:
 Boven bidden en gedachten
 Deed hij; doet hij; God is goed!
 Wel dan, laat ons stil en zacht -
 Wil zijn liefde ook dit gehengen -
 Samen de eeuw ten einde brengen,
 Die, God lof! ons samenbracht.

Theodorus Matthijs Looman, Godsdienstonderwijzer, Prediker, Zendingsvriend, Volksman, Schrijver van nuttige boeken. Overleden te Amsterdam, 4 Januari 1900. A⁰. act. 84⁰.

Veelvoudig is uw werk geweest,
 Eenvoudig was uw hart;
 Veelzijdig uw begaafde geest,
 Maar niet in 't veel verward;
 Uw waarde hebt gij nooit gevoeld,
 Geen dan uws Meesters eer bedoeld,
 En smaad en strijd getart.

Uw levensdag was lang; de nacht
 Verraste u op uw post;
 Toen heeft die hand u afgelost,
 Die machtig is en zacht;
 Toen ving uw oor den liefdetoon;
 Getrouwe dienstknecht, neem uw loon;
 Mijn open hemel wacht.

Verdeeldheid.

‘Staf Lieflijkheid, Staf Samenbinders,’
 Waar zijt gij, spreek!
 Den ‘staf des drijvers’ zie ik bezig,
 De spits- en hekelroede aanwezig,
 Maar gij ontbreekt.

Ik zie partijen in partijen
 Gedeeld, gesplitst,
 En elke poging tot hereening,
 Door nietig onderscheid van meening,
 Haar doel gemist.

‘k Zie ‘zoo veel hoofden, zoo veel zinnen;’
 In woord en schrift
 Miskenning, misverstand, verdenking,
 Verwijt, verbittering, scherpte, krenking,
 Kwaad bloed en drift.

Ach zelfs bij d' arbeid der Ontferming
 Geschil, krakeel;
 Veel lieflijkheid voor hen die lijden,
 Maar, onder hen die 't leed bestrijden,
 Van samenbinders niet heel veel.

1900.

Britanje verhard.

‘Gij hoort de roede niet, noch dien die haar bestelde,¹⁾
 Noch voelt wien gij bestrijdt!
 't Is God, de hooge God, met wien ge in oorlog zijt,
 Die van uw ondergang 't onmisbaar vonnis velde.

Een die ter kwader uur zijn volk en manschap telde,
 Werd tot de keus geprest: Pest, Hongersnood of Zwaard:²⁾
 U, dat driedubbel straf driedubbel kwaad vergelde,
 Wordt van de drie niet een gespaard.

Het vuurroer³⁾ dunt bij duizendtallen
 Uw dappren tot een krijg, die eerloos is, geprest;
 Het prachtig keizerland, u dierbaar boven allen,⁴⁾
 Ontvolkt de honger en de pest;
 't Ontzag uws naams en faams is als een droom vervaren;
 Voor afgunst, afschuw met verbolgenheid en smaad;
 Nog praaft ge en zingt uw lied van ‘heerschen op de baren’,⁵⁾
 En tart het Godsgericht en aller volken haat.

Maart 1900.

Wat wilt gij van uw kind?

Wat wilt gij van uw kind? Een Mensch, geschikt voor 't Leven?
 Een goed Gereedschap voor een werkring, voor een ambt?
 Wat dezen noodig is, moet haastig ingestampt;
 Wat genen, als een zalf, geduldig ingewreven.

- 1) Micha VI. 9
- 2) 2 Sam. XXIV. 13.
- 3) De nimmer falende Mauser der Z. Afr. Republieken.
- 4) Engelsch Indië.
- 5) Thomson's ‘Rule Britannia, rule the waves.’

Zou wel.

De heele wereld zou wel willen,
 Maar zij die WILLEN doen het werk
 In staat, in maatschappij en kerk;
 De rest houdt zich onledig met bedillen.

Tweemaal sterk.

Zijn kracht misbruiken is zijn kracht verspillen;
 Haar te overspannen loopt op zwakheid uit en pijn;
 't Is sterk zijn veel te kunnen; niet te willen
 Al wat men kan, is tweemaal sterk te zijn.

De vloot-revue op de Zuiderzee.**3 Aug. 1900.**

Hoe vroolijk gaat de feestdag in
 Der brave Visscherlieden,
 Bedacht hun jonge Koningin
 Een schouwspel aan te bieden!
 De Zuiderzee, wel vaak bedreigd,
 Maar tot verdwijnen ongeneigd,
 Moet voor Hare oogen krielen
 Van hun veelhonderd kielen.

Daar klopt, in hooge of lager staat,
 Bij die ons erf bewonen,
 Geen hart dat Nederlandscher slaat,
 En 't vriendlijker wil toonen.
 Zij mint den grond, de lucht, de zee,
 De taal, zij deelt in 't wel en wee
 Van 't volk in alle standen
 Der 'lieve Nederlanden'.

Den Visscher heil! Zijn kloek bedrijf,
 Zijn dag- en nachtelijk pogen,
 Zijn eerlijk hart in 't stoere lijf
 Zijn kostlijk in haar ooggen.
 Zij weet hoe 't 'machtig Amsterdam'
 Van Visschershutten aanvang nam,
 Wat schatten, groot van waarde,
 Vanouds het Vischnet gaarde.

Zij, zoo beminlijk als bemind,
 Verstoot geen Visschers bede;
 Ze aanvaardt ze, vraagt naar weer noch wind,
 Maar brengt haar zonschijn mede.
 Zij komt, haar Moeder aan haar zij,
 Een gave Gods aan 't Land als zij -
 Lang moog de Hemel sparen
 Die goed- en wijsheid paren!

Geknal, gejubel, heilgeroep
 Zich kruisen en vermengen
 Op 't naadren van de Koningsloep.
 Die haar aan boord zal brengen.
 Zij stijgt op 't vaartuig, dat haar wacht
 Getrouwe Buyskes! voer haar zacht
 En veilig over 't water,
 Bij 't luid Hoezeegeschater!

't Hoezeegeschater, 't Wellekom,
 't Gewuif, het halzenrekken
 Van 't Visschers man-, vrouw-, kinderdom
 Op volgepropte dekken
 Van bodems van verscheiden naam
 En oord, Noord, Oost, West, Zuid, al saam
 Vol menschen, die verlangen
 Een groetjen op te vangen.

Een groetje, een knikje, een handgebaar,
 Een glimlachje uit de verte?
 Neen, brave Visschers, meer voorwaar
 Heeft zij voor u in 't harte!
 Zij komt, die eer in U gegund,
 Bij u, bij u aan boord! Gij kunt,
 Met kinderen en vrouwen,
 Haar van nabij aanschouwen.

Kom Antje en Aaltje, treedt vooruit,
 Uw ruikers aangedragen!
 Kom Stijntje en Trijntje, geeft geluid
 En antwoord op haar vragen!
 Verwint uw schroom, spreek blij en vrij!
 Uw Sjoerd, uw Symen staan er bij,
 De hoeden afgetogen,
 Een heldre traan in de oogen.

Slechts enklen valt die eer te beurt,
 Maar in die enklen allen;
 De Schouw dient niet te lang gestoord
 Voor vijftien honderdtallen!
 Daar gaat zij aan van schuit tot schuit,
 De lange rijen in en uit;
 Ginds eeregroet en juichen,
 Hier minzaam dankbetuigen.

Een schot! En nu! Wat nieuw gezicht,
 Als van herwakend leven!
 Alle ankers te gelijk gelicht,
 Elk zeil in top geheven!
 De vloot breekt op; de vloot zeilt uit;
 De Visscherschap zal tot besluit,
 Vorstinnen! voor uw oogen
 Haar Zeemanschap betoogen.

Aanteekeningen.

4de Couplet:

haar zonschijn. Zelden wordt, bij gelegenheden als deze, het geloof aan 'het Oranjezonnetje' beschaamd. Ook ditmaal niet. De lucht was den geheelen voormiddag bedekt gebleven. Om één uur, als de Koninginnen de Buyskes naderden, brak de zon door de wolken.

5de Couplet:

geknaal. Salvo's van de aanwezige torpedo-booten en sloepen. *Getrouwe Buyskes.* Hr. Ms. Buyskes, te dezer gelegenheid als 'Opnemingschip' aangewezen, dus genaamd naar den voortreffelijken ADRIAAN ARNOLD BUYSKES, Schout-bij-nacht; gedurende een halve eeuw (1788-1838) in opklimmende rangen, onder de elkander opvolgende regeeringen tot gewichtige diensten geroepen, het Vaderland getrouw; onvergetelijk door zijn zoo krachtig als human dempen van den bloedigen en gevaarlijken opstand in de Molukken, 1817.

6de Couplet:

bodems van verscheiden naam. Botters, Blazers, Tjotters. *en oord;* immers van alle kusten en eilanden van de Zuiderzee.

9de Couplet:

Slechts enklen. Een vijftal, maar uit vijf verschillende groepen gekozen, en vertegenwoordigers van de vijf onderscheidene takken der Zuiderzee-vischvangst.
eeregroet. Salueeren, door het een of meermalen op- en nederhalen van de in top gevoerde vlag.

10de Couplet:

Een schot. Sein-kanonschot van een van Hr. Ms. marineschepen.

Ontgaat u 't goede.

Ontgaat u 't goede, wacht het beetre.

Uw God is rijk en wijs;

Aan die hun lot Hem toevertrouwen,

Zal hij dat beetre niet onthouen;

Het komt, en komt intijds.

't Gehoopte goed was dikwijls 't kwade;

Soms doet het beetre wee;

Maar wee en wel, genot en smarte

Werkt voor een Godegeeven harte

Eendrachtig tot het Beste meê.

Ontgaat u 't goede, wacht het beetre;

't Is over u voorzien.

Verborgten zijn des Heeren wegen;

Voor velen ligt de Hoogste zegen

In 't wachtenzelf misschien.

Ten besluite.

Wat door hart en leven ging,
 Of door 't hoofd kwam spelen,
 Lokte allicht een toontjen uit
 Een der snaren van mijn luit,
 Zocht zich meê te deelen.

‘In mijn dichten is mijn hart,’
 Heeft mijn pen geschreven;
 Ja, in vreugd en droefenis,
 Zooals 't was, en werd, en is,
 Heel mijn hart en leven.

Ooren zijn er steeds geweest,
 Die mij hooren wilden,
 Trouwe harten, nimmer koel
 Waar mijn snaren van 't gevoel,
 Dat mij aangreep, trilden.

Dank mijn Vrienden, dank mijn Volk!
 Houdt uw ooren open
 Voor wat schoon is, goed, en waar!
 Van uw ouden harpenaar
 Valt, na zes en tachtig jaar,
 Wel niet meer te hopen.

13 September 1900.